

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobodjenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 207 (13.740)

Trst, petek, 14. septembra 1990

Ameriko sta bogata zaveznika v Zalivu le simbolično podprla

Kongresniki ZDA obsojajo zadržanje ZRN in Japonske

*Ali bo amandma zoper Japonsko sprejel tudi ameriški senat?
Ameriško javnost skrbijo posledice iranske napovedi o sveti vojni*

Sirski voditelj Asad bo sprejel ameriškega ministra Bakerja

DAMASK, TEHERAN — Poziv iran-
skega ajatulaha Kamenijeja, ki je v sro-
do pozval arabsko prebivalstvo v sve-
to vojno proti amerškemu okupatorju,
bo prav gotovo dodatno popestril da-
našnji zgodovinski sestanek med ame-
riškim zunanjim ministrom Bakerjem
in sirskim voditeljem Asadom. Morda
bo prav Asad, ki je že od nekdaj za-
veznik iranskih državnikov, uspel ob-
razložiti pravi pomen Kamenijevega
poziva prebivalstvu.

Backer je včeraj pozno v noč prile-
tel iz Moskve v Damask, kjer ga je
sprejel sirski zunanji minister Saraa.
Gre za prvi Bakerjev obisk v sirski
prestolnici. Ameriški zunanji minister
je napovedal, da se bo na dopoldan-
skem srečanju s sirskim voditeljem
govoril ne samo o perečem zalivskem
vprašanju temveč tudi o vezeh Damas-
ka z mednarodnim terorizmom, o ka-
terem je letos obširneje poročal tudi
poseben dopis ameriškega državnega

departmaja. Na dnevnem redu zani-
vega srečanja bo tudi morebitna iz-
pustitev zahodnih talcev, ki so že več
časa v rokah libanonskih skrajnežev
in med katerimi je tudi šest ameriških
državljanov ter problematika Libano-
na, kjer je večji del ozemlja pod na-
dorstvom sirske vojske enot.

Sirija je sedaj med najaktivnejšimi
arabskimi državami, ki so z ameriški-
mi vojniki priskočili na pomoč Savdski
Arabiji pred morebitnim napadom
iraških sil. Asad, ki je še pred kratkim
bil voditelj arabskih radikalcev, je
preteklo noč svojim vojakom pojasnil
stališče, ki ga zavzema sirska država v
naporih za rešitev zalivske krize. Oku-
pacija in priključitev Kuvajta iraški
državi, je dejal Asad, sta glavna vzro-
ka sedanje krize. Dokler ne bomo pre-
mestili kriznega stanja, bodo v arab-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

MITJA MERŠOL

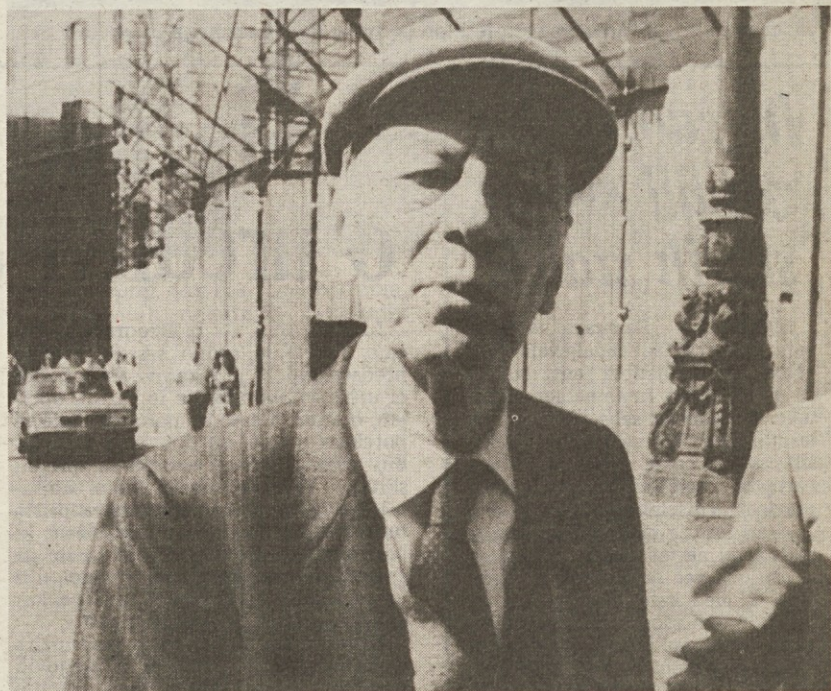
NEW YORK — Poslanci predstavn-
iškega doma ameriškega kongresa so
z zelo ostrimi in celo sovražnimi besed-
dami kritizirali »bledi prispevek Jap-
onske in Zahodne Nemčije k medna-
rodnim prizadevanjem zoper iraško
agresijo«. Izglasovali so tudi (s 370 gla-
sovi za in le 53 proti) predlog protija-
ponskega amandmaja, ki ga pa senat
verjetno ne bo potrdil.

Prizadevanja predsednika Busha, da
bi se breme financiranja ameriških sil
v Zalivu enakomerneje razpodelilo
med zavezniki, niso uspela in prav
zato je množica poslancev obeh strank
ostro obsodila Tokio in Bonn zaradi
njunega »vsega obsojanja vrednega
simbolizma pri podpiranju ZDA, ki je
prej posmeh kot pa pomoč«.

Busheva vlada poskuša omiliti na-
pade poslancev in trdi, da so se »za-
vezniki na splošno dobro odzvali«,
vendar pa je predstavnik Bele hiše
Marlin Fitzwater v torek tudi dejal, da
»vlada meni, da bi nekatere države

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Včeraj je umrl »rdeči fant« Giancarlo Pajetta

RIM — Včeraj ob zori je na svojem
domu v Rimu umrl Giancarlo Pajetta.
»Rdeči fant«, partizan »Nullo«, »Gian-
carlo prekinjevalec«, »mojster politič-
nega sarkazma« so imena in vzdevki,
ki si jih je nadel sam ali so mu jih
nadeli drugi v dolgoletni politični de-
javnosti. Njegova politična pot se je
začela v rojstnem Turinu, ko je bil Gi-
ancarlo Pajetta še skoraj otrok; star je
bil šele devet let, ko se je udeležil
protestne manifestacije kovinarjev, ki
je kasneje privedla do splošne stavke.
Pri štirinajstih ga je Maria Montagna-
na povabila, naj se vpiše v mladinsko
komunistično organizacijo in tako je
Pajetta postal prvi voditelj kratkoh-
lačnik, takrat je namreč še nosil krat-
ke hlače. Politiki se je začel posvečati
z dušo in telesom. Prvo kazen je oku-
sil, ko so ga izključili iz vseh turinskih
šol, ker ni hotel pozdravljati s fašistič-
nim pozdravom.

Pajetta je prvič okusil zapor novem-
bra leta 1927 zaradi širjenja ilegalnega
tiska. V enem izmed prvih poročil fa-
šistične policije je neki funkcionar za-
pisal: njegova politična vera nam je
dobro znana, saj je Pajetta kljub mla-
dim letom skrajno nevaren politični
element. Zaporne kazni so se tudi v
kasnejših letih kar vrstile, vendar jih
je »rdeči fant« prenašal z velikim do-
stojanstvom in zaverovanjem, da tudi
te izkušnje lahko koristijo. Leta 1933
ga je posebno fašistično sodišče obsod-
dilo na 21 let zaporu in ko so mu pre-
brali obsodbo, je Pajetta vzkliknil
»Naj živi komunizem!« V teh letih se

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V Italiji podražili bencin

RIM — Liter super bencina ve-
lja od polnoči 10 lir več. Nova
cena prepotrebne nafte derivata
je po novem 1560 lir. Včeraj
je namreč ministrski svet sklenil,
da ne bo država iz lastnih žepov
plačala porast cene naftnih proiz-
vodov. Vodstvo italijanskih na-
ftnih družb je namreč pred dnevi
sporočilo, da bi bilo treba na pod-
lagi običajnega vsakotrednega iz-
računa srednjih cen naftnih proiz-
vodov v državah ES povišati ome-
njene cene. Že danes bo CIP potr-
dil ostale nove cene naftnih deri-
vatov. Neosvinčeni bencin bo
veljal 1510 lir, dizelsko gorivo se
bo podražilo za 15 lir na liter (po
novem bo veljal 1034 lir), gorivo
za segrevanje bo naraslo za 26 lir
(po novem bo veljal 991), gorilno
olje pa za 17 lir (po novem 596).
Nova podražitev bencina bo vpli-
vala tudi za izračun stopnje infla-
cije. Kot je znano prejšnjih dveh
porastkov niso všteli.

S sprejetjem nove ustave v pogojih konfederalne ureditve Jugoslavije

Delegati razpuščene skupščine proglasili republiko Kosovo

LJUBLJANA — Iz Prištine poročajo, da so vse re-
dakcije sredstev množičnega obveščanja dobile doku-
mente o sprejetju nove kosovske ustave, s katero je tudi
formalno pravno razglašena republika Kosovo.

Tanjug govori o skrivnem kraju, kjer naj bi sprejeli
ustavo, dopisniki pa poročajo, da se je 7. septembra
zbralo v Kulturnem domu v Kačeoniku 110 pokrajinskih
poslancev kosovske skupščine albanske, muslimanske in
turške narodnosti. Kulturni dom stoji poleg policijske
postaje in sekretariata za notranje zadeve, vendar pa so
vse izpeljali v največji tajnosti, tako da za izredno zase-
danje pokrajinske skupščine srska policija ni vedela.

Dvorana je bila slavnostno okrašena, vse je potekalo
zvečer in je trajalo dobro uro. Na zasedanju so strogo
spoštovali poslovnik in vse formalnosti. V prvem členu
ustave, ki ima 140 členov, piše da je Kosovo demokratič-
na država albanskega naroda in pripadnikov drugih na-
rodov in narodnih manjšin: Srbov, Muslimanov, Črno-
gorcev, Hrvatov, Turkov, Romov in drugih, ki žive na
Kosovu. Uradni jezik je albanski, povsod, kjer žive dru-
ge narodnosti, pa tudi njihov jezik in pisava. Kosovo
ima svojo zastavo, grb in himno, pripadniki manjšin pa
lahko svobodno uporabljajo svoje simbole, v skladu z
zakonom.

V preambuli se sklicujejo na bodočo državno uredi-
tev Jugoslavije kot konfederacije, sklicujejo se najavna

stališča predsedstva SFRJ do prihodnje ureditve Jugos-
lavije in na dejstvo, da je Srbija s protustavnimi ukrepi
iz teh razgovorov izključila Kosovo in Albance. Od dru-
gih federalnih jugoslovanskih enot pričakujejo, da bodo
priznali kosovsko republiko za suvereno republiko in
enakopravna člana skupnosti jugoslovanskih narodov.

Vsi zbrani poslanci so dobro vedeli, da jim po tem
zasedanju grozi zapor in preganjanje. Na to jih je opo-
zoril tudi predsedujoči, podpredsednik kosovske skup-
ščine Iliaz Ramajli, čigar imena pa javno ni na nobe-
nem dokumentu. Skupščina je podaljšala svoj mandat
do novih demokratičnih volitev razglasili so zakon o
ustanavljanju strank in izrekli soglasnost z ustavnimi
spremembami, ki jih je pripravila zvezna vlada. Sklep
kosovske skupščine bo nedvomno dvignil več prahu kot
včerajšnji spopad med Albanci in srbsko milico v vasi
Palatna pri Podujevu. Ob zori so miličniki začeli široko-
potezno akcijo hišnih preiskav, kar je sprožilo reakcijo
domačinov, ki so segli po orožju. V srditem spopadu, ki
je trajal od 5.45 do 11.10 sta bila dva Albance ubita, dva
miličnika ranjena, 25 Albancev pa so srbški specialci
aretirali. Po trditvah agencije Tanjug so zaplenili pre-
cejšnje količine orožja, municije in druge vojaške opre-
me, ki naj bi dokazovala, da je vas postala gnezdo sepa-
ratistov in teroristov.

Srednjeevropski izziv Vilenice

MARIJ ČUK

SEŽANA — Srednja Evropa Evropi. Izziv ali zgaga?
Najbrž izziv, ki ga ponuja v razmislek pisani mozaik nar-
dov s svojo kulturo in izkušnjami, s svojo zgodovino in
življenjem, ki se je v zadnjih mesecih preoblikovalo, pre-
mesilo in utemeljilo v novih demokratičnih svobodah.
Najbrž je treba prav zaradi tega razmišljanje o srednjeev-
ropskem prostoru odpreti v dodatna nova obzorja, jih opre-
miti s postmodernimi razmišljanji in ob tem razširiti te-
meljno paradigmo človeka v Srednji Evropi - jezik, še z
drugimi relevantnimi danostmi.

Gre pravzaprav za mavrico izhodišč in pojmovanj, ki se
stekajo v končni imenovalec evropske integracije, sožitja
narodov in držav, pri čemer pa so tudi sedaj otipljivi neka-
teri negativni poli, kot je nereseno vprašanje, celo zatira-
nje narodnih manjšin. Dokler pa vprašanje manjšin ni re-
šeno, ne more biti velike, skupne Evrope.

To je samo nekaj misli, ki jih je tematizirala včerajšnja
razprava v dvorani sežanske občinske skupščine ob pričet-
ku letošnje mednarodne literarne nagrade Vilenice '90.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Bodočnost Enimonta še skrajno negotova

RIM — Bodočnost kemijskega koncerna Enimont je po
uradni ločitvi z Montedisonom še negotova. Državno pod-
jetje ENI bo moralo sedaj določiti ceno delnic, ki predstav-
ljajo štirideset odstotkov skupne glavnice, vendar morebit-
nih kupcev zaenkrat še ni na obzorju.

Predsednik ENI Gabriele Cagliari se glede tega ni izre-
kel, dejal je samo, da bo ustanova spoštovala odločitev mi-
nistra za državno udeležbo Pige. Precej drugačnega mnenja
je predsednik enotne parlamentarne komisije za državno
udeležbo, socialist Marzo. Marzo je prepričan, da bo težav,
ki se vlečejo že eno leto, konec le v primeru, da ENI odku-
pi Enimontove delnice, ki so last Montedisona. Po njego-
vem mnenju ni druge alternative, saj so se vsi dosedanja
poskusi združevanja izjalovili; »dvovladje« Montedisona in
ENI je propadlo, kot je propadel predlog, da bi Enimont
postala v celoti ali zasebna ali javna družba. Tudi predlog,
da bi Montedison postal glavni delničar, ni izvedljiv.

Montedison ima sedaj še petnajst dni časa, da sprejme
ali zavrne ponujene predloge. Predsednik Federchimiche
Porta pa opozarja, da mora Enimont, kakor koli bo zadevo
izpeljala, ohraniti svoje mednarodne dimenzije in možnost,
da ostane kompetitivna za najširši trg.

V Moskvi sta Genscher in Ševardnadze odprla novo poglavje v odnosih med državama Združena Nemčija in Sovjetska zveza bosta v bodoče vse tesneje sodelovali

Genscher in Ševardnadze se rokujeta po podpisu dvostranskega dogovora (AP)

MOSKVA — Natanko 35 let po normalizaciji diplomatskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Zvezno republiko Nemčija sta državi sklenili včeraj širok sporazum o bodočem političnem, gospodarskem, kulturnem in ekološkem sodelovanju. Dogovor, ki bo veljal 20 let in ki ga bosta Gorbačov in Kohl podpisala po uradni združitvi 3. oktobra (datum pa še ni znan), predvideva najožje sodelovanje v vseh sektorjih. Na prvem mestu pa določa, da se državi ne bosta nikoli napadli, da si ne bosta skušali priključiti novih ozemelj in da ne bosta podpirali tretje države, ki bi morebiti napadla ZRN ali SZ. Obe državi priznavata načelo, da je treba preprečevati vojne in ohraniti mir ter da je treba spoštovati recipročno suverenost, teritorialno celovitost in politično neodvisnost.

Dogovor - oblikovala sta ga Genscher in Ševardnadze - vsebuje skupno 22 členov, po katerih bosta ZRN in

SZ »nadaljevali najboljšo tradicijo svoje zgodovine«. Največji poudarek je sicer na gospodarskem sodelovanju, ki ga bosta državi na vsak način spodbujali, tudi tako, da bosta posameznim podjetjem in državljanom nudili najboljše pogoje. Za poglobljanje medsebojnih odnosov se bosta državna poglavarja sestajala vsaj enkrat letno.

Medtem ko je ministrski svet Evropske skupnosti v sredo po hitrem postopku (doslej najhitrejšem) odobril dokument za vstop novih nemških Länderjev v ES in ko se v Berlinu pripravljajo na velik ljudski praznik 3. oktobra, pa je dogovor, ki so ga podpisali na konferenci 2+4, izzval po vsem svetu zelo pozitivne reakcije. Združitev Nemčije pozdravljajo namreč kot novo poglavje v evropski in svetovni zgodovini in kot doprinos k hitrejši graditvi »evropskega skupnega doma«.

Država bo delno poravnala dolgove dežel z lekarnami

RIM — Ministrski svet je z odlokom sprejel včeraj nujne ukrepe za izplačevanje dolgov, ki jih krajevne zdravstvene enote imajo z lekarnami. Neplačevanje dolgov je izzvalo protest lekarnarjev, ki niso od dežel prejeli salda za zdravila, prodana s ticketom. Po tem odloku naj bi država izplačala 45 odstotkov dolgov, ki so si jih krajevne zdravstvene enote nabrale v letih 1987 in 1988, 20 odstotkov dolgov iz leta 1990 in 25 odstotkov morebitnega presežka proračuna za leto 1991 (ostali del bodo krile dežele same). Za poravnavo dolgov iz leta 1989 pa bo treba sprejeti amandma k zakonu o reformi zdravstvene službe.

Dejstvo, da bo denar takoj razpoložljiv, naj bi poleglo protest lekarnarjev. Odlok vsebuje tudi »ustrahovalno« dolečilo: če dežele ne bodo omejile izdatkov (z racionalizacijo ticketov), bodo morale prodati svojo lastnino.

Ingrao ne bo zatajil svojih starih stališč

MODENA — Razprave na festivalu Unità so se nadaljevale tudi včeraj, kljub Pajetovi smrti. Na vrsti je bil Ingrao, ki ne namerava zatajiti ne samega sebe, še manj pa lastnih izbir. »Če sem kakorkoli kršil pravila, če je prišlo do zloma partijske discipline, ima večina vso pravico, da disciplinsko ukrepa.

»Stari lev« je brez dlak na jeziku nadaljeval na tej valovni dolžini in si prislužil več dolgih aplavzov občinstva, med katerim so sedeli (in ploskali) tudi zagovorniki Occhettove stvari. Ingrao je nato ganjeno govoril o obtožbah, ki so jih slišali komunisti zaradi trikotnika sintri. »Odgovor partije na tako grobe očitke je bil šibak in medel.« Nato je potrdil veljavo svoje izjave v zvezi z zalivsko vojno: vojni ladji ne nadzoruje OZN, kajti OZN ne more biti svetovna organizacija, če v njej vlada le dva in se za ostale ne zmenita. Na pladnju pa je Ingrao ponudil tudi zasedanje zgodovinskih liderjev KPI in opozoril, da je konstituenta propadla, saj je opevana odprtost KPI priklicala le malo novih sil, vsekakor manj, kot je pričakovala strankina večina. Staremu levu je odgovoril D'Alema, ki je zavrnil obtožbe s pojasnilom, da se na »tak dan« ne bo spuščal v polemike.

G. R.

Številne razprave o ureditvi Jugoslavije

LJUBLJANA — Iz Beograda poročajo, da se je redno sestalo zvezno predsedstvo, ki je razpravljalo o bodoči ureditvi Jugoslavije in raznih opcijah, o katerih smo že poročali. Seja je potekala mirno, na dnevnem redu so bili razni predlogi, niso pa še sprejeli sklepov. Kot zanimivost lahko zapišemo, da je v palačo predsedstva prišlo tudi novi hrvaški član Stipe Mesić, ki bo zamenjal Suvarja. Toda niso ga spustili na sejo, ker še ni prisegel, niti ga še ni potrdila zvezna skupščina, kar se bo zgodilo v prihodnjih dneh.

Hrvaški tisk dokaj ostro polemizira s predsednikom Jovićem o njegovih predlogih o referendumskem načinu reševanja splošno priznane ustavne krize. Na tak način bi se Srbija rada izognila demokracijskim volitvam in spravila vsa vodstva na enako raven; tista, ki so že bila demokracijsko, in ona, ki niso bila izvoljena. Seveda Hrvaška ne oporeka referendumski potrditvi nove državne ureditve, toda ne priznava nelegitimnosti hrvaškega vodstva, kar je čutiti iz podtona izjav srbskega predstavnika zveznega predsedstva.

Slovenska vlada je včeraj izdelala dokončen osnutek predloga konfederativne ureditve in ga poslala v razpravo slovenski skupščini. Vlada poudarja, da je to šele osnutek, ki upošteva razne možnosti, torej gradivo za začetek pogajanj. Sedaj bodo ta stališča usklajevali s Hrvaško. V kratkem naj

bi prišlo do sestanka obeh izvršnih svetov, hrvaškega in slovenskega. Včeraj so se razširile govorice, da naj bi se to zgodilo že danes. Predsedstvo DEMOS je na seji 12. septembra obravnavalo problematiko odnosov med narodi in ustavne krize v SFRJ in je soglasno sprejelo naslednja stališča:

Ustavna kriza v SFRJ se zaostčuje. Ni je mogoče urediti v okviru obstoječih določb zvezne ustave, saj ne predvidevajo takšne situacije. Tudi z dodatnimi ustavnimi amandmaji od XLIX do LXXII k ustavi SFRJ, za katere naj bi republike in avtonomni pokrajini v teh dneh dajale soglasje, ustavne krize ni mogoče prebroditi. Prav tako niso primerni predlogi, da bi predsedstvo SFRJ in Skupščina SFRJ s svojim ravnanjem mimo ustave SFRJ sama poskušala reševati ustavno krizo.

Za razplet nastale situacije po mirni in demokracijski poti je po mnenju predsedstva DEMOS nujno potreben nov dogovor nad republikami in avtonomnimi pokrajinama; te morajo same sestaviti delegacije, da se bodo lahko v prehodnem obdobju dogovarjale o svojem bodočem življenju in sodelovanju. Pri tem predsedstvo DEMOS meni, da bi bila konfederativna ureditev v Jugoslaviji sprejemljiva rešitev, zato predlaga naj izvršni svet Skupščine Republike Slovenije pospešeno nadaljuje oblikovanje možnih elementov konfederalne pogodbe.

B. S.

ZKS-SDP se pripravlja na prihodnji kongres

LJUBLJANA — Včeraj se je sestel centralni komite ZKS-Stranke demokratične prenov in začel vsebinsko pripravo za kongres stranke, ki bo prihodnji mesec v Novi Gorici. Na dnevnem redu so bila štiri poročila in razprava o njih. Peter Bekeš je govoril o programu stranke in torej o internih zadevah njene usmeritve. Miran Potrč se je ukvarjal s poslanskim klubom in delom poslancev, izvoljenih na kandidatih listah ZKS-SDP, Emil Pintar pa je kot predsednik vlade v senci obravnaval nekatera ključna vprašanja sedanje slovenske vladne usmeritve.

Osrednje poročilo je imel predsednik Ciril Ribičič, ki je obravnaval jugoslovansko usmeritev in osnovne značilnosti konfederativne pogodbe. Od novogoriškega kongresa namreč stranka in ljudje upravičeno pričakujejo, da se jasno opredeli do temeljnih dilem slovenske suverenosti in državnosti. Še toliko bolj, ker so procesi preoblikovanja jugoslovanske državnosti pričeli teči nepričakovano naglo, s čimer bi nekateri zvezni funkcionarji skušali rešiti, kar se po njihovem mnenju še rešiti da.

Slovenski prenovitelji so največ naredili za tako jugoslovansko skupnost, ki bi bila po meri slovenskega in drugih narodov. ZK je že konec 60. let v spopadu s centralizmom in dogmatizmom sprožila postopen proces samostojnosti in širjenja pristojnosti posameznih federativnih enot, v zadnjih

letih pa je ZKS-SDP odločno prispevala k spopadu proti centralizmu in omogočila sisematičen razvoj v federaciji.

Prvi korak je torej utrditev slovenske suverenosti, ki mora temeljiti na novi slovenski ustavi. Ustava mora biti sprejeta v skupščini in nato na referendumu kot najširši konsenz velike večine državljanov. Zato bodo podprli izdelavo krajše ideološke in programsko neobremenjene ustave. Ciril Ribičič je še dejal, da ne sprejemajo logike, po kateri bi uveljavljanje slovenske suverenosti terjalo kakršno koli zoževanje pravic italijanske in madžarske narodnosti, pa naj gre za njuno zastopstvo v vrhovnem republikanskem predstavnem domu ali za možnost omejevanja njunega povezovanja z matičnim narodom.

Prav tako mora biti poudarjena upravičena skrb za Slovence na tujem, ki ne dovoljuje podcenjevanja in zamenjanja položaja in pravic tistih, ki delajo in živijo v Sloveniji, so pa državljani drugih republik. Ciril Ribičič ni izključil možnosti osamosvojitve Slovenije, vendar se je izrekel za konfederativno pogodbo. Obrambno-varnostni element ni nič manj pomemben, seveda pa mora armada izgubiti kakršno koli ingerenco do notranjih razmer in mora biti samo branik pred zunanjim napadom.

BOGO SAMSA

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

Kongresniki

lahko storile še več. Največ škode odnosom med Bushovo vlado in zavzniki pa lahko stori proti japonski amandma, ki so ga poslanci predstavniškega doma izglasovali z odločno večino. Če bi amandma sprejel še senat, bi morala Japonska v celoti pokrivati nastanitev vseh ameriških sil na Japonskem, vključno z njihovimi plačili. Po nekaterih ocenah bi to znašalo okoli 4,5 milijarde dolarjev na leto. Če bi amandma postal zakon in če Japonska ne bi pristala na plačevanje stroškov, potem bi ZDA - kot predlagajo poslanci - začele s postopnim umikom svojih vojakov z Japonske. Kot cenijo, je na Japonskem še okoli 50 tisoč ameriških vojakov, v primeru sankcij pa bi ZDA vsako leto umaknile po pet tisoč vojakov.

Tako ZR Nemčija kot Japonska pošiljata opremo mednarodnim silam v Zalivu. Japonska je obljubila tudi milijardo dolarjev za sofinanciranje, vendar je to po mnenju ameriških poslancev »zgodil drobiž«. Bonn pa za sedaj še ni obljubil nobenih sredstev.

Poleg izbruha v poslanskih klopek pa ameriško javnost močno zanimajo posledice napovedi »svete vojne zoper Američane«, ki jo je v sredo izrekel iranski verski voditelj Hamanei. Washington uradno sicer ni komentiral besed, s katerimi je verski voditelj pozval vse verne zoper »ameriško agresijo, pogoltnost in nakanos«. Pač pa to izjavo na splošno jemljejo kot očitno dokazilo o tem, da se je Teheran dokončno odločil za iransko stran v zalivskem konfliktu. Čeprav napoved »svete vojne« lahko pomeni nove teroristične napade na ameriška predstavništva, je Washington trenutno bolj zaskrbljen sprčo možnost, da Iran prekliče sankcije zoper

Irak. Kot poroča včerajšnji New York Times, je po trditvah predstavnikov nekaterih arabskih držav Teheran že pristal na preklisk embarga zoper Irak in izrazil pripravljenost, da na dan sprejme kakih 200 tisoč sodov iraške nafte in derivatov. V zameno pa naj bi Iran oskrbel Irak z nujno potrebnimi živili in zdravili. Ameriške obveščevalne službe s povečano pozornostjo spremljajo dejavnost na več kot tisoč kilometrov dolgi meji med Iranom in Irakom, vendar pa so dosedaj menda naštele le nekaj tovrstnikov, ki so z iranske strani prešli v Irak.

Bakerjev obisk

skih državah ostale vse tuje vojaške enote, z njimi pa velika nevarnost.

O zalivski krizi so včeraj debatirali tudi v Bagdadu, kjer sta se srečala domači zunanji minister Aziz in voditelj palestinske organizacije Arafat. Ta je namreč došel v iraško prestolnico iz Amana, kjer je v sredo nepričakovano obiskal kralja Huseina. Iraška tiskovna agencija Ina ni posredovala podrobnosti o včerajšnjem srečanju.

Iz Rima prihaja vest, da bo italijanska država prispevala za zalivske narode, ki so v največji nevarnosti, 180 milijard lir. Ministrski svet je izglasoval zakon za gmotno pomoč Egiptu, Turčiji in Jordaniji. ES bo skupno namenila v pomoč državam v Zalivu kar 2 milijardi dolarjev.

Ali je res ameriška ambasada v Bagdadu zvedela za Sadamove namene teden dni pred udorom na kuvaitsko ozemlje? Včeraj je to vest navedel Washington post, ki je črpal podatke o srečanju med ameriško veleposlanko Glaspievo in Sadamom iz uradnih zapisov srečanja. Glaspieva

naj bi ocenila Sadamove namene za nenevarne, Sadam pa naj bi tudi zagrozil ameriški predstavnici v Bagdadu, da se ZDA ne smejo vtikati v njegove namene. Ameriška država naj bi bila po menju Sadama lahko dosegljiva teroristom in smrt desetstotih ameriških vojakov bi bila zanjo prehud udarec.

Pajetta

je temeljito spopadel s Crocejem in tako izostril svoja politična stališča, z razliko od svojih vrstnikov, ki so se marksizmu približali prav z branjem Crocejevih del. Zapor je zapustil 23. avgusta 1943, v tem času pa se je dejansko začela njegova »druga politična« doba. Pripisal se je odporu, postal je partijski nadzornik za Ligurijo in Piemont, odgovoren je bil za mladinsko dejavnost. Partijska dejavnost ga je pozneje privedla v Milan, kamor je prišel, kot je sam večkrat povedal, ko je bil Mussolini še na vešalih. Leta 1947 je prav v Milanu verjetno prvič postal protagonist dogodka, ki takratnih partijskih voditeljev, predvsem Togliattijem, ni ravno navduševal. Notranje ministrstvo je odstranilo prefekta Trojla, Pajetta pa je v znak protesta zasedel prefekturo. Pajettova politična dejavnost se je od takrat naprej razvijala v samem partijskem vrhu. Kot član direktije se je udeležil 5., 6. in 7. kongresa KPI skupaj s Togliattijem, Longom, Scoccimarro in drugimi. Prištevali so ga med najpopularnejše in najbolj prestižne komunistične voditelje. V dolgi parlamentarni dejavnosti ni priznašal s pikrimi pripombami, ki jih je namenjal predstavnikom vseh ostalih strank, najbolj pa si je privoščil mislovce. Prekinjal je njihove posege, tako da ga je Andreotti poimenoval

kar v »Giancarla prekinjevalca«. Parlamentarna dejavnost je Pajetto večkrat pripeljala v Trst in med komunističnimi voditelji je bil verjetno edini, ki je natančno poznal razmere in zgodovino Furlanije-Juljske krajine. Hkrati pa je bil Pajetta prvi italijanski parlamentarec, ki je v Trstu spregovoril v slovenskem jeziku. Med enim od številnih obiskov se je namreč naučil stavek v slovenščini in ga nato vključil v govor. V času kominforma se je kljub vsemu opredelil za Stalinovo politiko in vodil ostro kampanjo proti Titu. Ta svoja skrajna stališča pa je pozneje javno obžaloval. V parlamentu se je zavzel za dva mejnika v zgodovini Furlanije-Juljske krajine: Londonski memorandum in Osimske sporazume.

Spremembe in razhajanja, ki jih doživlja Komunistična partija so Pajetto močno prizadele. Svoje občutke je opisal v intervjuju za dnevnik Il Mattino. »Niti v zaporu nisem tako trpel, to je najtežji trenutek mojega političnega življenja,« je dejal. Prav na srečanju v vili Alle Frattocchie je Pajetta opozoril, da o voditelji stranke razdvojili kot še nikoli prej in da je ta razdvojenost še tako globoka, da načenja celo medsebojne osebne odnose. »Ko se je v stranki govorilo o razkolu in frakcijah, sem izjavil, da bom ustvaril strujo neopredeljenih. Sedaj se zavedam, da ima ta struja samo enega člana: Giancarla Pajetto.« O kompromisih, dogovorih in pravih, ki naj bi jih razne strankine struje spoštovale pa je imel Pajetta jasno mnenje: politični kompromis lahko narekuje potreba, lahko pa je tudi izbira. »Tega sem se naučil, ko sem prebiral Lenina. Razkol v KPI bi bil zame tragedija in obžaloval bi, če bi ga moral doživeti.«

Številne izaze sožalja italijanskih politikov veže ena sama misel: Pajetta

je bil dosleden človek, politik in komunist, ki je za svoje napake vselej plačal. Predsednik Cossiga je o njem dejal, da je »enkratna osebnost, klen človek, ki ni sprejemal nikakršnih kompromisov«. Njegovemu spominu pa so se poklonili tudi misovci. Tommaso Staiti ga je cenil zaradi poštenosti in odkritosti: »Pajetta se ni nikoli skrival za španske stene in je vselej povedal kar misli.«

Vilenica

Jasno je, da prireditev Društva slovenskih pisateljev in sezonske ZKO ohranja ves prvotni in temeljni naboj, ki je v konfrontaciji misli svojih duhov, temu pa se pridružuje še skrb za perspektivo, iskanje možnosti poti za vstop v novi geopolitični in kulturni evropski planetarij. Zaradi tega se nam je zdel včerajšnji začetek Vilenice izjemno spodbuden in tehen, vznemirjujoč in poveden. In tako bo nemara vse tri dni trajanja prireditve, ki je v zavesti tega našega prostora kot prireditev nekonvencionalnega, a iskrenega hotenja. In to je bistvo: biti v srčiki časa.

Ob vsem tem bi moral kronist za beležiti vsaj še vse »protokolarne« zadeve, a ker prostora ni, naj omeni mo le, da je včerajšnji Vilenico odprl predsednik Društva slovenskih pisateljev Rudi Seligo in da sta se v razpravo vključila tudi predsednik slovenskega parlamenta France Bučar in zunanji minister Dimitrij Rupel. In še to - danes bodo v Lokvi ob 10. uri predstavili letošnjega nagrajenca, nakar se bo skupina kakih 150 udeležencev iz več kot 10 držav podala v zamejstvo, v Devin in Nabrežino, kot je razvidno iz programa, ki smo ga objavili na včerajšnji kulturni strani.

Po dobrih štirih letih dela zapušča Trst jugoslovanski generalni konzul Livio Jakomin

Delo generalnega konzulata v Trstu trden člen odnosov med sosedama

Vaš prihod na delovno mesto s katerega odhajate, je pred štirimi leti sovpadal z incidentom v tržaškem zalivu. Gotovo Vam ni bil lahek tak začetek...

Ko sem prišel v Trst, me je že spremljala tako rekoč mala vojna v Tržaškem zalivu. V tistem času je bilo nekaj več kot sto kršenj državne meje s strani italijanskih ribiških ladij. To je ustvarjalo zelo napet položaj in še preden sem se lahko sploh predstavil najpomembnejšim osebnostim v FJK, Venetu in Poadižu, je že prišlo do incidenta, ki se je končal s smrtjo ribiča Zerlina. To je bila zame prva lekcija o tem, da se lahko ob takem incidentu na meji okoliščine prijateljstva in sodelovanja v hipu sprevržejo v težke komplikacije. Meja lahko v hipu postane vroča in oživlja tudi iracionalna početja, kot se je potem tudi pokazalo v samem Trstu. Ta problem sem moral reševati praktično brez izkušenj, zato moram poudariti, da sem tedaj naletel na veliko razumevanje organov, ki predstavljajo italijanske oblasti, zlasti samega prefekta. Tako nam je uspelo ta problem relativno hitro nekako sanirati. Moram pa reči, da sem nato vsa štiri leta ostal izredno občutljiv za vse, kar se je dogajalo na meji. Incidenti so še bili, recimo s tistim turškim ubežnikom, s Filipinci in tako dalje. Sem in bom ostal na stališču, da je na odprti meji absurd, da prihaja do incidentov s smrtnim izidom. Bil je torej trd začetek, pa hkrati tudi velika izkušnja.

Generalni konzulat v Trstu je geografsko najbližje jugoslovansko predstavništvo v tujini. Z ozirom na razvoj odnosov med Italijo in Jugoslavijo opravlja vsekakor pomembno delo. Kakšne so njegove značilnosti?

Ko sem odhajal iz Beograda, mi je tedanjim zunanjim ministrom Dizdarevič dejal, da sem dejansko prvi ambasador na meji z Jugoslavijo. Dejansko je tu prvo stičišče Jugoslavije s tujino. Tega sem se v začetku nekoliko bal, a sem obenem to pri delu konzulata ves čas pozorno upošteval. Uredili smo hišo in njeno okolje in kljub restrikcijam z osebjem, nam je uspelo opravljati veliko dela. Konzulat se namreč bavi z mnogimi področji. Ne gre samo za Jugoslovane, ki iščejo zaščito svojih interesov v Italiji. Javljajo se tudi mnogi Italijani, pa čeprav imajo svoja predstavništva od Kopra naprej po vsej Jugoslaviji. Vsem smo skušali po naših močeh ugoditi. Mi smo pač, kot sem prej dejal, refleksi meje z

vsem kar tak položaj prinaša. Veliko problemov, ki naj bi se reševali drugod po svetu, se zaradi tega nazadnje rešuje pri nas. Mnogo je dela v zvezi z našimi delavci v Italiji, verjetno pa tudi malo ljudi ve, da smo se v zadnjih štirih letih veliko ukvarjali tudi z italijanskimi pokojniki. Kakih 25 tisoč različnih prošelj je gotovo šlo skozi naše pisarne. Vsega ne bi zmogli, če ne bi bilo na konzulatu ekipe zelo dobrih, strokovno usposobljenih sodelavcev. Mislim tu osebje v celoti, kateremu gre za to delo tudi moja osebna zahvala.

Mnogo smo se ukvarjali z gospodarstvom. Ljudje se obračajo tudi na konzulat za pomoč pri poslovnih stikih z Jugoslavijo. Mnogo smo delali tudi na politično institucionalni ravni s približanjem Veneta, Tridentinske, Poadiža in seveda dežele FJK Sloveniji in Jugoslaviji. Čeprav v gospodarskem pogledu konzulat v Milanu opravlja zelo pomembno dejavnost, se operativno delo v glavnem opravlja preko Trsta. Razvijali smo tudi sodelovanje na znanstvenem področju, odlične vezi smo vzpostavili z univerzami, znanstveno-raziskovalnim centrom in drugimi institucijami, kot je recimo Center za nuklearno fiziko. Na tem področju obstaja vsekakor velik potencial. Bili smo prisotni v procesu sodelovanja območja Alpe-Jadran, Videmski in tržaški sporazum pa sta obenem doživljala svojo kontinuiteto.

Kakšen je po vaši oceni trenuten položaj odnosov med Italijo in Jugoslavijo?

Jugoslavija in Italija sta do danes, pa morda še bolj po Helsinkih dokazali, da lahko dve državi z različnimi sistemi in ureditvami dobro sodelujeta. Ko gre za sosedo, je interes razumljivo še večji. Mislim, da je zelo prav, da smo tako ali drugače pustili v ozadiju preteklost, ne glede na to, da se recimo v Trstu, velikokrat to preteklost brez potrebe strukturalno izpostavlja. Mirno pa lahko rečemo, da je sodelovanje med državama na vseh nivojih sad dolgoročno zastavljene politike, ki bo ostala še naprej. Ne vidim razloga, da bi ne bilo tako. Obe državi imata velik interes, da je na tej meji mir in so velike možnosti za sodelovanje. To je dejansko najdaljša jugoslovanska meja, če upoštevamo Jadran, na katerega ponavadi pozabljamo. Gotovo je treba paziti, da se urejujejo tudi odprta vprašanja. Če bi recimo samo Osimo speljali do konca, če bi vsak na svoji strani uresničil to, kar smo podpisali, bi bilo že zelo veliko.

Jugoslavija je v zadnjih štirih letih doživela korenite spremembe. Najbrž jih je bilo občutiti tudi v delu diplomacije. Kakšna je v tem pogledu vaša izkušnja?

V našem konkretnem delu je bilo te spremembe občutiti le delno. Res je to, da so italijanski partnerji v neposrednih stikih, pa tudi italijanski operaterji, pogosto spraševali o položaju v Jugoslaviji, kajti normalno je, da si vsakdo želi mirnega sosedo in zanesljivega poslovnega partnerja. Moj vtis je, da naši notranji odnosi niso bistveno obremenjevali odnosov z Italijo. Italija je kljub vsemu izkazovala do Jugoslavije veliko zaupanje, kar potrjuje tudi intenzivna dejavnost zunanjega ministra De Michelisa v tej smeri. Glede naših, jugoslovanskih razprtij pa je bilo treba nekatere probleme obravnava- vati z večjo tankočutnostjo, predvsem v kontaktih z jugoslovanskimi republikami. Delovali smo v smislu enovite jugoslovanske zunanje politike, ki še vedno obstaja.

Republika Slovenija ima ambicijo do nekakšnega svojega, neodvisnega koncepta zunanje politike. Se vam zdi to upravičeno in uresničljivo?

Takšne težnje v Sloveniji razumem kot željo, da bi Slovenija iz prve roke, preko svojih predstavništev, ki pa nimajo diplomatskega značaja bolj prodrla v svet. Predvsem gre za tiste točke, na katerih že zdaj gospodarsko in kulturno deluje, vendar kljub temu ocenjujem, da je premalo prisotna. V tem smislu ne vidim nobenega paralelizma jugoslovanski diplomatski dejavnosti, predstavništva v tujini pa za Slovenijo lahko odigrajo pomembno vlogo. Vse je odvisno od bodočega statusa Jugoslavije in republik v njej. Glede na razvoj teh odnosov bo Slovenija najbolje znala oceniti, kakšna bo vloga njenih predstavništev v tujini. Glede Trsta je vsekakor prav, da je generalni konzul Slovenec, kot ves povojni čas doslej. Vidimo, da je to tudi orientacija sedanje politike.

Kako ste se znašli med našimi ljudmi in s kakšnimi vtisi odhajate iz Trsta?

Rekel bil, da se mi sploh ni bilo treba znati. Bil sem dejansko med svojimi ljudmi, saj prihajam iz kraja, ki je le nekaj kilometrov izza meje. To pomeni, da sem problematiko manjšine in njen življenjski utrip tudi čutil, ne samo razumel. Mislim, da si je slovenska narodnostna skupnost v Italiji morala ogromno prizadevati, da je lahko danes na

takšni stopnji razvoja, čeprav nima še razrešenih nekaterih osnovnih problemov. Odhajam z zelo pozitivnim vtisom do vsega, kar se v manjšini dela na različnih področjih in, rekel bi, tudi z željo, da bi bilo rezultatov tega dela še več.

V svojih kontaktih z italijanskimi institucijami in pomembnimi političnimi osebnostmi sem skušal vselej skrbeti za to, da so bili nerešeni problemi Slovencev stalno prisotni. Večinskemu narodu je treba namreč neprestano dopovedovati, da je nezadovoljstvo manjšine spričo neresenih problemov razumljivo, kajti karkoli bo manjšini zagotovil, bo v bistvu še vedno premalo, da bi se uveljavila, kajti treba je ogromno naporov, da bi bila enakopraven subjekt. Problem mora predvsem razumeti večinski narod, sam sem globoko v to prepričan. Pravice manjšin so temeljni izpit za vsako demokracijo, ki noče biti taka samo po definiciji. Resnično sožitje pa je možno uresničiti le tedaj, ko večinski narod sprejme nase polno odgovornost za reševanje teh vprašanj.

Ko razmišljam o teh stvareh, in znano je, da je konzulat velik del svojega dela namenil ravno temu vprašanju, si želim zlasti dvoje: predvsem to, da Italija končno na dostojni ravni reši vprašanje zaščite.

Slovincem v Italiji mora biti omogočeno, da se v miru posvečajo razvoju lastnega življenja, ne pa da se morajo vsak dan vedno znova potjevati, zahtevati to, kar jim pritiče in voditi bitke za uresničevanje pravic, ki bi morale biti v civilizirani družbi normalna stvar. Drugo, kar si želim, je to, da bi imeli Slovenci čimveč uspeha pri iskanju skupnega jezika. S tem bi mnogo lažje premagovali tudi druge težave. Pomembno je to, da ne bi ideološke ali strankarske razlike manjšine preveč delile, kajti čas ne deluje v tej smeri. Navsezadnje se mi zdi, da Slovenci v Italiji glede temeljnih vprašanj zelo podobno mislijo. Tukaj Slovenci živite v pluralizmu dosti dlje, kot mi v matici in to mora matica upoštevati. Od tega se lahko marsikaj tudi v matici naučimo. Slovenska manjšina ima danes, s tem, kar ji je uspelo zgraditi, dober potencial v kulturi, gospodarstvu, predvsem pa v ljudeh, v kvaliteti ljudi. To me navdaja z optimizmom. Želim si in verjamem v to, da bo mogoče premagati težave, ki obstajajo. Z življenjem manjšine pa bom ostal povezan in mu bom še nadalje z veseljem sledil, saj ne odhajam daleč.

DUŠAN UDOVIČ

Gladovna stavka za dvojezično šolo pred razpletom

Po »izgonu« iz glavarstva obe stavekajoči v bolnišnici

CELOVEC — Rosina Fasching in Tatjana Messner, udeleženci gladovne stavke, sta od včeraj v bolnišnici. Zdravnica internista dr. Marija Zerzerjeva ju je včeraj zgodaj zjutraj pregledala in nujno napotila v Deželno bolnišnico v Celovcu.

Stavekajoči sta od srede popoldan prehodili dolgo in naporno pot iz predsebe koroškega deželnega glavarja prek celovške benediktinske cerkve, do doma katoliških študentov in študentk.

Ko so jima predvčeršnjim izročili sklep sodišča na podlagi tožbe namestnika direktorja deželnega urada dr. Sladka o motenju posesti, hkrati z zahtevo, da zapustita prostore deželne vlade, Messnerjeva in Faschingova odločbe nista hoteli podpisati, ne da bi se poprej posvetovali z odvetnikom dr. Bruggerjem. Telefonskega pogovora iz stavbe deželne vlade jima niso dovolili, zato je Messnerjeva odšla do bližnje telefonske govorilnice. Ko se je vrnila, so bila vrata v vladno palačo zaprta, pred njimi pa sta stražila dva policista. Rosina Fasching, ki še zmerom ni hotela oditi, so uradne osebe odstranile iz stavbe brez uporabe nasilja.

V benediktinski cerkvi sta materi skušali nadaljevati gladovno stavko. Župnik je to zavrnil in zaklenil vrata. Nato je posredoval celovški škof dr. Kapellari, vendar Messnerjeve in Faschingove ni odstranil iz cerkve. Zatem so iz katoliškega študentskega doma stavkajočima ponudili streho nad glavno. V domu sta prenočili, zjutraj pa je prišla dr. Zerzerjeva.

Skupnost staršev dvojezične šole v današnjem sporočilu pripominja, da je deželni glavar Haider s tem, da ni voljan dopustiti dvojezičnega pouka na

javni šoli v Celovcu, niti v obliki poskusnega šolskega poskusa, kot je predlagala prosvetna ministrica dr. Hawlickova, »vnovič dokazal, da z vso brutalnostjo želi doseči svoje politične cilje«. Skupnost staršev je pozvala prosvetno ministrico naj ministrstvo samo odobri dvojezični pouk v obliki šolskega poskusa.

JOŽE ŠIRCELJ

Na dvojezični trgovski šoli začeli pouk

CELOVEC — Na dvojezični trgovski akademiji v Celovcu, za katero je še pred dnevi kazalo, da je v letošnjem šolskem letu zaradi Haiderjevega nasprotovanja sploh ne bodo odprli, je bil včeraj prvi šolski dan.

Svoje prostore je šola dobila v stavbi Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, ravnateljica mag. Maja Amruš - Hoja pa je ob začetku novega šolskega leta povedala, da trgovsko akademijo obiskuje 30 dijakov in dijakin, pri čemer je učni načrt povsem enak učnemu načrtu drugih avstrijskih šol take vrste. Z drugimi šolami se razlikuje samo v tem, da je pouk - z izjemo slovenščine in nemščine - pri vseh drugih predmetih dvojezičen.

Deželni svetovalec Brezigar o odgovoru Dežele glede slovenskih prošelj na IRRSAE

TRST — Deželni svetovalec SSK Bojan Brezigar ni zadovoljen z odgovorom, ki ga je prejel na svoje svetovalsko vprašanje (postavil ga je 24. maja) v zvezi z zavrnitvijo prošelj na deželni inštitut IRRSAE, ki so jih učitelji s šol s slovenskim učnim jezikom napisali v slovenščini. Brezigar je takrat pozval Deželo, da pri IRRSAE doseže tudi sprejem prošelj v slovenščini. Deželni odbornik Antonini je svetovalcu SSK v odgovor poslal kopije vseh dopisov med IRRSAE in ministrstvom, ki je izrazilo prepričanje, da je treba prošnje sestaviti v italijanščini. Svetovalec SSK je s tem v zvezi izdal tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da pri vsem tem manjka vsako politično mnenje deželnega odbora, ki bi moral po njegovem mnenju pred državnimi organi zagovarjati pravico, kar velja še posebej za omenjeni primer, do uporabe slovenskega jezika v odnosih s šolskimi oblastmi in to še posebej ko gre za osebe šol s slovenskim učnim jezikom.

Od danes dalje v Vidmu razstava o Kopru med Rimom in Benetkami

VIDEM — Koper med Rimom in Benetkami je pregledna razstava o eni največjih arheoloških akcij na slovenski Obali, ki jo danes odpirajo v Vidmu. Razstavo so pripravili delavci koprškega Pokrajinskega muzeja in Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran. Pomembna pa je predvsem zato, ker prikazuje kulturno dediščino iz bogate zgodovine Kopra. To je območje, ki je ničlikokrat menjalo gospodarje, večkrat imena in tudi prebivalstvo. Prav zaradi tega je skoraj vsaka ped zemlje, ki se je lotijo arheologi, lahko več kot zanimiva. Še posebej so seveda bila zanimiva izkopavanja v letih 1986 in 1987 na vrto kapucinskega samostana v Kopru, ki jih je vodil dr. Mitja Guštin, predstojnik arheološkega oddelka Filozofske fakultete v Ljubljani in je tudi avtor razstave.

Prav ta poldrugo leto trajajoča izkopavanja so namreč dokazala, da je bil otok, kjer danes leži Koper, naseljen že v prvem stoletju pred našim štetjem, po drugi strani pa je 1000 kvadratnih metrov kapucinskega vrta ponudilo vrsto zgodovinskih dokazov o življenju v Kopru vse do 17. stoletja. Že naslov razstave uvršča Koper kulturno med Rim in Benetke. Rim in Benetke sta namreč Kopru vtisnila močan pečat. V grških časih se je imenoval Aegida (Kozje),

pozneje je postal Capra, pa Capritana insula, in nazadnje še Capodistria - Koper.

Najpomembnejše najdbe s kapucinskega vrta so našli (pri izkopavanjih so sodelovali študentje arheologije iz Ljubljane pod vodstvom profesorjev in kustosov) pod meter debelim slojem prsti. Gre za arhitekturo iz bizantinskih časov, kasne antike in delno celo iz časa rimske republike. Tu so našli drobni inventar, čaše in druge posode krasnih barv, ki dokumentirajo posamezna življenjska obdobja v starem in srednjeveškem Kopru. Gre za vrsto rokodelskih izdelkov, te so našli v številnih grobovih, predvsem grobovih novorojenčkov, ki so jih pokopavali v amforah. Tu so torej prvi materialni dokazi o življenju v Kopru pred 2000 leti. Prvič pa so na ozemlju Slovenije našli bizantinske najdbe. Najbolj privlačna je glazirana keramika, okrašena s človeškimi liki, z rastlinskimi in geometrijskimi motivi, kar so vse odkrili v eni od zasutih kamnitih cistern.

Gre torej za najdbe izredne vrednosti, ki bodo obogatile stalno zbirko Pokrajinskega muzeja v Kopru, zdaj pa razstava kroži po svetu. Po Kopru in Ljubljani je že bila v Ferrari in Innsbrucku. Po Vidmu pa bo na vrsti München.

BORIS ŠULIGOJ

Trije mladeniči umrli v nesreči pri Pordenonu

PORDENONE — V hudi nesreči so včeraj nekaj po polnoči na cesti med Bannio in Taledom di Chions umrli trije mladi. Policija je ugotovila, da je alfa 33, ki jo je vozil 20-letni Oliviero Olivo Muzzin, skupaj z njim pa sta bila v vozilu še 19-letna Willy Daneluzzi in Massimo Battel zapekljala v obcestni jarek in se zarila pod neki mostiček. Battel in Daneluzzi sta bila takoj mrtva, Muzzin pa je umrl uro kasneje v bolnišnici.

Svarilo predstavnikov KPI Spetiča, Bordona in Coste

Za zakon o obmejnih območjih samo dva meseca časa preden bo prepozno

Po dobrih šestih letih od vložitve prvega zakonskega predloga v poslanski zbornici (vložili so ga komunisti 16. aprila 1984, prvi podpisnik pa je bil takratni tržaški poslanec Cuffaro), tvega sedaj tako imenovani »zakon za gospodarski razvoj obmejnih območij«, da sploh ne postane zakon v pravi pomeni besede. Njegov parlamentarni iter se je namreč pred dvema letoma - po odobritvi precej spremenjenega poenotenega besedila v zbornici aprila 1988 - ustavil v senatu, kjer še vedno čaka na »miloost in nemilost« zakonodajalca.

»Zdi se, da gre v tem primeru za resnično neskončno zgodbo,« je včeraj na tiskovni konferenci, ki jo je sklicala tržaška federacija KPI, dejal senator Stojan Spetič, poslanec Willer Bordon pa je posrečeni prispele dodati prilastek »italijanska« (neskončna zgodba namreč). Tretji udeleženec srečanja z novinarji, pokrajinski tajnik stranke Nico Costa, pa je vztrajal predvsem pri nejasnosti in celo skrivnostnih stališčih vlade do tega zakonskega instrumenta, ki med drugim tvega, da v krogih Evropske skupnosti doživi podobno nasprotovanje, kakršno je že doživel paket za Trst in Gorico.

Parlamentarni iter zakona za obmejna območja pa je v teh šestih letih med drugim nakopičil toliko zamude, da se je medtem scenarij, na katerem je kot zamisel temeljil, popolnoma spremenil, je opozoril Spetič. Z njim pa so se spremenile sklicne točke zakona, čeprav ostaja veljavno in še bolj bolj potrebno načelo o gospodarskem sodelovanju z vzhodnoevropskimi državami, in sicer zlasti v tehnološko razvitih oblikah in z ustvarjanjem mešanih družb oziroma skupnih ekonomskih iniciativ. Toda, Italija je na tem področju že v hudi zamudi - je opozoril Spetič - saj so medtem ostale drža-

ve evropske dvanaesterice že uresničile tisto, kar bi moral nam omogočiti zakon za obmejna območja. In v tem smislu je po Spetičevi sodbi predlog sen. Andreatte (ki zadeva ustanovitev finančne proste cone v okviru obstoječih prostocarinskih con, in sicer s pomočjo prilagoditve besedila zakona za obmejna območja, op. ur.) pomenil pravi pretres, čeprav žal ni bil nikdar formaliziran ali predstavljen v obliki zakonskega amandaja.

Velika bojazen komunistov, ki so jo na včerajšnjem srečanju s tiskom izrazili vsi trije predstavniki stranke, je torej ta, da do izglasovanja zakona sploh ne pride. Časovni roki so namreč izredno tesni, še posebej, če upoštevamo možnost predčasnih parlamentarnih volitev prihodnje pomlad. Senat mora odobriti (spremenjeno oziroma prilagojeno) zakonsko besedilo v sozvočju z zbornico, za to pa je le še šest do sedem tednov časa, v teku katerega se je treba pogoditi tudi z EGS, je poudaril Spetič in dodal, da je v tem okviru potrebno urediti tudi vprašanje preustroja Ustanove za tržaško industrijsko cono (EZIT) in Centra za znanstvene in tehnološke raziskave, za

kar naj bi vladi podelili posebno pooblastilo in tako pospešili postopek.

Slovenski senator je svoj poseg končal z ugotovitvijo, da zakon za obmejna območja predvideva tudi posege za razvoj gorskih območij in za narodnostne manjšine ob meji, ki so subjekt mednarodnega sodelovanja tako na kulturni kot na gospodarski ravni, zato bo moral finančni zakon nujno potrditi v ta namen določena sredstva.

Poslanec Bordon je v nadaljevanju tiskovne konference izrazil marsikatero pikro na račun ostalih tržaških oziroma deželnih parlamentarcev in prehitrega navdušenja krajevnih političnih in ekonomskih krogov, potem ko je bil zakon odobren komaj v zbornici. Od prvotnih tisoč milijard, jih je že več kot polovica skopnelo - je opozoril - in če jih bo v finančnem zakonu ostalo štiristo, bo dobro. Toda zakon je po Bordonovi sodbi skoraj mrtev, saj bo njegov iter ohromila razprava o finančnem zakonu, tako da bi v najboljšem primeru (in s pogojem, da se odpravijo politična razhajanja) lahko do njegove odobritve prišlo šele konec januarja ali v začetku februarja prihodnje leto.

VLASTA BERNARD

Sen. Andreatta izraža optimizem

Nekateri vidiki zakonskega osnutka za razvoj obmejnih območij so bili tudi predmet razgovora, ki ga je imel tržaški senator Arduino Agnelli (PSI) v sredo s predsednikom senatne komisije za proračun Beniaminom Andreatto. Iz razgovora je med drugim izšlo, da bi kazalo iz zakonskega besedila izločiti vse postavke »kratkotrajne narave, ki predstavljajo le malo več kot golo podporo nekaterim točno določenim iniciativam«. Sen. Andreatta je pri tem podprl potrebo, da bi v zakonsko besedilo vključili mehanizme, ki bi obogatili zlasti mnogo bolj dolgoročno veljavno proizvodno področje. Posebno pozornost sta sogovornika posvetila tudi predlogu o finančni prosti coni, Andreatta pa se je na koncu precej optimistično izrazil o možnosti zaključka parlamentarnega itra tega zakona.

Forum občinskih in pokrajinskih odbornikov

Skupne pobude v zvezi z oskrbo starostnikov

V teh dneh naše mesto posveča veliko pozornosti vprašanju oskrbe starostnikov: ob salonu opreme in storitev »50&più« so se včeraj dopoldne na sedežu tržaške Pokrajine zbrali tudi občinski in pokrajinski odborniki za skrbstvo, ki so člani vsedravnega Foruma. Lani decembra so namreč odborniki, ki so v raznih italijanskih občinskih in pokrajinskih upravah v okviru resorja za skrbstvo odgovorni za oskrbo ostarelih, ustanovili poseben koordinacijski organ (Forum). Naloga tega novega organizma je prvenstveno ta, da koordinira in usmerja raznovrstne dejavnosti v korist starejšega prebivalstva, zaenkrat prvenstveno preko zbiranja podatkov o položaju v posameznih občinah oziroma pokrajinah in preučevanja obstoječe zakonodaje. Včerajšnjemu srečanju odbornikov je predsedoval prof. Sandro Bernardini, docent na rimski univerzi La Sapienza. Predvčerajšnjim pa se je sestalo vsedravno vodstvo Foruma, katerega člana sta tržaška pokrajinska odbornika za skrbstvo Mario Martini in za gospodarsko načrtovanje Salvatore Cannone.

Včerajšnje vsedravnne skupščine se je udeležilo približno dvajset občinskih in pokrajinskih odbornikov, v imenu gostitelja je udeležence pozdravil predsednik tržaške Pokrajine Dario Crozzoli. Poudaril je pomen pobude, kakršna je ustanovitev Foruma, obenem pa je navedel raznovrstne pobude Pokrajine in pri tem izrecno omenil raziskavo, ki je bila izvedena pred kratkim, poseben posvet, ki je bil posvečen tej problematiki, in še raziskovalni projekt o demografskem gibanju v Trstu v letu 2000, na osnovi katerega bodo lahko pristojne službe načrtovale nadaljnje delo.

Crozzoli je seveda omenil tudi posebno (z ozirom na vsedravno povprečje) strukturo tržaškega prebivalstva, ki za približno 10-15 let anticipira splošno italijansko sliko. Zato je Trst, kot je nato poudaril tudi odbornik Martini, nekakšen naraven sedež za izmenjavo mnenj in izkušenj o oskrbi starostnikov. Številne prijave, ki jih je v teh dneh prejel Forum, je še dejal Martini, nedvomno pričajo, da je želja po sodelovanju med posameznimi občinskimi zelo občutena.

Tudi predsednik Foruma Sandro Bernardini je pri svojem uvodnem izjavljanju izhajal iz tržaške specifičnosti, da bi se morali strokovnjaki pri načrtovanju služb za ostarele že danes posluževati zanimivih statističnih projekcij, ki jih lahko nudi tržaški oziroma deželni observatorij FJK. Takšna statistična predvidevanja pravijo med drugim, da bo leta 2002 v naši deželi na 70 tisoč mladih, ki bodo imeli manj kot 24 let, prišlo kar 340 tisoč starostnikov, ki bodo imeli več kot 65 let.

Podrobneje je predsednik Bernardini govoril o načrtovani dejavnosti Foruma, o kateri so se dogovorili na sestanku vsedravnega vodstva organizacije, ki je bil v sredo v okviru salona »50&più«. V glavnem naj bi Forum v tej še vedno začetni fazi sledil štirim smerem delovanja: vzpostaviti bi moral čim tesnejše sodelovanje s Komisijo za družbena vprašanja pri EGS in s pristojnimi italijanskimi ministri; v njegovem okviru nameravajo ustanoviti poseben urad za pravna vprašanja, ki bi se ga lahko posluževali vsi člani; razviti nameravajo audio-vizualno službo v didaktične namene in kot četrto poglavitno nalogo so si zadali ustanovitev centra, ki bi zbiral in urejal podatke o delovanju odborništev v raznih občinah in pokrajinah.

Hiranje osnovne šole v Briščikih emblematičen primer naše bodočnosti?

Krčenje števila rojstev je pojav, ki je razširjen v vsem zahodnem svetu in še posebno v Italiji. Da je v nekaj letih zdesetkal šolsko populacijo, je na dlan v vseh tržaških šolah, tako italijanskih kot slovenskih. Za našo manjšino pa je še posebno dramatičen, saj so osnovne šole goste posejane in zato tudi bolj podvržene negativnim posledicam, saj je dovolj, da v določeni vasi nekaj let ni šoloobveznih malčkov, pa je obstanek šole pod vprašajem. Problem je sicer znan, a ga še vedno rešujemo bramborsko, odvisno pač od zadržanja staršev in drugih dejavnikov, ki na spefično šolo in njeno okolje lahko vplivajo. Da bi imeli Slovenci enotno stališče, izdelano na osnovi strokovnih, družbenih in zakaj ne — političnih ugotovitev, je očitno pretrd oreh.

Ob zaprtju osnovne šole D. Kette v Trstu se je sicer razvnela debata, morda bi ji boljše rekli polemika, za druge šole — v Mavhinjah, Cerovljah, Medji vasi, Štivanu — pa smo le na tiho ugotovili njihov konec. V prihodnjih letih bodo na prepihu tudi druge slovenske osnovne šole, med katerimi je še najbolj ogrožena osnovna šola v Briščikih, kjer je letos le drugi razred z dvema učencema. Ker se nam zdi ta primer emblematičen tudi za druge šole, smo ga s pomočjo ravnateljice, učiteljice in staršev skušali nekoliko bolje osvetliti.

Takole ugotavlja nabrežinska didaktična ravnateljica Nataša Paulin: »Obstanek šole je predvsem odvisen od izbire staršev. Nekoč jim je bilo bolj pomembno, ali je šola blizu doma oziroma blizu sorodnikov, danes pa jih skrbi predvsem kvaliteta pouka, tako da so zelo skeptični do enorazrednic. Glede šole v Briščikih pa je tako: že lani, ko sta bila vpisana le dva učenca, jo je šolsko skrbništvo ukinilo, na pozive staršev in ravnateljstva samega, češ da je edina v vasi in bližnji okolici, pa jo je ohranilo. Letos bi jo lahko obiskovala še dva učenca, skupno bi torej bili v štirih, toda očitno ni bilo zanimanja, saj so starši vpisali otroka v saleško celodnevno šolo, kot je sicer bila njihova popolna pravica. Kaj bi rekla o maloštevilnih razredih? Pravzaprav so si mnenja pedagogov deljena: nekateri trdijo, da je delo v večjih skupinah uspešnejše, drugi pa spet poudarjajo dejstvo, da je več tipov komunikacije, ki se lahko vzpostavijo že v skupini treh otrok. So pa tudi druge oblike dela, to je povezovanje z okolico, z bližnjimi šolami itd. Odvisno je pač od učitelja in organizacije ravnateljstva oziroma razpoložljivosti učnih moči. Za šolo v Briščikih, pa tudi za ono v Gabrovcu (ima le pet otrok), bomo poskrbeli tako, da bomo učence vsaj enkrat na teden vozili z občinskim šolskim avtobusom v Salež, kjer se bodo lahko udeležili skupinskih de-

javnosti, vsaj nekaj ur na teden pa bo pouk poživil tudi pomožni učitelj. Seveda, šola z peščico učencev nima vseh tistih značilnosti, kot jih ima številčno močnejša, vendar na demografski padec in izbire staršev ne moremo vplivati.«

Šoli v Briščikih in Gabrovcu nista edini, nad katerima visi Damoklejev meč ukinitev: po besedah ravnateljice Paulinove se zbirajo temni oblaki tudi nad osnovno šolo v Šempolaju. »Tu pa je po moji oceni glavni negativni dejavnik prav celodnevni pouk. Nekaterim staršem, ki so zaposleni ves dan, pride prav, drugim pa ne. Teh je sicer več kot prvih, kajti življenje na vaseh je še vedno različno od mestnega. Mamice še rade gospodinijo in rade sledijo majhnim otrokom, če delajo, pa poskrbijo zanje stare mame ali drugi bližnji sorodniki, otroci pa se sploh zbirajo v vaških skupinah in se radi igrajo v naravi, kar mestnim otrokom ni dano. Zraven tega pa so nekateri starši tudi prepričani, da se v šoli s celodnevnik poukom otroci naučijo manj kot drugje, kar seveda ne drži, toda težko jih je prepričati drugače. Res pa je, da potrebuje celodnevna šola ogromno finančnih sredstev. Če hočemo, da res uspeva, mora imeti animatorje, strokovno podkovan kader, veliko dejavnosti, skratka, ponudba mora biti bogata, kar na naših šolah ni, čeprav naredimo, kar moremo. Razlike so tudi od primera do primera: v zgonski in saleški osnovni šoli teh problemov denimo ni.«

Toda površno se v Briščike. Zelo nas je zanimalo, kaj je vodilo starše,

da so otroka vpisali v vaško šolo oziroma v saleško. Zlatka Hrovatin se je odločila za prvo varianto: »Razlogov za to izbiro je bilo več. Rada vidim, da otrok obiskuje šolo blizu doma in da pride domov na kosilo. Da jih je dosti ali malo, ni tako važno, saj sem pri starejši hčerki, ki je tudi obiskovala šolo v Briščikih (takrat so bili v treh), opazila, da ni bilo nobene razlike v znanju, da odlično uspeva tudi na nižji srednji šoli in da ni imela problemov pri prestopu. Rekla bi celo, da se v maloštevilnem razredu otroci nauče veliko več, saj ima učiteljica več časa na razpolago. Sicer pa šola ni edino, saj imajo otroci popoldne športne in rekreacijske dejavnosti, kjer se lahko udeležujejo s svojimi vrstniki. No, poleg teh razlogov bi omenila še enega, zame posebno važnega: šola je lahko zapirati, obratno pa težko. Mislim, da je prav, da ohranjamo v vasi slovensko šolo. Ne gre vendar le za naziv, ampak tudi za kulturno ustanovo, za ohranjanje neke tradicije. Bojim pa se, da bo ta razred zadnji na šoli.«

V družini Buzzai pa so se odločili za saleško celodnevno šolo. Takole nam je izbrlo pojasnila gosa Buzzai: »Da je šola celodnevna, ni bilo pomembno, prav obratno: ljubše bi mi bilo, če bi otrok obiskoval pouk le v jutranjih urah. Odločilno pa je bilo število učencev, v Saležu jih je v prvem razredu devet, kar je že soliden razred. V taki družbi se otrok nauči govoriti pred drugimi, tako da ga ni sram, nauči se deklamirati, nastopati, s sošolci se lahko skupaj uči, lahko tekmuje, drugi ga lahko spodbudijo k boljšemu

delu, ne vem, mislim, da je zanj, predvsem za njegovo bodočnost, bolje, če hodi v šolo, ki je res prava šola. Ali je nekaj učencev še šola? Vsekakor mi je žal, da šola v Briščikih tako hira. Če bi jih v razredu bilo pet ali šest, bi jo gotovo obiskoval. Tako pa gre zjutraj z občinskim avtobusom v Salež...«

Sicer ne gre sam, spremlja ga še prijatelj, čigar starši so se odločili za saleško šolo tudi zato, ker je celodnevna. Razlogov, kot vidimo, je toliko, kot je ljudi in vsak ima svoj prav.

Da zaokrožimo sliko šole v Briščikih, naj zabeležimo še razmišljanje učiteljice Leonide Gruden, ki bo letos drugič poučevala na njej. »Kot vsaka medalja ima tudi ta dve plati. Glede pouka ni nobene razlike, rekla bi, da je za otroke še boljše, saj se jim lahko popolnoma posvetiš. Lani sem pouk skušala čimbolj popestriti, tako da smo z učenci iz Saleža hodili v bazen v Tržič, večkrat smo k njim šli "na obisk", predvsem za skupno telovadbo, ker mi nimamo ustreznih prostorov, pa tudi zato, ker so gibalna vzgoja in igre nasploh prijetnejše v skupini. Težko je namreč igrati med dvema ognjema ali človek ne jezi se v dveh. In prav to je negativna plat, manjka (tako otrokom kot učitelju) družba, razgibanost, pestrost idej, ki so značilne za obsežnejšo skupino. Odvisno pa je tudi od značaja otrok, če je živahen, mu ni hudega, če je bolj zaprtega značaja, pa se lahko zgodi, da se še bolj zapre. Toda poudarjam, glede učenja in uspeha ni razlik.«

Zapisala Nadja Filipičič

Z razpravo o športni in turistični dejavnosti

Zaključil se je salon o vprašanjih starejših občanov

Športne, turistične in kulturne dejavnosti za starostnike: to je bila tema osrednje okrogle mize na včerajšnjem, zaključnem dnevu salona »50&più«. Ob pregledu splošnega položaja so se tudi tokrat razpravljali zaustavili ob možnostih, ki jih svojim starejšim občanom nudijo Trst in okoliške občine. Še enkrat so, sicer z različnimi naglasi, poudarili, da sedanji položaj ni najboljši, vendar pa so razvojne možnosti tudi na tem področju precejšnje.

Na okroglih mizah prejšnjih dni so strokovnjaki govorili predvsem o zdravstvenih, socialnih in skrbstvenih vprašanjih starostnikov. Vendar pa na srečo, pripominjajo organizatorji letošnjega salona proizvedov in storitev za starejše občane, je velik del starostnikov tudi v »tretji mladosti« aktiven in se zelo rad posveča raznim športno-rekreativnim aktivnostim, kulturnemu izobraževanju in potovanjem.

Seveda pa vse navedene aktivnosti zahtevajo posebne strukture, s katerimi starostniki ne morejo vselej računati. Zato je tržaški občinski odbornik za turizem De Gioia obljubil, da bodo obstoječe športne strukture opremili tudi z vsem potrebnim za dejavnost starejših občanov. Podobna zagotovila je na včerajšnji okrogli mizi, dal tudi predsednik sedme deželne komisije, ki je pristojna za turizem, Carmelo Calandruccio, ki se s tem v zvezi namerava obrniti na Sklad za Trst. Deželni odbornik za turizem in šport Raffaello Dello Russo pa je poudaril, da je Dežela poverila Pokrajini izvajanje zakonov, ki se nanašajo na te dejavnosti, in gre za zakone, je podčrtal, ki imajo finančno kritje.

Na Zavodu združenega sveta v Devinu se je novo šolsko leto že začelo

V prejšnjih dneh se je ponovno začel pouk za dijake Jadranskega zavoda združenega sveta v Devinu. Letošnje akademsko leto bo deveto po vrsti, lekcije pa bodo obiskovali mladi gojenci iz šestdesetih različnih držav. Vodstvo Zavoda se je že pred časom pogovarjalo z didaktičnimi ministri raznih vzhodnoevropskih držav, pogovori pa so obrodili zaželeno sadove: letos bodo v Devinu študirali tudi dijaki iz Češkoslovaške, Romunije in Sovjetske zveze. Največ težav je bilo ravno s slednjimi, saj se sovjetski šolski sistem bistveno razlikuje od evropskega. Sovjetski dijaki bodo morali tako prilagoditi svoje učne programe. Iz vzhodnih dežel ne prihajajo samo dijaki. Iz Bolgarije bo pripotovala nova profesorica matematike, učni kader pa se bo povečal še s profesorji, ki bodo ruske, češkoslovaške in bolgarske dijake učili materin jezik. V Devinu bosta letos prvič prišla tudi dijaki iz Ugande in dijakinja iz Sri Lanke.

Starejši dijaki so že pred nekaj dnevi prevzeli pod svoje okrilje novince, da bi jim prikazali

življenje v Zavodu. V ta namen (v okviru predmeta teorija znanja, ki ima v učnih programih mednarodnega zavoda posebno važen poudarek) so novinci in veterani šli na izlet v Benetke, kjer so si ogledali razstavo na Umetniškem bienu ali kjer so prisostvovali koncertu klasične glasbe.

Ravno v teh dneh so na razpolago pri tajništvi višjih srednjih šol in šolskih proveditoratov prijavnice za natečaj za vpis v Zavod združenega sveta. Interesenti lahko oddajo prošnje do 31. januarja prihodnjega leta. Prošnje lahko oddajo dijaki, ki obiskujejo tretji razred višje srednje šole. Na javnem natečaju bodo dodelili trideset štipendij za devinski zavod in sedem za ostale zavode združenega sveta širom po svetu. Tajništvo Mednarodnega zavoda v Devinu je interesentom na razpolago za morebitne informacije vsak dan, razen sobote in nedelje, od 9. do 13. ure (telefon 208822).

Uradno otvoritev akademskega leta, na kateri bodo prisotni vsi gojenci Zavoda, bodo priredili prve dni novembra v Milanu.

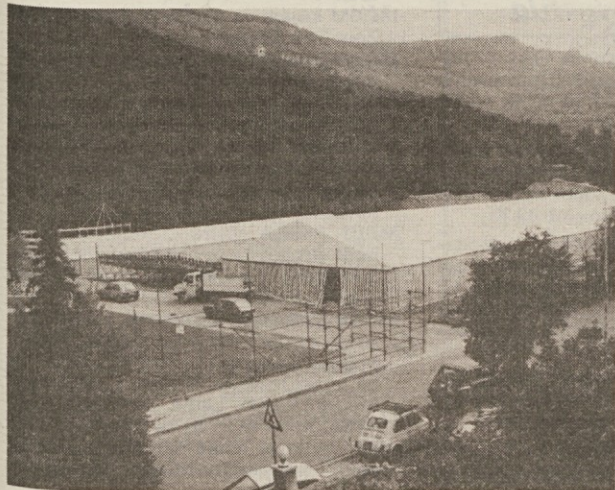
Od danes pri Dragi »Praznik v gozdu«

V okolici Drage se danes dopoldne začena »Praznik v gozdu«, ki ga prireja združenje »Arcipelago verde« in Zelena alternativna lista. Kot v posebni tiskovni notici poudarjajo prireditelji, gre za ekološki praznik, na katerem bodo organizirali tudi tečaje o naravnih prehrani in medicini, o jogi, o ekološki in na splošno alternativni kulturi.

Glavni namen tega tridnevnega praznika, ki se bo zaključil v nedeljo, 16. t. m., zvečer je nuditi priložnost Tržčanom, da se vsaj za kratek čas zatečejo v naravo. Prireditelji opozarjajo morebitne interesente, da se lahko brez predhodnih prijav zgledajo v Drago, le da morajo biti opremljeni za taborjenje.

Okvirni program tridnevnega praznika predvideva za danes namestitve šotorov na travniku kraj gozda, po skupnem kosilu pa začetni tečaj o biodinamičnem kmetijstvu. Za jutri zjutraj načrtujejo izlet s kopanjem v Glinščici, nato pa tečaje o jogi, medtem ko bo sobotni večer namenjen raznim kulturnim dejavnostim. Nedeljski dopoldan bo še vedno posvečen jogi, popoldne pa bo na vrsti krajši izlet v bližnjo okolico. Prireditelji poudarjajo, da se lahko praznika udeležijo kdorkoli pod pogojem, da spoštuje naravno okolje in da ne uživa alkoholnih pijač.

Uradna otvoritev bo ob 18.30 Danes začetek Kmetijskih dnevov

V Boljuncu se bodo danes popoldne začeli Kmetijski dnevi, najpomembnejši prikaz tržškega kmetijstva v prireditvi šestih občinskih uprav naše pokrajine. Uradna otvoritev te pomembne manifestacije bo ob 18.30, ko bodo tudi odprli številne razstave in kioske z jedačo in pijačo. Pred tem, ob 16.30, pa bo v dvorani občinskega gledališča France Prešeren okrogla miza o razvoju kmetijskih dejavnosti v okviru načrta za ovrednotenje in razvoj tržškega Krasa, ki jo bo vodil predsednik Kraške gorske skupnosti in dolinski župan Marino Pečenik.

Uvodno poročilo na okrogli mizi bo imel Mario Prestamburgo, docent iz agrarne ekonomije na tržaški Univerzi, pred razpravo pa se bosta oglasila tudi urbanist Igor Jogan, ki poučuje na vseučilišču v Benetkah, ter deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone. Slednji bo govoril predvsem o aktualnem vprašanju ustanovitve kraškega naravnega parka in o načrtih deželne odbora za zaščito kraškega teritorija. Zvečer bo ples s skupino Happy Day, vmes pa se bo občinstvu predstavila plesna skupina Diamante iz Turriaca ob Soči. Kmetijski dnevi bodo trajali do ponedeljka.

Na sliki (foto Magajna): v Boljuncu so še včeraj hiteli z opremljanjem prostorov, kjer se bodo danes popoldne začeli Kmetijski dnevi.

Vprašanje deželne odboru Čemu pristranski odnos do ZSKD?

Deželni svetovalec KPI Miloš Budin je poslal deželnemu odboru vprašanje, v katerem zahteva pojasnila glede vzrokov, zaradi katerih omenjeni odbor še ni priznal Zvezi slovenskih kulturnih društev staž organizacije, ki izvaja posebno kulturno vlogo v Furlaniji-Juljski krajini in v treh pokrajinah dežele.

Budin opozarja, da je deželni odbor potrdil omenjeni položaj, ki pomeni seveda tudi večjo finančno pomoč, štirim organizacijam, ki so jim dali priznanje lansko leto, letos pa je podelil posebni staž petim novim organizacijam. Budin nato naglašuje, da je v deželi nekaj slovenskih organizacij, ki bi si prav gotovo zaslužile deželno priznanje. Med omenjenimi organizacijami, ki so zaprosile za posebno priznanje, pa je deželni odbor dodelil status in seveda tudi finančna sredstva le Svetu slovenskih organizacij, med tem ko tega priznanja ni podelil Zvezi slovenskih kulturnih društev.

V svojem vprašanju Budin ugotavlja, da ZSKD deluje na kulturnem področju že več desetletij in to v tržaški, goriški in videmski pokrajini. Vanjo je včlanjenih več kot 60 kulturnih društev z več kot 7 tisoč članov. Nadalje Budin sprašuje deželni odbor, zakaj ZSKD že nekaj let ne prejema nobene deželne podpore.

Svetovalec Budin ugotavlja, da bi lahko takšno ravnanje deželne odbora razumeli kot politično diskriminacijo večjega dela slovenske manjšine in sprašuje odbor, naj pojasni kriterije, s katerimi podeljuje kulturnim organizacijam priznanje posebnega statusa in seveda temu primerna finančna sredstva. Nadalje Budin sprašuje, zakaj tega priznanja niso podelili ZSKD, ki zaobjema večji del kulturnega delovanja slovenske manjšine. Budin zahteva končno pojasnilo, zakaj ZSKD ne prejema niti redne podpore, kljub temu, da je predstavila prošnjo in ustrezno dokumentacijo.

Svetovalec Miloš Budin je s svojim vprašanjem dvignil dokaj pereč problem, saj je krivično, da velika in množična kulturna organizacija, kot je ZSKD, ne prejema deželnih podpor, čeprav je njeno delovanje v korist slovenske in s tem deželne kulture očitno.

Spomniti se je treba tudi na dejstvo, da je bila ZSKD diskriminirana tudi zaradi tega, ker je dosledno vlagala prošnje na Deželo v slovenščini, kar so ji seveda deželne oblasti očitale in dosledno tudi ukrepale, seveda v škodo ZSKD.

Ob obisku ljubljanske delegacije v Trstu Civilna zaščita kot vez med prijateljskimi sosedi

Prostovoljci skupine Nord Est so imeli včeraj v gosteh predstavnike organizacije za civilno zaščito iz Ljubljane. Med drugimi sta bila prisotna sekretar mestnega sekretariata za ljudsko obrambo dr. Janez Sodržnik, načelnik skupine za civilno zaščito Milivoj Dolšček in dva predstavnika ljubljanskega centra za obveščanje. Spored, ki so ga prostovoljci pripravili za svoje goste, je bil res zelo natrpan. Delegacija iz Slovenije si je najprej ogledala deželni operativni center za civilno zaščito v Palmanovi. Odgovorni so gostom razložili, da je ta center edinstven v vsej Italiji in da so bili pred tremi leti odobreni v FJK novi zakoni za civilno zaščito. Naša dežela je dejansko prva v državi, ki ima na tem področju precej natančno zakonodajo. Poleg tega so odgovorni s Palmanove opozorili, da ima njihov cen-

ter, kar zadeva civilno zaščito, vlogo koordinatorske v vsej delovni skupnosti Alpe - Jadran. Ob koncu so delegaciji izročili tekst deželne zakonodaje v Republiki Sloveniji za reorganizacijo varstva in zaščite.

Predstavnike iz Ljubljane je nato sprejel tudi tržaški podprefekt Vergone, jih toplo pozdravil in jim nato razložil delovanje operativnega centra za civilno zaščito, ki deluje na prefekturi. Nato pa so se gostje odpravili na sedež skupine Nord Est pri Sv. Ivanu. Tržaški prostovoljci so jim razkazali prostore, ki so jih pred kratkim sami popolnoma obnovili, saj so bili prej v

Jutri bo v Trstu minister Vizzini

Vprašanja, s katerimi se srečuje tržaško pristanišče so številna in pereča in zadevajo, poleg tukajšnjih, tudi najvišje italijanske forume. V dokaz tega bo jutri prišel v Trst italijanski minister trgovske mornarice Vizzini.

Ministrov obisk bo izrazilo delovnega značaja. Najprej se bo srečal s predsednikom Tržaške pristaniške ustanove Fusarolijem in vodstvom omenje ustanove. Govor bo o možnih finančnih posegih za gradnjo novih infrastruktur ter o delih, ki so že v teku.

Vizzini se bo nadalje srečal z vodstvom pristaniških delavcev ter predstavniki prevoznih podjetij. Ministru bodo predložili tudi vprašanje izgradnje novih pristorov pristaniškega poveljstva.

zelo slabem stanju. Člani skupine Nord Est so nato posredovali nekaj podatkov o svojem nastanku pred osmimi leti. V začetku so bili le skupina radioamaterjev, z leti pa so se specializirali za posege v najrazličnejših primerih, predvsem v primeru potrebov. V ta namen imajo tudi posebno napravo - geofon, ki odkriva osebe pod ruševinami.

Po kosilu so člani skupine Nord Est spremili goste do meje. Poslovili so se z zagotovilom, da se v najkrajšem času ponovno sestanejo in postavijo konkretne baze za čim tesnejše medsebojno sodelovanje.

Na sliki: delegacija za ljudsko obrambo iz Slovenije si ogleduje šotor, ki so ga prostovoljci skupine Nord Est postavili v telovadnici svojega sedeža (foto Magajna)

■ Danes bo v štvrtinski cerkvi prvi koncert iz cikla "Note Timava", ki ga prireja glasbena šola "Punto musicale" iz Sesliana. Ob 20.30 bo nastopil pianist Igor Lažko iz Leningrada, ki bo igral Bacha, Chopina, Brahmsa in Beethovna.

Srečanje med tržaškim županom in predstavniki Opčin

V ospredju vprašanje nove openske občinske izpostave

Tržaški župan Richetti je sprejel prejšnje dni delegacijo rajonskega sveta za Vzhodni Kras, njenega predsednika Micheleja Turitta in predsednika Oopenskega jurskega odbora Pavla Miliča, da bi se z njimi pogovoril o konkretnih korakih za rešitev vprašanja nove občinske izpostave na Opčinah, ki naj bi po namenih rajonskega sveta postala središnja točka za vse upravne, anagrafske, zdravstvene in socialne potrebe openskega prebivalstva.

Predsednik Turitto je županu orisal podrobnejši načrt, ki sta ga izdelala arhitekta Kokoravec in Sisto. Na območju blizu bivšega pokopališča naj bi po načrtu zgradili občinsko izpostavo, sedež zdravstvenega okraja in nov poštni urad, poleg tega pa je predvidena tudi vrsta posegov za izboljšanje cestne povezave in parkirišč.

Župan je potrdil zavzetost občinske uprave, da reši ta problem, istočasno pa je nakazal smernice, ki jo bodo vodile: uprava bo osvojila načrt rajonskega sveta, ga dopolnila in nato izoblikovala v pravi podrobnosti načrt, ki naj bi v čim krajšem roku omogočil njegovo realizacijo. Župan je tudi ugotovil, da je najprej treba zgraditi novo občinsko izpostavo in prostore za zdravstvene službe, za poštni urad pa naj bi poskrbela pristojna javna uprava. Z ozirom na finančna sredstva pa je Richetti izrazil upanje, da jih bo kril zakon za zaščito območja Kraške gorske skupnosti, ki ga pripravlja deželni odbor.

Na posvetu o avtomatizaciji prevoznih sistemov pozornost mestnemu in železniškemu prometu

Na Pomorski postaji se je včeraj nadaljeval znanstveni posvet o avtomatizaciji v prevoznih sistemih ATS '90, ki ga prireja Vsedržavno italijansko združenje za avtomatizacijo ANIPLA.

Včeraj je bilo največ govora o avtomatizaciji v mestnem prometu. Predstavnik Vsedržavne ustanove za alternativno energijo ENEA inženir Lombardi je poročal o rezultatih raziskave, ki jo je opravila skupina strokovnjakov te ustanove. Raziskovalci so s pomočjo računalniških simulacij dokazali, da bi s primerno avtomatizacijo mestnega prometa (levji delež bi pri tem seveda imela informatika) lahko bistveno zmanjšali porabo energije in še posebej zmanjšali stopnjo zračnega onesnaženja mest. Prisotni znanstveniki pa so včeraj spregovorili tudi o izboljšavah, ki jih je avtomatizacija omogočila v raznih mestih širom po svetu. V tem sklopu je bil tudi govor o načrtu "Udine viva", ki ga je predstavil inž. Sabbadini, ter o sistemu za kontrolo prometa, ki ga uporabljajo v Zagrebu, o katerem je spregovoril prof. Smiljan Vukanović z Beograjske univerze.

Organizatorji znanstvenega srečanja seveda niso zanemarili železniškega prometa in so posebno pozornost posvetili avtomatskemu upravljanju celotne železniške mreže. Na tem področju so se izkazali jugoslovanski strokovnjaki, ki so orisali načrte za posodobitev železniškega sistema v sosednji republiki.

Srečanje Di Benedetta z vodstvom finančne družbe

Družba Finporto mora nujno dobiti širšo deželno razsežnost

Deželni odbornik za prevoze in pristaniške dejavnosti Giovanni Di Benedetto se je sestal s člani vodstva finančne družbe tržaškega pristanišča Finporto in z njenim predsednikom Alesandrom Perellijem, katerim je potrdil velik pomen vloge, ki jo finančna družba opravlja, hkrati pa dodal, da ji je potrebno zagotoviti bolj široko deželno dimenzijo. »To pa še zlasti zato,« je poudaril Di Benedetto, »da bi lahko premostili tveganja, ki jih prinaša mednarodni izziv z novo politično-geografsko podobno kontinenta, in da bi lahko izrabili ogromne možnosti ekonomskega razvoja, ki jih odpirajo zlasti spremembe na evropskem vzhodu.«

Di Benedetto je nato - izhajajoč iz deželne pristaniškega načrta, ki teži k integriranemu pristaniškemu sistemu - opozoril, da mora Dežela sedaj strniti svoje razpoložljivosti okrog maloštevilnih, a temeljnih sektorjev, med katerimi ima danes veliko ekonomsko težo ravno področje prevozov. Le na tak način bo namreč mogoče uresničiti mednarodno vizijo dežele in ji omogočiti, da skupaj s Trstom v polni meri uveljavi svojo naravno komercialno in trgovsko vlogo. V tem okviru je torej potrebno, da se družba Finporto kvalificira kot deželna finančna ustanova za pomorsko gospodarstvo, saj bo le tako lahko razvila svojo promocijsko in konkretno dejavnost na področju osvajanja mednarodnih tržišč.

Predsednik Finporto Perelli se je strinjal s pomenom deželne razsežnosti družbe in deželnemu odborniku orisal njena prizadevanja, da bi pritegnila v Trst vse večje prometne tokove. Pri tem je navedel zadnje pobude, med katerimi je navezava stikov z

brazilskimi, madžarskimi in sovjetskimi gospodarskimi krogi. Zanimiv pa je bil tudi Perellijev predlog, da bi družbo Finporto (predvsem glede na Andreattovo zamisel o finančni prosti coni) vključili tudi v zakon za obmejno območja, saj bi lahko pomembno prispevala k uresničitvi finančnega in komercialnega sistema v tržaškem pristaniškem prostoru in tudi različnih ekonomskih iniciativ, ki bi lahko zrasle na osnovi tega normativa.

O ožji finančni dejavnosti družbe Finporto pa je na srečanju poročal njen direktor Bruno Gozzi, ki se je ustavil zlasti pri prizadevanjih za razvoj pristaniškega prometa, pri katerih je Finporto v petih letih svojega obstoja doživela dobre uspehe, še zlasti na področju promocije, pomoči in konzulne za operaterje, ki bi želeli razviti svoje komercialne ali inudstrijske dejavnosti na Tržaškem.

Zaključek srečanja je vsekakor mogoče strniti v ugotovitve, da potebuje družba Finporto širšo deželno razsežnost predvsem zato, da bo lahko uresničevala povezovalno vlogo v okviru vsega pristaniško-pomorskega sistema Furlanije-Juljske krajine.

■ Predstavniki odbora za zbiranje podpisov za šest deželnih referendumov, ki zadevajo razne ekološke probleme, obveščajo, da zbirajo podpise na Goldonijevem trgu vsak dan od 16.30 do 19.30 ure, v primeru slabega vremena pa pod oboki Portici di Chiocia. V Odbor za deželne referendume o okolju so pristopile naravovarstvene organizacije WWF, Zveza za okolje, Amici della Terra, Italia Nostra, LAV, LIPU, AIPA in CAI.

Deželni prispevki za tržaško klavnico in goriški Espomego

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je na predlog podpredsednika in odbornika za trgovino Gioacchina Francescutta odobril znesek v višini treh milijard in pol lir, ki so jih namenili ureditvi tržaške klavnice in v podporo goriškega Espomega.

V prvem primeru gre za nakup in preureditev poslopja, v katerega bodo namestili tržaško klavnico. Poslopje, ki je last bivše družbe SO.PRO.ZO. in se nahaja v Zavljah v miljski občini, mora odkupiti tržaška Občina in ga nato preurediti. Predvideni stroški za celotno operacijo se gibljejo okrog šest milijard lir, od tega bo dežela prispevala 2 milijardi in 200 milijonov, dodaten prispevek bo dala Trgovinska zbornica, medtem ko bi morali preostalo kriti s posebnim posojilom.

Glede Espomega pa bo Dežela prispevala milijardo in tristo milijonov lir za ureditev električnega sistema.

Ko se samotna starost spremeni v nečloveško stisko in bedo

Starost v samotni se lahko spremeni v neverjetno življenjsko stisko, ki postane že kar nečloveška. Dogodka, ki ju bomo opisali sta sama dovolj zgovorna, predvsem prvi.

Predsinocnim je nekdo telefoniral policiji, da ga skrbi, ker ne vidi več stare ženske, ki je živela v stanovanju v Ul. Lodole 8. Ženica je imela vsakodnevno navado, da je šla iz stanovanja, nekaj dni pa je ni bilo na spregled in sosedja je to zazkabelo.

Agenti letečega oddelka so zasumili, da nekaj ni v redu in so nemudoma odšli do stanovanja v Ul. Lodole. Vrata so bila zaprta, na trkanje pa ni odgovoril nihče. V stanovanje so vdrl skozi pritlično okno in prizor, ki se jim je odkril, je bil skrajno dramatičen. Na tleh je ležala 82-letna Miriam Nais, ki je bila očitno povsem onemogla. Stanovanje, v katerem je žive-

la, je prava podrtija. V njem ni niti luči, umazanija pa je neznosna. Ženica je ležala med iztrebki mačk in tudi ona sama je živ dokazkrajne bede. Ko so jo pripeljali v splošno bolnišnico, so zdravniki takoj ugotovili, da je 82-letna Miriam Nais podhranjena in povsem izsušena, noge pa je imela ogledane od podgan. Opis ne potrebuje komentarja, upati je le, da bodo ženi lahko dali v kak dom za ostarele, kjer bo lahko živela človeško.

Agenti letečega oddelka pa so reševali tudi 83-letno Anno Abram, ki stanuje v Ul. Vespucci 13. Primer je manj dramatičen, vendar zgovern. Ženi je postalo slabo in je padla na tla. Ker nima nobenega, se je mukoma poveljala do telefona in poklicala na pomoč. Prišel je tudi rešilec, a vse se je izteklo brez sprejema v bolnišnico, saj Abramijeva tega ni hotela.

Zaradi prevelike doze mamila je v Barceloni umrl Tržačan

Smrt zaradi prevelike doze mamila postaja na žalost vedno bolj vsakdanja in ne preseneča več. Tveganje pa je za mamilaše mnogokrat del življenja, s katerim je treba računati.

Vest o smrti 30-letnega Tržačana Bruna Gellicija, ki je stanoval v Ul. San Nazzario 137, se je po nekaterih glasovih baje razširila najprej med tržaškimi mamilaši. Novica je očitno prišla v Trst po nenavadnih poteh, saj je Gellici umrl v majhnem stanovanju v Barceloni. Vset je nato potrdila tudi časopisna agencija.

Po poklicu je bil Gellici mornar, umrl pa je že v ponedeljek, očitno je izdihnil zaradi zadnje in prevelike doze mamila. V Španijo je mornar prišel z italijansko ladjo "Napolic", ki je te dni vsidrana v pristanišču v Barceloni. Tam si je Gellici v španskem

mestu najel majhno stanovanje, kjer je lahko "užival" mamila.

Zadevo raziskujejo sedaj španski agenti, ki iščejo tudi osebo, ki je prodala mornarju usoden heroin. S tržaško kvesturo se je povezala tudi mednarodna policija Interpol, saj gre za mednarodni primer, ki ostaja v marsičem nepojasnen. Tako policija raziskuje Gellicijevo življenje in njegovo pot pred smrtjo. Znano je namreč, da pogostokrat zakrivi smrt prav mešaničarica heroina. Lahko gre za mamila, ki so pomešana s hudo strupenimi snovmi, lahko pa je heroin toliko "čist", da prevara mamilaše, ko si odmerja dozo. Seveda so to le splošne hipoteze, saj prihajajo v Trst uradne vesti počasneje od neuradnih glasov. Obstaja namreč svet, kjer stvari in vesti potujejo po skrivnih kanalih in takšne so tudi poti mamil in tistih, ki so jim podvrženi.

Pogovor s predsednikom in članoma upravnega odbora

Združenje Skupaj na Opčinah: poslovnost in človeška toplina

Združenje trgovcev Skupaj na Opčinah se je v zadnjih letih uveljavilo kot dejavni in prizadevni član tamkajšnje srenje. Združenje šteje približno sto članov, večinoma so trgovci, kar nekaj je obrtnikov. O načrtih in perspektivah združenja smo se pogovarjali s predsednikom Sergiom Tensijem in z Gianniem Cazzadorjem in Paolom Sossijem, ki sta člana upravnega sveta.

»Skupaj na Opčinah je nastalo pred petimi leti,« nam je razlagal Tensi. »Trgovci na Opčinah smo že nekaj časa tuhtali, kako bi valorizirali našo vas kot važen trgovski center, na katerega gravitirajo kupci iz bližnjih vasi tostran in onstran meje. Ko smo ustanovili naše združenje, smo se zgleđovali pri podobnih pobudah širom po Italiji, ki so praviloma povsod lepo uspale. Odločili smo se, da organiziramo loterijo, ki je med ljudmi takoj požela izjemen uspeh. Izkazalo se je, da je srečolov najprimernejše sredstvo za propagandiranje naše ponudbe. Izkušnje nas učijo, da v času loterije povečamo naš zaslužek za kakih 20 do 25 odstotkov. Učinek loterije pa je zaznaven skozi celo leto, saj se kupci, ki pridejo na Opčine zaradi loterije, ponavadi vrnejo tudi v teku leta.«

Naši sogovorniki so nam obrazložili, da združenje ne prireja samo loterije. »Pogajamo se, da bi od Hranilnice odkupili staro klavnico, ki jo nameravamo preurediti. V njej bi imelo naše združenje svoj sedež, poleg tega bi tam zgradili dvorano, kjer bi lahko prirejali razna predavanja ali prodajne razstave. S tem bi lahko popestrili našo ponudbo,« sta nam povedala Sossi in Cazzador.

»Ena izmed glavnih nalog našega združenja je, da valorizira podobo Opčin v širšem prostoru,« nam je razlagal Tensi. »Zaradi tega smo ustanovili nagrado kristalni obelisk, ki smo jo lani dodelili Hranilnici in posojilnici na Opčinah zaradi izjemnih poslovnih uspehov in Samu Kokoravcu zaradi bleš-

čehih uspehov na športnem področju. Žal vse kaže, da letos nagrade ne bomo dodelili, saj nimamo primerno zaslužnih kandidatov. Kmalu bomo ustanovili naše glasilo, ki bo verjetno izhajalo dvakrat na leto. Posebno skrb bomo posvečali razvoju turizma v naših krajih. Opčine in bližnja okolica potencialno imata na tem področju sorazmerno veliko razvojnih možnosti. Žal javni upravitelji veliko govorijo, izvedli pa so zelo malo konkretnih stvari. Tržaški upravitelji nasploh nimajo veliko posluha za naše probleme. Že nekaj časa jih opozarjamo na problem krošnjarjev, ki so danes prisiljeni postaviti svoje prodajne stojnice kar na pločnikih. To povzroča veliko nevšečnosti pešcem in seveda ovira promet avtomobilov. Občinski upravi smo predlagali, naj uredi poseben prostor, kjer bi enkrat na teden prirejali sejeme. Od takega sejma bi imeli vsi koristi: prebivalci, ker bi pri nakupih imeli več izbire, krošnjarji sami in tudi mi trgovci, saj sejmji ponavadi privabijo veliko ljudi. Četrtek sejema v Miljah na primer povprečno obišče pet tisoč ljudi. Drug problem, ki ovira trgovski in turistični razvoj Opčin, je pomanjkanje parkirišč, tako za avtomobile kot za turistične avtobuse, kar je, če pomislimo, da so Opčine praktično zadnja (oziroma prva) vas v Italiji, res sramotno. Tržaška občina bi to vprašanje lahko rešila brez večjih težav in z relativno zanemarljivimi stroški.«

Združenje Skupaj na Opčinah bo seveda tudi letos priredilo loterijo. »Podelili bomo 35 milijonov lir nagrad,« nam je pojasnil Cazzador. »Opozarjam bralce, da je ta vsota čista, praktično neobdavčena. Tudi s takimi malenkostmi hočemo openski trgovci pokazati našo resnost, ki jo sicer naše stranke že poznajo. Tu na Opčinah imamo, hvala bogu, z našimi klijenti še humani, toplo človeški odnos.«

WALTER ŠKERK

V nedeljo v Škednju javna predstavitev knjige o krušarcah

SANDRO BOLCHI

La portatrice di pane
Krušarica
Die Brotfrau
The girl who delivered bread
La porteuse de pain

V Domu Jakoba Ukmarja v Škednju bodo v nedeljo zjutraj predstavili knjigo Sandra Bolchija Krušarica, ki jo je v petih jezikih (italijanščini, slovenščini, nemščini, angleščini in francoščini) izdal Škednjski etnografski muzej. Knjigo, ki so jo pravkar natisnili v 1000 izvodih, je ilustriral Klavdij Palčič, medtem ko so za prevode poskrbeli Martina Rozman Šalobir, Mirella Urdih, David Pabury in Agnes Feliciangeli. Predstavitve se bo začela ob 11. uri s pozdravno besedo g. Dušana Jakomina, nakar bo o zanimivi knjigi spregovoril dr. Marijan Bajec. Prisotna bo tudi Mirella Urdih, ena od prevajalk.

Na sliki naslovna stran knjige s petjezičnim naslovom.

Končno je le privekal mali Komarček, po imenu
DIEGO
Srečni mamici Marizi in nestrpnemu očku Dorjanu čestitajo
mama Ema, oče Edvin, brat Maks z Rosano in Jasno

Vsi strici in tete Godbe iz Ricmanj čestitajo Marizi in Dorjanu za novopečenega trobentaša
DIEGA KOMARJA
Vpisnino za glasbeno šolo vljudno poklanja kolektiv godbe. Iskrene čestitke!

čestitke

Naša draga mama, nona in pranona ŠTEFANIJA ČUK praznuje danes 72. rojstni dan. Še na mnoga leta ji kličejo vsi njeni.

Danes praznuje BRUNO svoj 50. rojstni dan. Vse najboljše mu želijo žena Milena, Andrej in Lorena.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

obvešča cenjene odjemalce, da bo odprta v **ponedeljek, 17., in v ponedeljek, 24. t. m.,** s sledečim urnikom:

**od 8. do 13. ure
ter od 14. do 19. ure**

Nadalje sporoča novi delovni urnik:

**torek, sreda, četrtek in petek, od 8. do 13. ure in od 14. do 19. ure
sobota od 9. do 13. ure.**

razstave

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-13.00, ob četrkih in petkih 10.00-22.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, v **bivšem anglikanskem templju** pa je na ogled razstava »Potovanja, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

Na gradu sv. Justa bo razstava ruskega slikarja, kostumista in designerja Erteja odprta do konca septembra. Urnik: od 10. do 19. ure.

Na sedežih letoviščarskih ustanov v Miljah in v Sesljanu bosta še jutri, 15. t. m., odprti razstavi grafik Alpe-Jadran. Razstavljali bodo italijanski, jugoslovanski in avstrijski umetniki. Urnik: od 9. do 13. ure - ob sobotah in praznikih zaprto.

KD Kraški dom obvešča, da je odprta slikarska razstava Milana Bizjaka v pokrajinskem muzeju v Repnu do 16. t. m. Urnik: ob delavnikih od 18. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure ter od 16. do 20. ure.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava o alpinistu Emiliju Comiciju.

V pritličnih prostorih TKB v Ul. F. Filzi 10 je na ogled razstava akvarelov JOŽETA ŠAJNA.

Grad sv. Justa (Bastione florito) - Danes ob 18. uri bodo odprli antološko razstavo del slikarja Santa TOMAINA po rodu iz Kalabrije. Na razstavi sodelujejo še slikarji in kiparji E. Cafiero, F. Ferzini, G. Graneris in R. Tigelli.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 14. septembra 1990
KORNELIJ

Sonce vzide ob 6.42 in zatone ob 19.19 - Dolžina dneva 12.37 - Luna vzide ob 1.07 in zatone ob 17.04.

Jutri, SOBOTA, 15. septembra 1990
DOLORES

PLIMOVANJE DANES: ob 1.15 najnižja -38 cm, ob 8.29 najvišja 28 cm, ob 14.08 najnižja -6 cm, ob 18.20 najvišja 22 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 20,2 stopinje, zračni tlak 1024 mb, naraščajoča, brezvetrje, vlaga 44-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Francesca Valentinuzzi, Davide Russian, Jasmin Leghissa, Fabrizio Giurgiovich.

UMRLI SO: 70-letna Santa Ceppi vd. Sanson, 87-letni Norberto Nicoli, 78-letni Ettore Urizio, 80-letni Renzo Caser, 59-letna Annamaria Naccari por. Fersini.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 10., do sobote, 15. septembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Largo Sonino 4, Trg Libertà 6, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Milje - Lungomare Venezia 3.

BOLJUNEC (tel. 228124) in SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Largo Sonino 4, Trg Libertà 6, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Milje - Lungomare Venezia 3.

BOLJUNEC (tel. 228124) in SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Milje - Lungomare Venezia 3.

BOLJUNEC (tel. 228124) in SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

izleti

Ob praznovanju 500-letnice rudnika organizira Sindikat upokojencev SPI - CGIL od Domolja v petek, 21. t. m., izlet v Idrijo in dolnjo Franjo. Vpisovanje na tel. št. 228597 ali 228909.

SPDT prireja avtomobilski izlet na Bavški Grintavec 22. (popoldne) in 23. t. m. Vpisovanje na ZSSDI (tel. 267304).

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu obvešča, da bo odhod avtobusov za izlet na Brione v sredo, 19. t. m., točno ob 7. uri izpred deželne palače na Trgu Oberdan.

razne prireditve

V nedeljo, 16. t. m., ob 11. uri bo v Domu A. Ukmarja v Škednju predstavitev nove knjižne izdaje - Sandro Bolchi: LA PORTATRICE DI PANE, prevedena v petih jezikih. Pozdravno besedo bo imel Dušan Jakomin, predstavitev dr. Marijan Bajc, Mirella Urdih - prevajalka.

razna obvestila

Godbeno društvo Prosek vabi v glasbeno šolo novo godbenike. Vpisovanje in informacije vsak torek in petek od 20. do 21. ure v Soščevi hiši.

Dečkiški pevski zbor Glasbene matice sporoča vsem dekletom, ki bi se nam rade pridružile, da se lahko oglasijo na sedežu GM danes, 14. t. m., ob 19.30.

ŽPZ Ivan Grbec - Škedenj, Ul. di Servola 124, obvešča svoje pevke, da bo začel novo pevsko sezono v ponedeljek, 17. t. m., ob 20.30 v društveni dvorani. Srčno vabljene nove pevke. Za informacije poklicati na tel. št. 822605.

Pevski zbor Fantje izpod Grmade obvešča pevce, da bo prva vaja danes, 14. t. m., ob 20.30. Vabljeni tudi novi pevci!

Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši je v septembru zaprta zaradi preureditve knjižnega fonda.

TPPZ Pinko Tomažič - sezona 1990/91 - Bliža se 20. obletnica ansambla in 50. obletnica vstaje proti nacifašizmu. Predstavniki pokrajinskega odbora VZPI in odbora TPPZ P. Tomažič so obiskali predstavnike republiškega odbora ZZB NOV Slovenije. Pogovarjali so se o pripravah na 50. obletnico vstaje slovenskega naroda. V četrtek, 20. t. m., ob 20.30 bo v obnovljenih prostorih TPPZ P. Tomažič prva odborova seja. V petek, 21. t. m., ob 20.30 pa bo vaja celotnega ansambla. Vabljeni tudi novi pevci!

Godbena šola V. Parma obvešča, da je v teku vpisovanje novih godbenikov za leto 1990/91. Vpisovanje se vrši pri Danjelu Malalanu v baru v Trebčah vsak dan od 17. do 19. ure razen ob petkih, sobotah in nedeljah.

MPZ Igo Gruden obvešča, da bo prvi sestanek pevcev v torek, 18. t. m., ob 20.30 v društvenih prostorih. Vabljeni prejšnji in novi pevci.

prispevki

mali oglasi

NA PROSEKU bo danes, 14. t. m., ob 18. uri odprte obnovljene drogerije in parfumerije Marine in Iva Doljaka. Vljudno vabljeni!

ISČEM motor alfa 33 1500. Tel. (0481) 531038.

ISČEM hišo z vrtom na Krasu, tudi potrebno popravil. Tel. 824691 v večernih urah.

ISČEM knjige za peti razred DTTZ Žiga Zois. Tel. 829963.

ISČEMO vajenca za pekarno. Tel. ob delovnih urah na št. 213645.

ODDAJAM sobe na Bledu v drugi polovici septembra. Za informacije tel. na št. 214644.

ZADNJE Hlavatyjeve akvarele prodam po ugodni ceni. Tel. od 18. do 21. ure na št. 413142.

MEDICINSKA sestra z 10-letno prakso nudi strokovno in ostalo pomoč v gospodinjstvu, bolnikom ali ostarelim osebam. Tel. (003867) 71256.

MLADJE: tržaško uredništvo obvešča, da se na revijo lahko naročite v Tržaški knjižnici z naročnicami in nakazilom na tujski račun št. 65/21363 pri Tržaški kreditni banki. Letna naročnina znaša 20.000 lir + 4.000 lir za poštne stroške. Na revijo se lahko naročite neposredno pri izdajatelju: Mladje, Tarviserstr. 16, 9020 Celovec.

UPRAVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA - Gorica išče osebo z mopedom za raznašanje Primorskega dnevnika v zgodnjih jutranjih urah po mestu Gorica. Za informacije: uprava Primorskega dnevnika, Drevored XXIV Maggio 1 - Gorica, tel. (0481) 533382.

PRODAM mini 90 po zelo ugodni ceni. Tel. 381794.

PRODAM fiat 500, letnik '72. Tel. po 18. uri na št. 226687.

PRODAM po ugodni ceni 200 bal sena in 70 bal listja za steljo. Zainteresirani naj tel. ob uri kosi na št. 226585.

PRODAM rabljene plastične zaboje za grozdje. Tel. na št. 229112 od 8. do 12. ure.

MLADA mucka išče zatočišče pri ljubitelju živali. Tel. 213856.

OSMICO je odprl Milko Purič v Repnu št. 15.

OBDELOVALEC vinograde v Boljuncu prodaja okrog 15 stotov belega grozolja na trti. Tel. št. 228146.

Namesto cvetja na svež grob brata Viktorja (3. 9. 90) darujeta Vladimir in Carlo Desco 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Namesto cvetja na grob Viktorja Desca daruje Danilo Starec z družino 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob obletnici pok. Tatjane Blažič - Tavčar se je spominjata Olga in Valerija in darujeta 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob priliki poroke Aleksija in Helene Kralj daruje Lucija Hrovatin 50.000 lir za MePZ Primorec - Tabor.

V spomin na Sava Spacala daruje Bogdan Čuk z družino 20.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Ob smrti gospe Elke Folki daruje družina Augustinčič 20.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Federica Žerjela darujejo uslužbenci Občine Dolina 50.000 lir za Skupnostno družino Opčine.

V spomin na Stanislavo Puntar darujeta Ana in Romano 20.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Stanislavo Puntar darujeta Alida in Vojko 20.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Ljuba Černeta daruje Milena Lipovec 20.000 lir za Zadržni center za socialno dejavnost.

V spomin na strica Radita in ne Rudija darujeta Uči in Marica Dolenc 50.000 lir za SKD Tabor.

Namesto cvetja na grob Ide Pertot darujeta Vera in Bruno Bertolino 20.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

V spomin na Ido Pertot daruje Lidia Stanissa 30.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

Namesto cvetja na grob Ide Pertot darujejo Zofka Pertot 50.000 lir, sin Marko 25.000 lir ter hčerka Marija 25.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

Namesto cvetja na grob drage tete Ide Pertot daruje družina I. Mihelič 30.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

Namesto cvetja na grob botre Ide Pertot daruje Irenka 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

Namesto cvetja na grob Stanislave Puntar darujeta sestrična Danica in Majda z družino 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na dragega Ketija Tenceja darujeta Vlasta in Armido Ukmar 30.000 lir za Center za socialno dejavnost.

V spomin na Ljuba Černeta, Franca Lipovca in Ando Jelinčič vd. Andolšek darujeta Vlasta in Armido Ukmar 70.000 lir za Dijaški dom.

V spomin na Ando Andolšek daruje Justa Bizjak 20.000 lir za Zadržni center za socialno dejavnost.

V spomin na Ido Pertot daruje Danilo Mihelič 20.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Nabrežina.

Darujte v sklad
Mitje Čuka

Sejm bil je živ...

Oljkarstvo, vinogradništvo, ribogojništvo, raznorazne razstave in prirečavanja iz bogatega kmečkega sveta, predavanja in srečanja... Naši razstavljalci Vas pričakujejo z dobro založenimi kioski z domačim vinom in hrano

V Boljuncu od 14. do 17. septembra na KMETIJSKIH DNEVIH '90

URNIK RAZSTAVE:

petek 17 - 22
sobota/nedelja 9 - 22
ponedeljek 17 - 22

Kioski, predstave in ples vsak dan do 24. ure

"Dneve" prirejajo Občine: Trst, Milje, Devin-Nabrežina, Dolina, Zgonik, Repentabor

menjalnica

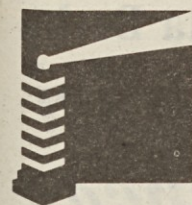
13. 9. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1186,45	1155.—	Japonski jen	8,589	8.—
Nemška marka	745,70	740.—	Švicarski frank	893,24	885.—
Francoški frank	222,69	219.—	Avstrijski šiling	105,994	104.—
Holandski florint	661,79	650.—	Norveška krona	193,56	189.—
Belgijski frank	36,274	35.—	Švedska krona	204,07	199.—
Funt šterling	2207,10	2170.—	Portugalski eskudo	8,462	7.—
Irski šterling	2001,50	1960.—	Španska peseta	11,880	11.—
Danska krona	195,50	191.—	Avstralski dolar	970,20	900.—
Grška drachma	7,728	7.—	Jugoslov. dinar	—	100.—
Kanadski dolar	1016,60	970.—	ECU	1544,90	—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Po številnih razočaranjih so kritiki in publika končno prišli na svoj račun

Jane Campion navdušila

BENETKE — Po uri in 43 minut popolne tišine je v dvorani izbruhnil dolg, odrešujoč aplavz. Beneški festival se je utemeljil in si obenem zagotovil pravico do obstoja s predstavljivo novozelandskega filma *An Angel at my Table* (Angel pri moji mizi) režiserke Jane Campion.

Težko bi lahko z besedami opisali emocije, ki jih vzbujajo trilogija o pisateljici Janet Frame. V naših krajih je Frameova znana le v nekaterih krogih, v domovini pa velja za enega najboljših pisateljev. Prvi del filmske trilogije *The Island* (Do Otoka) se celo navezuje na eno treh avtobiografij "nove pisateljice". Janet Frame je bila namreč neobičajno občutljiva deklica, ki je nato zrastle v nekomunikativno žensko. Zaradi tega so ji nekateri kolegi svetovali naj gre k zdravniku.

Osebnost zgodba novozelandske pisateljice postane tako film, v katerem se prepletajo občutki režiserke in rdečelase pisateljice, ki je hotela biti sama. Pravica do samote je neodtujljiva, vendar je še danes težko prepričati ljudi, da je človek lahko srečen tudi, če in ko je sam. Pred štiridesetimi in več leti je bilo to nemogoče, oziroma se je podvig lahko zaključil z "obsodbo" na osem let zdravljenja v umobolnici. Taka usoda je doletela pisateljico, zdravniki pa so izrazili pričanje, da je učiteljica s pesniškimi popadki shizofrenik.

Film o Janet je dejansko opis strme poti, po kateri je morala Frameova, da je premostila travmatično otroštvo (brat je bil optileptik, obe sestrji sta utonili, prijatelji je niso marali, ker je bila debela, umazana in grda) in si priborila pravico do normalnega življenja. Neki založnik ji je obljubil, da se bo k njemu

Ženske zablestele na festivalu

BENETKE — Ženske so včeraj rešile festival. Campionova je poskrbela za red v uradni selekciji, njena soletnica (obe sta namreč rojeni 1955. leta) Rosa Vergés pa je dala svoj tehten doprinos v Tednu kritike.

Boom, boom je njen celovečerni prvenec, Pedro Almodovar pa naj se kar pripravi, saj bo moral odstopiti žezlo "mladega španskega mojstra" kolegici. *Boom, boom* je kajpak film o ljubezni, vendar o ljubezni v Barceloni. Naslov naj bi spominjal na noro utripanje srca, ko nas zagradi demon ljubezni in nerazsodnosti, ko nas premaga strast, pa čeprav smo sami sebi svečano obljubljali, da se ne bomo zaljubili nikoli več. Rosa Vergés je znala film zasakati tako, da nas je očaral, čeprav gre za že tisočkrat obdelane teme. Očitno ji ne primanjkuje fantazije, kot je dokazala v sekvenci, ki opisuje "romantični" večer med razočarano zobozdravnico in njenim kolegom. Tragedija večera, ki naj bi se končal v postelji, je učinkovito opisana v sosledju črno-belih fotografij, ki tako zelo spominjajo na bulvarske revije. Kakšna škoda, da je polovica našega življenja lahko predmet članka, ki ga bo kdo bral v kaki čakalnici ali pri frizerju (e.f.)

vrnila za volanom rollsroycea, za Janet pa to ni bila sreča, to je bila najhujša kazen. Šele na novozelandskih strminah, na očetovem domu je bila lahko res srečna; sama in nepopisno srečna.

Režiserka Campion je postavila na filmski trak tri dolge pripovedi o realnem življenju, zato je morala opisati tudi umobolnico, umazanijo, razočaranja in bolečino, vendar ji je to uspelo s takim občutkom za ritem, fotografijo, glasbo in komorno igro vseh nastopajočih (od osnovnošolskih pobalinov do izjemne Kerry Fox, ki igra odraslo Janet), da nas je ganila. Poštenost njenega režiserskega truda je v kričečem nesoglasju z nesprijemljivo praznino tolikih "avtorskih" sporočil tokratnega festivala. Njena iskrenost in njen talent bi si zaslužila od prve-

ga do zadnjega razpoložljivega leva, zato me res zanima, kako si bo pomagala komisija, ki ocenjuje filme in podeljuje nagrade.

Festivalu manjka do konca dejansko le še ena zanimiva projekcija, to je predstavitev finskega filma, razen Campionove pa so bili vsi režiserji deležni kake negativne opazke. Scorsese, Spike Lee in drugi morebitni kandidati so ga kdaj polomili, Campionova pa je prestala težko preizkušnjo kritike in občinstva, ne da bi trenila z očesom. Na tiskovni konferenci je sprejela aplavz z veselim nasmehom na obrazu, kot bi znala, da ji ploskamo, ker je svoje delo opravila tako, kot smo vsi pričakovali: kot pravi umetnik.

EVA FORNAZARIČ

Sovjetska filmska umetnost pred socrealizmom Ždanova

BENETKE — Vzporedno s tekmovalnim programom beneškega filmskega festivala, predstavljajo v teh dneh tudi retrospektivo sovjetskega filma.

Kronološka omejitev predstavljenega izbora (1929/1934) že na prvi pogled pove, da gre za obdobje zvočnega filma, ki je nastopilo po realizaciji Al Jolsonovega filma *Pevec jazz*. Ta je namreč otvoril in izsilil novo epoko svetovne kinematografije, ki pa je v sovjetski kinematografiji le postopno zamenjala prejšnjo. Komaj leta 1931 se pojavi prvi sovjetski igrani film, slovit *Put'ovka v žizn* (Pot v življenje) Nikolaja Ekka, ki smo ga lahko ponovno gledali v Benetkah. Z njim pa vprašanje zvočnega filma v Sovjetski zvezi še zdaleč ni rešeno, tako da se bodo do leta 1935 pojavljali še vedno nemi filmi ali neme izdaje zvočnih filmov za tiste kinematografe, ki niso bili še usposobljeni za zvočno predvajanje.

Verjetno pa so vprašanja tehnične narave vsekakor manj zanimiva od vprašanja ideološke vsebine filmov obravnavanega obdobja. Sovjetska družba je tedaj prešla iz revolucionarnega zanosa dvajsetih let v čas realizacije socializma, ni pa še zadušila vsakršno različno ali bolj sproščeno gledanje na stvari; skratka ni še zavladalo stalinistično zatišje naslednjih let. Sovjetski filmski trg tudi ni bil zaprt in ameriški filmi so prihajali na sovjetska platna, z njimi pa se je morala soočati tudi domača proizvodnja, ki je znotraj sebe poznala razne registre. Kakor piše v katalogu Maja Turvskaja, je seveda vladala neka hierarhija v filmski produkciji: na prvem in prednostnem mestu so bile herojske epopeje, ki naj bi politično vzgajale ljudske mase, na drugem filmi iz vsakdanjega življenja, na tretjem zabavni filmi, ki se pa niso ogibali npravnstvene vzgojnosti. In prav slednji so tudi prvi izpadli iz produkcijskih programov.

Medtem ko se "Mostra" odvija v senci raznih osebnosti, ki se skrivajo po Lidu, se v polmrazu majhne dvora-

ne Volpi vrsti retrospektiva sovjetskega filma, oziroma določenega obdobja. Naslov retrospektive je namreč *Pred kodeksom: sovjetski film pred socialističnim realizmom - 1929/1935*. Obdobje je nemara najmanj znano širšemu občinstvu, na prehodu iz obdobja velikih utemeljiteljev sovjetskega nemega filma (Ejzenstejn, Pudovkin, Dovzenko, ki pa so snemali tudi poslej) v čas znanega ali sedaj že zloglasnega socialističnega realizma. Rojstno leto socialističnega realizma je 1934, njegov oče Ždanov, toda sovjetski film ni bil edini obsojenec na Prokrustovo posteljo samozatajevanja. Podobno se je zgodilo ameriškega z moralizatorskim kodeksom senatorja Haysa.

Iz tega sicer že znanega dognanja pa je izšel iz "stalnih raziskovalnih dejavnosti" beneškega festivala izviren načrt, ki je predvidel pregleda dveh sorodnih, čeprav ideološko neskladnih filmskih obdobjev, v katerih je prihajalo do tako ali drugače avtorizirane oz. odvisne proizvodnje, ki v določenem trenutku ni več poznala izjem. Čeprav je vodja projekta o sovjetskem filmu Giovanni Buttafava prerano umrl, je prvi del načrta dosegel svoj cilj in ponudil zanimiv izbor materialov in izčrpen katalog.

Čeprav se zdi sredi poplave novih - barvnih - lepih - svobodnih in zahodnih filmov gledanje nekih sovjetskih dokumentov dolgočasna stvar, je nasprotno za količjak izsolanega gledalca retrospektiva sila zanimiva. Po zlo-umu (političnem ali tudi samo moralnem) različnih socializmov, se končno taki filmi lahko prikazujejo izven vsake polemike, človek ni prisiljen, da bi se z njimi ideološko strinjal ali jim nasprotno, oziroma da bi se v svoji oceni čutil čustveno prizadetega. Občutek distance, ki ga je podarila zgodovina, je toliko lepši, ker je lahko z njim gledalec pozoren na vrsto iskrenih vsebinskih kretenj, ki so pozneje okorele in bile upravičeno ožigosane.

ALEŠ DOKTORIČ

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
9.00 Risanke: Tao Tao 9.30 Nad: Santa Barbara 10.10 Film: Carmen (dram., Fr. 1942, r. Christian-Jaque) 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nanizanki: Su e giù per Beverly Hills, 12.30 Fuorilegge 13.30 Dnevnik 14.00 Variete: Ciao fortuna 14.15 Film: La spada di Damasco (fant., ZDA 1953, r. Nathan Juran, i. Rock Hudson) 15.35 Risanke: Beany & Cecil 16.05 Otroška oddaja: Il Sabato dello Zecchino 17.05 Glasbena oddaja: Apunti e Spunti 18.15 Nan.: Cuori senza età 18.45 Nad: Santa Barbara 19.40 Almanah in vreme 20.00 Dnevnik 20.40 Film: Shaft il detective (krim., ZDA 1971, r. G. Parks, i. R. Round Tree) 22.20 Dnevnik 22.30 Dok.: Vincent van Gogh 23.10 Variete: Napoli prima e dopo 0.10 Dnevnik in vreme 0.20 Film: Duello nel Texas (western, ZDA 1964, r. Ricardo Blasco)	9.00 Nanizanki: Lassie, 10.20 Il mistero del Morca, risanke in dok. 11.10 Nanizanka: Ho sposato tutta la famiglia 11.55 Nadaljevanka: Capitol 13.00 Dnevnik 13.15 Medicinska rubrika 13.30 Rubrika o gospodarstvu 13.45 Nadaljevanka: Beautiful 14.30 Nan.: Saranno famosi 15.15 Variete: Ghibli 16.10 Nan.: Mr. Belvedere 16.35 Film: Guardia, ladro e cameriera (kom., It. 1958, r. Steno, i. Nino Manfredi) 18.00 DP v golfu (iz Albarelle) 18.30 Športne vesti 18.45 Nanizanka: Le strade di San Francisco 19.45 Dnevnik in šport 20.30 Variete: Stasera mi butto (finale) 22.50 Dnevnik - nocoj 23.00 Aktualno: Benetke 90 23.40 TV film: Stelle in fiamme (dok.) 0.35 Dnevnik, vreme in horoskop 0.50 Film: Monty Python - Il senso della vita (kom., VB 1983, r. Terry Jones, i. John Cheese)	12.00 Film: Il testimone (dram., It. 1946, r. P. Germi, i. Roldano Lupi) 13.30 RAI v Benetkah 14.00 Deželne vesti 14.10 Dok.: Kenijski nosorog 15.05 Kolesarska rubrika: Bici & Bike 15.35 Superbike: VN Francije 16.10 EP v hokeju (povzetki) 16.45 Film: Acque del Sud (pust., ZDA 1944, r. Howard Hawks, i. Humphrey Bogart) 18.25 Drobci 18.45 Športna rubrika: Derby 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Drobci 20.00 Aktualnosti: Bambirichinate 20.30 Nanizanka: I professionisti - Il traditore 21.25 Film: L'estate dei nostri 15 anni (kom., Fr. 1983, r. Marcel Jullian, i. Michel Sardou, Cyrielle Claire), vmes (22.15) večerni dnevnik 23.05 Rubrika: Gli intrattabili - Federico Zeri 0.15 Nočni dnevnik 0.45 Aktualnosti: Blob v Benetkah	9.00 Spored za otroke in mlade: igrice Kljukčeve dogodivščine (3. del), 9.10 nan. Delfin Flipper 9.30 Mozaik. Dokumentarca: Radioaktivni odpadki v Sloveniji, 10.00 Afera prisluskovanja 10.30 Nad.: Mihajlo Lomonosov (pon. 4. dela) 14.35 Svet na zaslonu (pon.) 15.05 Žarišče (pon.) 15.35 Sova (pon.) 17.00 Dnevnik in Tednik 18.10 Spored za otroke in mlade: dokumentarec Gradovi na Slovenskem, 18.40 nanizanka Pet prijateljev 19.05 Risanke in TV okno 19.30 Dnevnik, Zrcalo tedna 20.20 Dokumentarec: V 80 dneh okoli sveta 21.15 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu 22.00 Dnevnik in vreme 22.25 Spomini na nadvojvodo Janeza, očeta štajerskega vinogradništva 22.40 Nočni program Sova, vmes nanizanka Družinske vezi in film Vnovič rojen (dram., ZDA 1966, r. John Frankenheimer)	12.30 Tednik: Gol d'Europa 13.45 Rubrika: Veliki tenis 15.30 Tenis - turnirji ATP 16.45 Wrestling Spotlight 17.30 Nogomet - nemško prvenstvo: Kaiserslautern-Nürnberg 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stičiče 20.00 Rubrika o nogometu: Tuttocalcio 20.30 Nogomet - nemško prvenstvo 22.15 TVD Novice 22.30 Oddaja o košarki: Assist 23.30 Nogomet - nemško prvenstvo	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele; 8.30 Veliki uspehi Beatlesov; 9.10 Mladinska nadaljevanka: Prigode Huckleberryja Finna (Mark Twain, zadnji del); 9.50 Instrumentalni solisti; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Revival; 12.00 Goriški Film video monitor 1990; 12.20 Orkestri; 12.40 Slovenski zbori; 13.20 Melodije; 13.40 Dramatizirana glosa; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Stari časi družabnosti; 16.45 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: teden Johanness Brahmsa; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Zvočne kulise; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO SLOVENIJA
8.00 Nanizanke: Simon Templar, 9.00 Alfred Hitchcock, 9.30 Diamonds 10.30 Film: Il figlio della tempesta (kom., ZDA 1948, r. Henry King, i. Dana Andrews, Jean Peters) 12.30 Nan.: Due come noi - La strada della paura 13.30 Kviza: Cari genitori, 14.15 Il gioco delle copie 15.00 Rubrike: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo, parliamone, 16.00 Cerco e offro, 16.30 Cara TV 16.55 Kvizi: Doppio slalom (vodi Paolo Bonolis), 17.25 Babilonia, 17.50 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei nove (vodi Gerry Scotti), 19.45 Tra moglie e marito (vodi Marco Columbo) 20.30 Glasbena oddaja: Una rotonda sul mare II. (vodi Red Ronnie, Mara Venier, Teo Teocoli in Massimo Boldi) 23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show 1.00 Nanizanka: Marcus Welby M.D.	8.30 Nanizanka: Bonanza 9.30 Nadaljevanka: Una vita da vivere, 10.00 Amandoti, 10.30 Aspettando il domani, 11.00 Così gira il mondo 11.30 Nanizanka: La casa nella prateria 12.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke 13.35 Nad: Sentieri 15.40 Nanizanka: Falcon Crest - Affari in sospenso 16.45 Nadaljevanka: Andrea Celeste, 17.50 La valle dei pini 18.20 Nanizanka: General Hospital 19.25 Nad: Febbre d'amore 20.30 Aktualnosti: Ciak a Venezia 20.40 Film: Maddalena (dram., It. 1954, r. Augusto Genina, i. Marta Toren, Gino Cervi) 22.40 Film: The Lightship (dram., ZDA 1985, r. Jerzy Skolimowski, i. Robert Duvall, Klaus M. Brandauer) 0.25 Nanizanki: Mannix - Vill è in pericolo, 1.25 Barnaby Jones	7.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke 8.30 Nanizanke: Superman, 9.00 Ralph Supermaxie, 10.00 Boomer, cane intelligente, 10.30 Skippy il canguro, 11.00 Rin Tin Tin, 11.30 Flipper, 12.00 La famiglia Adams, 12.30 Benson, 13.00 La famiglia Bradford - Torna a casa Abby, 14.00 Happy Days, 14.30 Compagni di scuola, 15.00 Supercar 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes nanizanka Balliamo e cantiamo con Lucia in risanke 18.00 Nanizanke: Batman, 18.30 Supercopier, 19.30 Casa Keaton 20.00 Risanke 20.30 Variete: Venerdi con zio Tibia 20.35 Film: Brivido (fant., ZDA 1986, r. Stephen King, i. Emilio Estevez, Laura Harrington) 22.30 Rubrika: Calciomania 23.30 Play Boy Show 0.30 Nanizanki: Chips, 1.35 Benson	9.00 Nan.: 4 in amore, 9.30 Captain Nice, 10.30 Collaborators, 11.30 Le spie 12.30 Film: Sogni di gloria (dram., ZDA 1985, r. Robb Nilson) 17.00 Nanizanki: Palcoscenico, 18.00 Galactica 19.00 Film: Giochi stellari (fant., ZDA 1984, r. Nick Castle, i. Robert Preston) 20.30 Film: Vigiliante (dram., ZDA 1982, r. W. Lustig, i. Robert Forster) 0.30 Rubrika o motorjih	11.00 Razstava: Sartorio 11.30 Nad: Vite rubate 12.30 Rubrika 13.00 Nan.: L'albero delle mele 13.30 Film: Il rally dei campioni (i. Steve McQuinn) 15.30 Nan.: L'albero delle mele 16.00 Risanke 18.00 Nad: Vite rubate 19.00 Nanizanke: Si è giovani solo due volte 19.30 Dnevnik, Voglia d'estate 20.30 Nad: Valentino (1. del) 21.30 Nanizanke: Si è giovani solo due volte (pon.), 22.00 Julia, 23.00 Trama Center, 24.00 Si è giovani solo due volte, vmes (22.30) vesti 0.30 Nočne vesti	5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Pesmica; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za goste iz tujine; 10.00 Informacije, gospodarstvo, glasba; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.00 Dnes; 13.30 Radio dunes; 13.38 Do 14.00; 14.05 Gremo v kino; 14.40 Radijski Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Prikljubljene melodije; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Ansambli; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenscem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nočno glasba.
TELE 4	RADIO KOPER	RADIO KOPER	RADIO KOPER	RADIO KOPER	RADIO OPČINE
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.15 Mladi val Radia Koper; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi ob glasbi; 18.30 Glasbene želje po telefonu; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.	8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Jutranji almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop; 7.30 Obvestila za pomorščake; 7.35 Poletna oddaja; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Okoli sveta v 81 dneh; 9.15 Clic; 9.35 Pesem po želji; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.40 Družinsko veselje; 11.00 Pismo od...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke in glasba; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galaviti; 15.00-18.00 Vse o počitnicah v Jugoslaviji; 18.30 Najlepše popevke; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix Time; 21.00 Nočna glasba.		

Tajnik PSI Pini o zakonu o obmejnih področjih

Obstaja nevarnost, da bo Gorica čisto pozabljena v novem zakonu

Po večmesečnem zatišju se v teh dneh spet govori o osnutku zakona o obmejnih področjih. Zadeva je ponovno prišla v javnost potem ko se je o njej izrekel demokristjanski senator Andreatta, ki je dejal, da bi morali prvotni osnutek zakona, ki ga je že pred časom sprejel en del parlamenta, korenilo spremeniti, tako da bi prišlo do čisto novega zakona. Znano je, da je prvotni osnutek zakona bil tak, da je dajal več sto milijard pomoči različnim gospodarskim in kulturnim dejavnostim v vsej naši deželi. Nekaj denarja bi šlo tudi v korist pokrajine Belluno. V stvar so se vmešali politični predstavniki Veneta, vsi brez razlike, ter zahtevali delno spremembo zakona. Določene koristi naj bi šle tudi dejavnostim v pokrajinah Benetke in Belluno. Kljub številnim prigovarjanjem iz FJK je zakonski osnutek ostal takšen kakršen je bil: nedokončan.

V zadnjih mesecih so se iz krogov evropskega sveta čuli glasovi, da so številni italijanski veljavni zakoni za pomoč dejavnostim v naši deželi nasprotni veljavnim evropskim pravilom. Sem sodi tudi zakon o paketu Trst - Gorica. Upoštevač ugodnosti tega zakona so v zadnjih dveh letih na Go-

riškem nastala številna nova mala industrijska podjetja. V Bruslju menijo, da bi moral italijanski parlament ta zakon preklicati. Po mnenju Andreatte naj bi preklicali celo FRIE, t.j. rotacijski sklad, ki omogoča tukajšnjim gospodarstvenikom investicijska posojila pod ugodnimi pogoji. Rotacijski sklad je nastal v času Zavezniške vojaške uprave na Tržaškem, potem so ga razširili tudi na Goriško. V štiridesetih letih je iz njegove blagajne prišlo veliko koristnega za gospodarstvo v obeh sosednjih pokrajinah. Po mnenju Andreatte naj bi odobrili zelo omejevalni zakon o obmejnih področjih. Finančna dotacija v njem naj bi bila minimalna, osredotočena na finansiranje nekaterih pobud. Gorica je popolnoma odsotna.

V zadnjih dneh so se tako predsednik deželne vlade kot nekateri politiki v Rimu zavzeli za to, da bi stekla nadaljnja razprava o zakonu.

Kar se samega zakona tiče je prav, da se spomnimo na čas, ko se je začelo govoriti o njem. Prvenstveno naj bi služil krajem ob italijansko - jugoslovanski meji: Trstu, Goriški in Benetici. Zatem so zakon razširili na vso deželo. To pa je povzročilo proteste Veneta.

Včeraj se je v zvezi s tem oglašil pokrajinski tajnik PSI Luciano Pini. Ta obtožuje vodilne rimske politike, da pozabljajo na Goriško in da ta pozabljenost utegne hudo prizadeti tukajšnje gospodarstvo in nadaljnje možnosti razvoja. Pini podčrta pomembno vlogo, ki jo je imel paket Trst - Gorica za oživljanje tukajšnjega gospodarstva. Obžaluje, da se v najnovejšem osnutku pozablja na vse goriške realnosti, na tukajšnje fakultete in odseke tržaške univerze. Obžaluje, da tu niso ustanovili urada za zunanjo trgovino ICE in da ne bo v vsedravnem svetu niti enega goriškega predstavnika. Pini obžaluje tudi, da je v Trstu predvidena prosta carinska cona za mednarodno finančno in trgovsko sodelovanje, da pa se čisto pozablja na podobno goriško realnost.

Pini v svojem poročilu omenja še študijo prof. Gianluigija Cecchinija, ki je praviloma uvidel možnosti mednarodne aktivnosti Gorice, in ob zaključku izraža mnenje, da je nujno treba najti skupni jezik s Trstom, da se Trst in Gorica skupno upreta poiskusom Rima ter še koga drugega v naši deželi, da bi popolnoma zanemaril tukajšnje obmejno področje.

Ob 100-letnici pisatelja Franceta Bevka V nedeljo v Zakojci velik shod Slovencev

V Zakojci in bližnjih vaseh Baške grape je že vse nared za nedeljsko slovesnot ob 100-letnici rojstva narodnega buditelja in pisatelja Franceta Bevka.

Shod Slovencev, kot so prireditelji dali naslov manifestaciji, se bo sicer začel že jutri zvečer, ko se bodo ob istem času v različnih krajih Baške grape zvrstila pritrkovanja, prižgali bodo kresove in oglasila se bo slovenska pesem. Med skupinami pritrkovalcev bodo tudi Pečani in Rupenci, pevske nastope pa bodo obogatile skupine iz Otaleža, Kobarida, Spodnje Idrije in Nove Gorice.

Nedeljsko slavlje v Zakojci še bo začelo ob 12. uri, ko bodo odprli prenovljeno Bevkovo domačijo, v kateri bosta na ogled stalni razstavi o Bevkovem delu in času, v katerem je preživel mladost. Častni govornik na nedeljski proslavi bo pesnik, akademik in član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, v kulturnem sporedu pa bodo skupine in posamezniki izpostavili domačnost in ljudskost našega velikega primorskega rojaka.

V drugem delu ljudskega shoda pa se bodo na treh različnih prizoriščih

Zakojce zvrstile številne skupine iz Slovenije in zamejstva. Najprej bosta nastopili folklorni skupini iz Sentviške gore in Tolminkih Raven, za tem pa bodo prizorišče zasedli člani moškega zbora Tabor z Opčin ter gledališniki PD iz Standerža.

Po izvedbeni zamisli Janeza Povšeta naj bi sinhronizirano nizanje programa, v katerem bodo iz zamejstva sodelovali še godba na pihala Kras iz Doberdoba, člani Gledališke skupine Gorica, mešani zbor iz Podgore, folklorna skupina iz Rezijske, godec Daniele Quaglia, gledališnik Stane Raztresen, folklorna skupina osnovne šole Franceta Bevka z Opčin ter skupina športno-ritmične gimnastike Bor iz Trsta, trajalo do 17. ure.

Na samem prireditvenem mestu pa bodo odprte stojnice, kjer bodo obiskovalcem nudili pristne domače jedi ter več zanimivih obrtnih izdelkov.

Povejmo, da so prireditelji poskrbeli tudi za primerna parkirišča, saj pričakujejo, da se bo Shoda Slovencev udeležilo veliko ljudi od vsepovsod. Za vse Goričane, ki bi se radi udeležili slovesnosti, povejmo, da bo skupno zbirališče za odhod v Zakojco ob 8.30 na parkirišču pred mejnim prehodom Rdeča hiša.

Bevilacqua je v Moskvi imel koristne pogovore

Na predstavitev proizvodov tovarne Vianova iz Vileša stotini sovjetskih gospodarstvenikov v Moskvi je šel tudi predsednik goriške Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua. Obisk v sovjetski prestolnici je izkoristil, da se je pogovoril z uglednimi gospodarstveniki te velike države. Tajnik ministra za zunanjo trgovino SZ Andrejev je Bevilacqua seznanil s sedanjim razvojem politike in gospodarstva. V sovjetskem parlamentu pravkar razpravljajo o zakonskih spremembah v gospodarstvu SZ, o konkurenčnosti, o svobodnem tržiču, o prenosu pristojnosti od osrednje na republiške vlade.

Bevilacqua se je pogovoril tudi z zastopniki Sudimporta, t. j. podjetja, ki nadzoruje ladjedelnice kot tudi tovarne kontejnerjev, z inž. Koškarovom, ki je generalni direktor Gosstroya, t.j. osrednje sovjetske ustanove za gradbeno dejavnost. Govorila sta še zlasti o obnovi Armenije. Tam namreč sodelujejo tudi nekatera podjetja iz Goriške.

Zastopnik tovarne Vianova inž. Scuderi in direktor Friulgiulie inž. Cattarini sta v Moskvi nad sto sovjetskimi strokovnjakom prikazala izdelke te tovarne v kateri izdelujejo avtomatske sisteme za tovarne. Polovico izdelkov izvažajo in jih zato želijo plasirati tudi na sovjetskem tržiču.

Predsednik goriške trgovinske zbornice se je pogovoril tudi z diplomatskih zastopnikom italijanske ambasade dr. Faccio-Bonettijem, ki je dobro

seznanjen z našo realnostjo, saj je doma iz naše dežele.

Sedanjí razvoj sovjetske politike in gospodarstva je zelo zanimiv in tu utegne priti do velikanskih sprememb. Temu razvoju bo treba pozorno slediti, meni dr. Bevilacqua, kajti korist utegne imeti tudi naše gospodarstvo.

Štrukelj in Slapernik pri Ciampiju

Guverner Bance d'Italia Carlo Azeglio Ciampi je včeraj v Rimu sprejel predsednika nadzornega odbora Ljubljanske banke in predsednika družbe Metalka Italiana Jožka Štruklja in generalnega direktorja Ljubljanske banke Antona Slapernika. Štrukelj je v preteklosti bil viceguverner jugoslovanske Narodne banke, ki ima v Jugoslaviji iste naloge kot pri nas Banca d'Italia.

Jugoslovanska finančnika sta guvernerju Bance d'Italia predložila sedanje stanje jugoslovanske finančne poslovnosti še zlasti o zagotavljanju zunanje likvidnosti Ljubljanske banke. Govorili so tudi o nekaterih problemih v zvezi s plasmajem italijanskih posojil Jugoslaviji po meddržavnih sporazumih, s posebnim ozrom na interese Slovenije in njenega gospodarstva.

Včeraj pokrajinska stavka z manifestacijo v Tržiču

Protest kovinarjev

Vsa kovinarska podjetja v goriški pokrajini so se včeraj dopoldne ustavila dve uri zaradi stavke, ki so jo oklicali zvezni sindikati, da bi protestirali proti odločitvi podjetja Ansaldo o odpustu 50 delavcev tržiškega obrata tega vsedravnega koncerna. Ob tem, za tržiško gospodarstvo zelo hudem problemu, pa so s stavko podprli tudi zahtevo po obnovi kolektivne delovne pogodbe kovinarjev in specifične zahteve v posameznih podjetjih.

Ob 9. uri je izpred ladjedelnice krenil sprevod do Trga republike, kjer je govoril predstavnik FIOM Paolo Fedel. Po manifestaciji so delavci pri Anconetti izvedli cestni blok, s katerim so približno pol ure prekinili promet na državni cesti Trst-Benetke.

Včeraj dopoldne je protest delavcev ladjedelnice za nekaj ur zakasnil odhod ladje Auriga, ki je zapustila ladjedelnico za poskuse na odprtem morju. Delavci so s tem protestom podprli splošne zahteve kovinarjev, poleg tega pa zahtevajo dopolnilno pogodbo in izboljšanje delovnih pogojev zlasti glede varnosti na delu.

Ob natečaju Lipizer posvet o goslarstvu

Na goriškem županstvu je bil včeraj sprejem za žirijo in sodelujoče na letošnjem mednarodnem violinskem natečaju Rodolfo Lipizer. Sinoči so za-

ključili še zadnje polfinalne nastope, drevi ob 20.30 pa bodo v deželnem avditoriju nastopili prvi trije od šestice finalistov. Spremljal jih bo Simfonični orkester Sudetov pod taktirko Jožefa Wilkomirskega.

Danes bo ob natečaju v pokrajinski sejni dvorani posvet o goslarstvu. Predvideni sta dve zasedanji (ob 9.30 in 16. uri) z referati o zgodovini in sedanjosti goslarске obrti. Jutri bo prav tako na Pokrajini ob 9.30 8. mednarodni posvet o violinski glasbi.

Berlinski oktet jutri v Fari

Pihalni oktet, ki ga sestavljajo člani berlinskih filharmonikov, bo jutri koncertiral v Fari. Koncert svetovno priznane glasbene skupine bo ob prazniku trgatve v prostorih posestva Villanova v Fari. Berlinski solisti bodo izvajali skladbe mojstrov: Zelenka, Lully, Gabrielli, Soerl, Scheidt, Albrici, Haendel, Purcell, Bernstein, Beatles in Brubeck. Gre torej za avtorje od 17. stoletja do današnjih dni. Pred kratkim je ta glasbena skupina uspešno nastopila na Japonskem.

■ Profesor Aleksandr Melnikov iz Rostova v Sovjetski zvezi bo danes gost goriških esperantistov. Na njihovem sedežu v Pasazi Zamenhof 3/1 (pri teniških igriščih v Drev. XX. septembra) bo ob 18. uri predaval o pestrojni in političnem stanju v SZ.

Mlad kolesar in motorist lažje ranjena

Na Korzu Italia v Gorici se je pred sinoči lažje ponesrečil 18-letni Danjel Komjanc iz Števerjana, Valerišče 23. Fant se je okrog 20. ure na motorju peljal po Korzu v smeri proti železniški postaji. Iz Ul. Arcadi je takrat pripeljal ford taunus, ki ga je upravljal Angelo Mrakic iz Gorice, Ul. Baliila 11. Vozili sta trčili (vzroke ugotavljajo goriški karabinjerji), pri tem pa je Komjanc dobil udarce in odrgnine po raznih delih telesa. Okreval bo v desetih dneh.

Prav tako se bo 10 dni zdravil 14-letni Antonio Rosanò, ki se je isti večer kake pol ure prej ponesrečil v Ul. Campi. S kolesom se je z dvorišča pripaljal na cesto, ko je po njej prihajal avto, ki ga je upravljal 73-letni Leopoldo Bertulin iz Ul. Michelstaedter 8. Rosanòja je vozilo odbilo proti parkiranemu avtomobilu, na katerem je razbil steklo. Mladeniča so pospremili v bolnišnico, kjer so mu ugotovili lažji pretres možganov.

Izlet za upokojence iz občine Doberdob

Občina Doberdob prireja tudi letos izlet za upokojence. Tokrat se bodo podali na Dunaj. Izlet bo od 11. do 13. oktobra. Del stroškov bo krila občinska uprava, vsak udeleženec pa bo moral ob vpisu plačati 205 tisoč lir. Vpisovanje poteka na županstvu (ob delavnikih med 7. in 10. uro) in se bo zaključilo v ponedeljek, 17. t. m.

Sožalni brzojavki KPI in PSI ob smrti Pajette

Goriški komunisti so z brzojavko vsedravnemu vodstvu izpričali svoje žalovanje ob smrti Giancarla Pajette, ki ga označujejo kot junaškega borca in zgled za vse komuniste, demokrate in antifašiste. Sožalno brzojavko je goriškim komunistom poslal tudi pokrajinski tajnik PSI.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Caccia o ottobre rosso«.

VERDI 17.30-22.00 »Pretty woman«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Moana e Ciccolina mondiali«. Prep. ml. pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Šofer gospe Daisy«.

SVOBODA Šempeter 20.30 »Nore zgodbe barona Münchausna«, 22.30 »Nočna potovanja«.

DESKLE Danes zaprto.

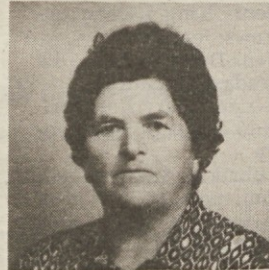
DEŽURNA LEKARNA V GORICI Marzini, Korzo Italia 89, tel. 531443.
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Al Redentore, Ul. Rosselli 23, tel. 410340.

pogrebi

Danes v Gorici ob 10.30 Pia Bernardis, vd. Venutti iz bolnišnice Janeza ob Boga na glavno pokopališče, ob 12. uri Antonietta Gratton, vd. Maurenig na glavnem pokopališču, ob 12.45 Annamaria Bazzo, vd. Padovan iz bolnišnice Janeza ob Boga v Krmin, ob 13.15 Ljudmila Tomsič, vd. Devetak iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Sovodnjah.

† V 83. letu starosti nas je zapustila naša ljubljena mama, babica in prababica

Ljudmila (Milka) Tomsič vd. Devetak

Pogreb bo danes, 14. septembra, ob 13.15 iz splošne bolnišnice v cerkev v Sovodnjah ob 14. uri.

Žalujejo hči Anica in sin Marko z družinama, vnuki in pravnuka ter ostali sorodniki.

Sovodnje, 14. septembra 1990

Uslužbenci tvrdk Provv. Maritt. Devetta in La Fornitricce izrekajo Marku Devetaku občuteno sožalje ob izgubi drage mame Ljudmile.

Na srečanje s Pelhanom je prišel namesto Dimitrija Rupla

Pirnat na soočanju v Novi Gorici

V Novi Gorici je bilo v sredo zvečer srečanje z vodilnimi predstavnikoma Slovenske demokratske zveze, stranke, ki zavzema pomembno mesto v slovenski vladi, dr. Hubertom Požarnikom in dr. Rajkom Pirnatom. Slednji je tudi sekretar za pravosodje in upravo v slovenski vladi. Srečanje in pogovor je pripravil goriški odbor omenjene stranke, ki je sicer napovedal obisk predsednika Slovenske demokratske zveze in ministra za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrija Rupla. Toda udeležencem so povedali, da se je moral dr. Rupel udeležiti važnega sestanka v zvezi s predvideno konfederalno pogodbo o prihodnjem položaju Slovenije v Jugoslaviji, in je zato obisk v Novi Gorici moral odpovedati.

Predstavnika Slovenske demokratske zveze dr. Požarnik in dr. Pirnat sta pojasnila politiko in stališča svoje stranke do sedanjega položaja v Sloveniji in Jugoslaviji, pri čemer je zlasti minister za pravosodje in upravo navedel nekaj pomembnih dejstev oziroma svojih gledišč. Tako je menil, "da Jugoslavija taka kot je ne more več dolgo trajati, morda niti ne več do konca letošnjega leta". V Jugoslaviji naj bi bili znani trije scenariji o prihodnji ureditvi države. Predsedstvo države na čelu z dr. Jovićem predlaga vsejugoslovanski referendum o tem, kakšno ureditev Jugoslavije naj bi uvedli, to je federacijo ali konfederacijo. Predsednik zvezne vlade Ante Marković meni, da je Jugoslavijo mogoče ohraniti zlasti s tržnim gospodarstvom, trdno nacionalno valuto in s politično demokracijo. Po tretjem scenariju, ki ga zastopata zlasti Slovenija in Hrvatska, pa bi prihodnja Jugoslavija bila urejena kot konfederacija sicer samostojnih republik oziroma posameznih republiških držav.

Vse tri opcije, in morda še katera, so odprte, Slovenija pa se medtem intenzivno pripravlja na zagotovitev svoje suverenosti. Dr. Rajko Pirnat je dejal, da bo na poti k suverenosti največjega pomena nova slovenska ustava, ki bi jo morda lahko sprejeli že do letošnjih božičnih praznikov, kar bi bilo velikega simbolnega pomena.

Kot je bilo pričakovati je med pogovorom prišlo do plemičnih soočanj stališč in mnenj o znani pobudi novogoriškega župana Sergija Pelhana, ki je bila predstavljena kot projekt o dveh Goricah kot enim mestu. Dobil smo vtis, da sta se oba gosta, to je vodilna predstavnika Slovenske de-

mokratske zveze, dr. Hubert Požarnik in dr. Rajko Pirnat, šele med tem srečanjem bolje seznanila s Pelhanovo pobudo. Sam Pelhan je med pogovorom opozoril, da se nikoli ni zavzemal za upravno-politično in etnično združitev Nove Gorice in Gorice in da je upošteval tudi to, da obe sosednji mesti še zmeraj deli državna meja. Tudi ni bilo govora, je zatrdil, o nekakšnem skupnem županu za obe Gorici. Razmišljal je le o nekakšni vladi v senci, to je organu obeh Goric, ki bi dajal pobude za še intenzivnejše odnose in sodelovanje med mestoma. Vztrajal pa je pri predlogu za demilitarizacijo tega območja, pri čemer zlasti meni, da bi državno mejo namesto vojske morala varovati slovenska policija.

Gosta in tudi predstavniki političnih strank Demosa z območja Nove Gorice, med razpravljalci sta bila tudi Janez Vuk in odvetnik Tomaž Marušič, so podprli usmeritev za nadaljevanje in poglobitev sodelovanja med Novo Gorico in Gorico, toda so dejali, da Pelhan s svojo pobudo ni seznanil občinskih odbornikov, to je Občinske skupščine v Novi Gorici. Predsednik Izvršnega odbora goriškega odbora Slovenske demokratske zveze Janez Vuk, ki je tudi občinski odbornik, je Pelhana obdolžil, da pri svojem delu uporablja stare komunistične metode, saj doslej, tako trdi, tudi ni našel časa, da bi se v svojstvu župana sestel s predstavniki političnih strank koalicije Demos, ki so zastopani v občinski skupščini.

Kljub izmenjavam obtožb med predstavniki Demosa in županom Pelhanom ter njegovimi privrženci, pa kaže, da se odnosi umirjajo, saj vse politične stranke soglašajo s pobudo in strategijo sodelovanja med Novo Gorico in Gorico. Na srečanju so omenili tudi goriškega župana Antonia Scarana, ki je podprl svojega kolega Pelhana, kar zadeva sodelovanje med mestoma. Dr. Požarnik je kljub temu menil, "da en župan ne more krojiti zunanje politike Slovenije", dr. Pirnat pa je obtožil medije, "da so neustrezno predstavili pobudo o sodelovanju med Novo Gorico in Gorico". Svoje obtožbe, ki je po našem mnenju nevzdržna in v nasprotju z javnostjo politike, za kakršno se zavzemajo stranke Demosa, ni utemeljil ali razložil.

MARJAN DROBEŽ

Svetovni slovenski kongres

Osnovna potreba, da do take organizacije pride, je naravna težnja vsakega naroda, da ohranja medsebojne vezi in vzpostavi načelo vzajemnosti med svojimi pripadniki

Ideja o Svetovnem slovenskem kongresu se je porodila že v prvih povojnih letih kot odraz potrebe, da se Slovenci v matični domovini, v zamejstvu in v zdomstvu med seboj povežejo. Nastala je v ozkem krogu intelektualcev, časi pa očitno niso dopuščali, da bi se tedaj ta ideja razvila in uresničila. Potreba po zblizanju med Slovenci, še zlasti po ohranjanju stikov z onimi, ki jih je življenjska pot zanesla preko oceana, daleč od domovine, pa je ostala. Še več, naraščala je iz leta v leto in živela je tudi v mladih generacijah, celo med tistimi, ki rodnega kraja svojih staršev sploh niso nikoli videli.

Tako se je v zadnjih dveh letih ta ideja razvila v iniciativni odbor, ki ga sestavljajo Slovenci iz matične republike, iz Avstrije, iz Italije, iz Nemčije, iz Francije, iz Kanade, iz ZDA, iz Argentine in iz Avstralije. Šlo je, vsaj v začetku, za skupino kakih trideset posameznikov, ki so k pobudi in torej k odboru pristopili iz lastnega prepričanja, ne pa kot odposlanci širšega kroga ljudi. V letu dni, odkar je odbor formalno ustanovljen, pa so se že osnovali prvi odbori v matični Sloveniji, v zamejstvu in v zdomstvu, kar dokazuje, da je pobuda vzbudila precejšnje zanimanje in da se torej uspešno razvija.

Kaj je pravzaprav Svetovni slovenski kongres? To je organizacija in ideja obenem. Organizacija, kajti kongres bo, po sedanji zasnovi, mreža krajevnih odborov, razporejena po vseh državah, v katerih živijo Slovenci. Osnutek statuta, ki je bil že izdelan, namreč določa, da se poleg osrednjega urada (s sedežem v Celovcu) organizira šest področnih konferenc, za matično Slovenijo, za zamejstvo, za Evropo, za Severno Ameriko, za Južno Ameriko in za Avstralijo, ki se nato delijo na krajevne odbore v vsaki državi posebej. V vsakem večjem kraju, kjer živi vsaj nekaj Slovencev organiziranih v kongresu, naj bi tako nastal krajevni odbor, ki bi predstavljal tisto jedro, na katero se Slovenec, ki pride v tisto državo, lahko obrne za pomoč, za nasvet ali tudi samo za prijateljsko srečanje.

Po drugi strani je Svetovni slovenski kongres ideja. Že v osnovi, to je v »kongresni misli«, ki je nekakšno geslo kongresa, je rečeno, da Svetovni slovenski kongres »povezuje in združuje Slovence in Slovence dobre volje doma in po svetu na temelju vzajemne pomoči in zavezanosti slovensku«. Gre torej za nekakšno moralno obvezo širše zasnovane ideje, za pripadnost predvsem ideji in šele nato organizaciji.

Na tej dvojni osnovi, na snovanju organizacije in na širjenju ideje, je tozajsna o Svetovnem slovenskem kongresu v tem letu dni prerasla iz

pobude entuziastov v zametek prave organizacije.

Drugo vprašanje, ki se ob kongresu postavlja, je, zakaj je ta organizacija potrebna. Potrebno po taki organizaciji so čutili in čutijo številni manjši narodi, katerih pripadniki so raztreseni po svetu. Tako so se v kongres organizirali Židje - in njihova organizacija je naravnost zgledna - poleg njih pa Ukrajinci, Slovaki, Armenci in številni drugi narodi.

Osnovna potreba, da do take organizacije pride, je naravna težnja vsakega naroda, da ohranja medsebojne vezi in vzpostavi načelo vzajemnosti med svojimi pripadniki. Oboje pri Slovencih doslej ni bilo, čeprav živijo Slovenci v velikem številu in organizirani v društvi in krožkih v številnih evropskih državah in še na treh celinah, Severni in Južni Ameriki ter Avstraliji. Linearost programa, s katerim se Svetovni slovenski kongres predstavlja širši javnosti bi lahko omogočila - to je vsaj želja pobudnikov Kongresa - premostitev zgodovinskih pregrad, ki dejansko obstajajo znotraj posameznih skupnosti, v katerih živijo Slovenci še zlasti v čezoceanskih državah. Skratka, svetovni slovenski kongres mora postati prva organizacija, ki bo jamčila združevanje Slovencev na izključno narodnostni osnovi.

Slovenci smo eden tistih narodov, ki v veliki meri čuti to potrebo. Zgodovina je v tem stoletju privedla Slovence v čas, ko se v svetu poudarjajo vrednote sodelovanja in premoščanja, razdvojene bolj kot druge evropske narode. To noče biti obtožba nikogar, je le enostavna ugotovitev. To zgodovinsko stanje je treba premostiti za bodoče

delo, kar seveda ne pomeni, da je treba preteklost, njena dogajanja in različna tolmačenja teh dogajanj pozabiti ali odpisati. Svetovni slovenski kongres želi postati predvsem stičišče, na katero se bodo sklicevali bodoči rodovi.

Pred letom dni, ko je bil ustanovljen pripravljalni odbor, so mnoge senčne strani še otežkočale stvarno razpravo o tej pobudi. Odprta so bila nekatera vprašanja, ki so izhajala iz zgodovine, a so bila še del tedanje stvarnosti. Nerešeno je bilo vprašanje narodne pravice, pojma, ki še ni imel državljanske pravice v slovenskem uradnem izrazoslovju. Nerešeno je bilo vprašanje politične bodočnosti Slovenije oziroma njenega notranjega ustroja: ne to, kdo bo vladal v Sloveniji, ampak predvsem to, ali bo vlada sestavljena na osnovi izidov res demokratičnih volitev. Nerešeno je bilo vprašanje pravice vseh Slovencev, da obiščejo matično domovino.

Slovenska pomlad, letošnje volitve in naravnost novega vodstva slovenske republike - predsedstva, skupščine in vlade - so privedli do ublažitve vseh problemov, ki so dejansko otežkočali snovanje Svetovnega slovenskega kongresa. V novih pogojih, pa čeprav je politična konfliktualnost - vendar na osnovi dialektičnih odnosov med večino in opozicijo - zelo velika, je vsekakor možnost dialoga večja. In do tega dialoga počasi tudi prihaja. Najprej, kot se to čudno sliši, iz tistih krajev, ki so najbolj oddaljeni in kjer očitno Slovenci najbolj čutijo potrebo po medsebojnih povezavah. Tako na primer iz Avstralije, kjer je 44 predstavnikov slovenskih društev in organizacij ustanovilo odbor in je v uradnem sporočilu o ustanovitvi zapi-

san tudi ta stavek: »Prvič smo sedli skupaj ljudje, ki tega nekoč še ne bi mogli.«

Seveda, to je šele začetek. In že na začetku je bilo treba premostiti nekatera odprta vprašanja. Kongres se bo, s svojim statutom in izvoljenim vodstvom, oblikoval na prvem plenarnem zasedanju; tedaj bodo tudi sprejete programske zadolžitve in tedaj bo organizacija ustanovljena. Do tistega dne - in okvirno je bilo sklenjeno, da bo plenarno zasedanje ob koncu junija prihodnjega leta v Ljubljani - je treba izpolniti dvoje obveznosti: aktivirati vsaj minimalno število krajevnih odborov in urediti članstvo ter določiti kraj prvega zasedanja kongresa.

Obe vprašanji sta bili težko rešljivi. Predvsem - ob prvem vprašanju - urejevanje članstva je zaenkrat še nedorečeno, kajti soočiti se je treba z različnimi stvarnostmi v raznih državah. Povsem naravno je namreč, da bo članstvo v kongresu individualno: vsak posameznik se lahko prijavi in postane s tem član kongresa. Vendar v nekaterih državah, še zlasti v ZDA, v Argentini, v Avstraliji in delno v Kanadi, ne bo mogoče mimo organizacij, ki že sedaj združujejo in povezujejo Slovence. V teh okoliščinah je treba seveda v prvi fazi tudi kolektivno članstvo. Tako je osnutek statuta, ki je bil izdelan, v tem pogledu elastičen in dopušča možnost, da so člani kongresa lahko tudi organizacije. Seveda pa je to le dodatno določilo, kajti povsod mora biti zajamčeno načelo, da lahko sleherni posameznik pristopi h kongresu.

Vprašanje kraja prvega zasedanja kongresa je bilo sporno od vsega začetka. Tu sta se križali dve tezi: prva,

da mora biti kongres v Ljubljani kot središču Slovenije tudi v podporo slovenski državnosti, in druga, da mora biti kongres v tujini, v kakem evropskem vele mestu, da se svetovna javnost pobliže seznani s problematiko slovanstva.

Po dolgih razpravah, ki so trajale leto dni, je padla izbira na slovensko narodno ozemlje. Prevladala je torej težnja, da je treba v tem trenutku poudariti predvsem prizadevanja Slovenije za uveljavljanje suverenosti slovenskega naroda. Prvo zasedanje bo torej ob koncu junija predvidoma v Ljubljani ali - če bo zaradi organizacijskih razlogov odbor iz matične Slovenije tako predlagal - izmenično v Ljubljani in kakem drugem kraju v Sloveniji. Poleg tega pa je bilo sklenjeno, da bo en dan zasedanja namenjen zamejstvu in da se bodo torej udeleženci kongresa v treh ločenih skupinah podali v Furlanijo-Julijsko krajino, na Koroško in v Porabje, da s tem poudarijo celovitost slovenskega prostora ne glede na državne meje.

To so torej osnovni sklepi, ki so bili sprejeti na širokem posvetu - udeležilo se ga je skoraj 200 Slovencev z vsega sveta - ob priložnosti letošnje Drage. Po teh sklepih se bo sedaj delo nadaljevalo vse do junija prihodnjega leta. To delo bo teklo vzporedno z dogajanjem v Sloveniji, predvsem vzporedno s pripravami na novo slovensko ustavo, tako da bodo verjetno ob zasedanju prvega Svetovnega slovenskega kongresa imeli Slovenci v svetu tudi po ustavi formalno priznan status. Vendar pa je pot Svetovnega slovenskega kongresa, kljub vzporednosti, samostojna in ločena od poti Republike Slovenije, njenih institucij in njene ustavne ureditve. Skratka, kongres ni in ne bo biti institucija, ki načelno podpira uradno oblast v Sloveniji, tako kot pred letom dni ni bil zamišljen kot načelna kritika tedanjim oblastem. Vloga kongresa je lahko samo pozitivno poudarjanje problemov slovenstva in aktiviranje tistih stikov, ki jih lahko aktivira samo samostojna organizacija, ki ni vezana na tako ali drugačno oblast in ki je dostopna prav vsem.

Pripravljalni odbor si je zadal nalogo, da tako organizacijo ustanovi. S prvim zasedanjem se bo njegova vloga in z njo tudi njegova življenjska doba izčrpala. Vse dotlej, torej do junija prihodnjega leta pa je ves trud namenjen organizaciji zasedanja z namenom, da bo na njem zastopano čim večje število Slovencev, ki soglašajo z osnovno mislijo, da ljudje istega naroda lahko mimo razlik in mimo razdalj najdejo ob skupnih vprašanjih res skupni jezik.

BOJAN BREZIGAR

Ob lepi razstavi osebnega arhiva Anne Praček Krasna v Ajdovščini

Po predstavitvi osebnega arhiva Anne Praček Krasna letos poleti v Mestnem muzeju Ljubljana v kulturno-informacijskem centru Križanke, so zanimivo razstavo, za katero sta poskrbeli Slovenska izseljenška matica in Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani prenesli te dni v Pilonovo galerijo.

Anna Praček-Krasna je bila in ostala, kot je dejal na otvoritvenem večeru v Ajdovščini 4. septembra zvečer predsednik SO Ajdovščina Franc Boštjančič, poleg Vena Pilonja in Danila Lokarja, najbolj znamenita Ajdovka. Zato je razstava, ki predstavlja z bogatim osebnim arhivom naše rojakinje njeno »Življenje in delo v dveh domovinah za en svet« izživ ne le ajdovskim prebivalcem, ampak vsem tistim, ki bi želeli od bližje spoznati lik žene, ki je bila v svojem delu in življenju prav gotovo edinstvena. Tisti, ki smo Anno posebno poznali in z njo delali na področju slovenskega izseljenstva, ki je postalo smisel življenja slovenske pisateljice, žurnalistke, politične delavke, doma iz Dolge Poljane nad Ajdovščino, lahko samo pritrđimo strokovni predstavitvi Jara Dolarja. Ta znamenita vipavska žena je bila ena tistih redkih izbrancev, ki so si nase prostovoljno naložili razčlenjevanja stoletne zgodovine slovenskega množičnega izseljevanja - s trebuchom za kruhom - predvsem v daljno Ameriko, kamor je tudi njo po prvi svetovni vojni zanesla življenjska pot. Mihael Glavan, strokovni sodelavec univerzitetne knjižnice v Ljubljani je pripravil razstavo in napisal besedilo zanimivega kataloga; njegovo delo ni bilo lahko, saj je Anna Praček-Krasna ob vrnitvi z možem Adolfom v rodne kraje, po več kot pol stoletnem bivanju v Združenih državah Amerike, pripeljala s seboj v velikih težkih zabojih bogat, dragocen osebni arhiv, dokumente, ki pričajo o zgodovini ameriških Slovencev. In njena velika skrb zadnjih let je bila, da bi bilo spravljeno vse na varnem. In tudi je, tega bi bila vesela, kakor bi se razveselila tudi razstave v njeni Ajdovščini, kjer si bodo lahko obiskovalci ogledali številne in nadvse zanimive osebne dokumente v angleškem in slovenskem, pa celo italijanskem jeziku, saj je ob odhodu v »obljubljeno deželo« komaj dvajsetletno vipavsko dekle moralo zaprositi za potni list oblasti italijanskega kralja Viktorja Emanuela III.

Bila je Anna Praček-Krasna, kot je opozoril Jaro Dolar, umetnica svojega življenja; pogumna, borbena, pokončna žena, ki je črpala te svoje lastnosti iz korenin zemlje, v kateri se je rodila, in je tako, tam daleč čez lužo uspeła premagati vse jezikovne in izobrazbene pregrade. To se je posrečilo le malokateremu priseljencu, ki ga je po srečanju s Kipom svobode v newyorškem pristanišču čakal neusmiljeni »melting pot« (talilni lonec). Anna Praček-Krasna je bila sposobna prilagoditi se in preseči okolje, v katerem so

milijoni tujcev sklanjali svoje hrbte v divjih pokrajinah nove dežele, ali krojili podobo vелеmest, v katerih je kriza tridesetih let mnoge neusmiljeno pokopala. Ta granitna žena se je na vsej svoji osem desetletja trajajoči življenjski poti vedno želela le naprej, ven iz globeli majnarskih kolib, v svet drugačne Amerike! Pa ne zato, da bi zatajila svoje »Bohunke«, kakor so nekda Američani zmerjali priseljene Kranjce, Dolenjce in Primorce, nasprotno, pripadala jim je z dušo in telesom. Bila je njihova, del tistega »gnoja«, o katerem je zapisal poznavelec ameriške emigracije Louis Adamič, da je »pokvasil« Ameriko.

Nenehna skrb za izobraževanje, tudi v tujem jeziku, je gнала našo rojakinjo, da je ob delu za vsakdanji kruh vendarle zmogla opisovati ta človeški babilon onkraj Atlantika in ga posredovati bralcem številnih slovenskih časnikov, ki so izhajali vse od preloma stoletja do povojnih dni zadnje svetovne vojne. Skoraj tretjino slovenskega rodu je zvabila »bogata Amerika«; ob nenehni skrbi za obstanek v novem svetu pa si je naš človek skušal ustvariti svoj svet. Svet slovenskega razvedrila in lastne duševne hrane. Svet samopomoči, saj tam dolgo ni bila še uzakonjena socialna zaščita. In Anna Praček-Krasna je bila eden stebrov slovenskega izseljenškega časopisja; pisala je v več glasilih in je leta 1942 postala pomožna urednica newyorškega Glasa naroda, potem njegova urednica in lastnica. Ni postala velika podjetnica, toda osemnajst let je skrbela, da je ta »stari fant« - bil je nastarejši slovenski časnik v New Yorku - odražal društveno, kulturno in nenazadnje politično življenje med ameriškimi Slovenci.

Mnogi ameriški Slovenci tudi niso pozabili znamenitega glasu Anne Žorž, napovedovalke na Glasu Amerike v vojnih dneh. »Tukaj New York, govori vam Glas Amerike, glas enega zavezniških narodov. Dober večer, govori vam Anna Žorž.« Tako je po radijskih valovih šel Anninin glas tudi v okupirano Evropo, v Slovenijo. Obvezni psevdonim je prevzela po vipavski noni, ki se sicer ni znala podpisati, toda bila je navdušena bralka in poslušalka Mohorjevih knjig. Vedno za vzgled dekletu in ženi, ki se ni nikoli ustrašila novih, neznanih poti.

In tako je bila Anna Praček-Krasna sposobna premagati velike ovire in deziluzije na svoji življenjski poti, kot je bila krhkost družbenega sistema ZDA v 30. kriznih letih, povojno licemerje ameriške demokratične ureditve in ob koncu dni še spoznanje, da neomajna oblast lahko izpridi tudi najlepšo idejo, kateri se je bila Anna zapisala. S svojim življenjskim delom je naša rojakinja dokazala, da je sicer vpeta med dve domovini delala predvsem v prid slovenstvu in Sloveniji.

DORICA MAKUC

Razstava S. Pečariča imela odziven sprejem

Preteklo soboto se je v občinski galeriji v Miljah zaključila razstava slikarja - domačina Silvija Pečariča. V družbi slikarja smo si razstavo ogledali nekaj dni po otvoritvi in zabeležili naslednje vtise. »Ta prikaz je bil nekakšen moj notranji dnevnik, ki ga lahko vsak po svoje sprejema, zaznava in občuti,« pravi sam Pečarič, ko sva si ogledovala 25 razstavljenih slik. »V mojih delih lahko zasledite racionalnost in iracionalnost. Svetloba se meša s temo, toda tam, kjer se konča svetloba, ji sledi ponovno tema ali pa je ta tema tudi sredi svetlobe. Poglejte si na primer to zaporedje mojih slik od leta 1985 dalje. Gre vedno za konfliktna občutja, ki se kažejo v sami kompoziciji geometrijskih likov, a tudi v izbiri barv, ki dajejo gledalcu priložnost, da se vpraša, kje je tu začetek, kje konec, kje je tu ritmično zaporedje, ki se, kljub zelo uglasenim barvnim kompozicijam enkrat ruši, drugič spet dograjuje.«

Tako smo se sprehajali med Pečaričevimi slikami, ki so pritegnile gledalca že zaradi lepih barvnih kombinacij, kot tudi zaradi geometrijskih likov samih. »Moje slike so govorica svobode. Zato so namenjene vsem. Sem Slovenec, toda mnenja sem, da se moram s svojimi slikami potrditi v italijanskem svetu. Zato sem bil vesel vseh teh obiskov. Tudi to so vrata, ki odpirajo umetniku pot v svet. Upam, da sem svoje obiskovalce zadovoljil. Želim pa si, da sem s to razstavo prispeval vsaj malo tukajšnjemu kulturnemu življenju in ustvarjanju, v katerega smo tesno vključeni tudi Slovenci tega območja.«

Katalog, ki ga je Pečarič izdal za to priložnost, je bil dvojezičen in je vseboval recenzijo Ivane Frasinelli, ki jo je v slovenščino prevedel Marjan Bajc.

NEVA LUKES

Na sliki (foto Magajna): prizor z odprtja razstave v Miljah.

Od včeraj zaseda Mednarodni olimpijski komite Atene vneto pričakujejo »stoletne« olimpijske igre

TOKYO — V japonski prestolnici se je včeraj začelo zasedanje Mednarodnega olimpijskega komiteja, ki ima na dnevnem redu med drugim tudi izbiro sedeža za jubilejno stoletnico olimpijskih iger leta 1996. Sedež jubilejnih iger bodo sporočili v torek, 18. septembra, za igre pa se potegujejo grške Atene, kjer je leta 1896 prvič v moderni dobi zagorel olimpijski ogenj, avstralski Melbourne, kanadski Toronto, ameriška Atlanta, jugoslovanski Beograd in angleški Manchester.

Tokijskega zasedanja se udeležuje 87 od skupno 88 članov MOK (»Panamski zastopnik De Leon je upravičeno odsoten.« je povedala novinarjem glasnica komiteja Michele Verdier). Poleg izbire sedeža olimpijskih iger leta 1996 ima MOK na dnevnem redu še vrsto drugih vprašanj. Člani MOK naj bi začrtali smernice za razvoj olimpijske ideje v tretjem tisočletju, pri čemer je predsednik Juan Antonio Samaranch najvil večjo komercializacijo iger, govori pa se tudi o zmanjšanju števila športnih panog na OI.

MOK bo moral rešiti tudi nekatera politična vprašanja, ki so se mu zastavila zadnje čase. V prvi vrsti gre za vprašanje vrnitve Južnoafriške republike v MOK, potem ko je bila pred dvema desetletjema izključena zaradi rasne diskriminacije in apartheida. Včeraj se je MOK odločil, da Južne Afrike zaenkrat še ne sprejme spet v svoje vrste.

Michele Verdier je naglasila, da je MOK razpravljal tudi o morebitni izključitvi Iraka z azijskih iger, ki se bodo začele 22. septembra v Pekingu. MOK je v zvezi z iraškim napadom na Kuvajt izdal dokument, v katerem se spominja ubitega šejka Fahada Al Ahmada Al-Sabaha, ki je bil predan športu, in podpira kuvajtski olimpijski komite in kuvajtske sportnike. Verdierova je v zvezi z azijskimi igrami še objasnila, da je sicer MOK pokrovitelj azijskih iger, noče pa se vmešavati v odločitve organizatorja, azijskega olimpijskega komiteja.

V Tokyu si bodo do sobote sledile seje izvršnega odbora MOK. V nedeljo bo svečano splošno zasedanje, ki se ga bosta udeležila tudi japonski cesar Akihito in cesarica Mičiko. Največje zanimanje vlada seveda za izbiro sedeža »stoletnih« olimpijskih iger. Atene so seveda veliki »sentimentalni favoriti«. Po nepotrjenih vestih naj bi Manchester umaknil svojo kandidatu-

ro, in bi nato podprl Grčijo, ki naj bi računala že na 26 gotovih glasov od skupnih 87. Edina »ovira« na poti Grčije do olimpiade naj bi bilo dejstvo, da so se zadnja desetletja pri izbiri posluževali načela rotacije po posameznih celinah. Ker pa bodo prihodnje olimpijske igre leta 1992 v Evropi (Barcellona), naj bi to negativno vplivalo na kandidaturu Aten. Kandidaturo Beograda bostapoleg jugoslovanskih članov MOK Bore Stankovića in Slobodana Filipovića predstavila predsednik Jugoslovanskega olimpijskega odbora Aleksandar Bakočević in beograjski župan Milorad Unković.

Poleg izbire sedeža letnih olimpijskih iger bo v Tokyu na dnevnem redu tudi predstavitev kandidaturo sedežev zimskih olimpijskih iger leta 1998. Kandidati za takratne igre so Aosta (Italija), Nagano (Japonska), Östersund (Švedska), Salt Lake City (ZDA), Jaca (Španija) in Soči (SZ).

Ob tem bo MOK izbral tudi mesto, v katerem bodo čez šest let svečano proslavili stoletnico modernih olimpijskih iger. Veliki favorit za to proslavo je Pariz, da bi na ta način počastili spomin idejnega tvorca modernega olimpijskega športa, Francoza Pierra De Coubertina.

Uspeh nogometašev Färöernskih otokov močno odmeva »Ribiči« ugnali Avstrijce

Branilci Färöernskih otokov so uspešno zaustavljali avstrijske napadalce (AP)

STOCKHOLM — Kvalifikacije za nastop na evropskem nogometnem prvenstvu so se začele z veliko senzacijo. Kot bomba je odjeknila vest, da so amaterji Färöernskih otokov ob svojem debiju na mednarodni sceni z zadetkom Tornija Nielsena v 60' premagali Avstrijo.

Na švedskem nevtralnem igrišču v Landskroni se je zbralo samo 1.265 gledalcev, med temi je bilo kakih dvesto državljanov majhnega otočja, v glavnem je šlo za zdomce na začasnem delu na Danskem, ki so navdušeno proslavili nenadejano zmago svojih nogometašev.

Färöernski otoki so v bistvu moštvo »ribičev«, a izkazalo se je, da le niso tako naivni, saj so uspešno izvajali taktiko offsideja, v to zanko pa so se avstrijski napadalci stalno vpletali. V nordijskem moštvu je en sam izkušeni igralec, to je 31-letni Abraham Hansen, ki igra v 1. danski ligi. Univerzitetni študent v Københavnu Julian Hansen s skromnim uspehom igra v 4. ligi, vsi ostali so ne le širši nogometni javnosti, temveč celo poznavalcem povsem nepoznani!

Poraz je za Avstrijce (v skupini, v kateri so še Jugoslavija, S. Irska in Danska), nemara že lahko usoden, ne bo pa ostal tudi brez posledic. Pričakujejo, da bo selektor reprezentance Josef Hickersberger najkasneje v soboto odstopil. V pogovoru s časnikarji je priznal, da si težko zamišlja, da lahko še sodeluje z reprezentanco, vsako odločitev pa je podredil pogovoru s predsednikom nogometne zveze Maubartom. Hickersbergerju (42 let, na čelu reprezentance je od 1987. leta, po mundialu je kljub slabim rezultatom obnovil pogodbo do 1993. leta) zdaj zlasti očitajo, da je nedopustno podcenjeval nasprotnika, do take mere, da si je privoščil igranje brez prostega branilca.

Na Danskem medtem močno odmeva zmaga Jugoslovanov na Irskem. Selektor tamkajšnje reprezentance Richard Miller. Nielsen je izjavil, da bi lahko modri zmagali tudi s petimi, šestimi zadetki razlike. Jugoslovani so zelo nevarni in pokazalo se je, da so praktično edini tekmeči v boju za prvo mesto v 4. kvalifikacijski skupini, je še dejal Nielsen.

Prvih šest kvalifikacijskih tekem za EP je skupno obiskalo 60 tisoč gledalcev. Le nekaj manj jih je bilo na Wembleyu za prijateljsko tekmo med Anglijo in Madžarsko.

V Anziu na državnem jadrlnem prvenstvu v razredu europa Bogatčevi četrta regata

ANZIO — Jadralka TPK Sirena Arianna Bogatec nadaljuje z uspešnimi nastopi na državnem prvenstvu v olimpijskem razredu europa. Po dveh drugih mestih in enem četrtem je v 4. regati naposled pokazala vse kar zmora in zmagala, na skupni lestvici pa jo od vodilne Neapeljčanke Sabine De Martino ločijo samo tri točke in je verjetno še edina, ki se lahko z njo še poteguje za osvojitev naslova prvakinja.

Med včerajšnjo preizkušnjo je pihal libeč z jakostjo 5 do 6 m/sek, morje pa je bilo skoraj mirno. Bogatčeva je na cilj prispela pred De Martino (svetovna prvakinja z 1988. leta) in Sabrino Landijevo iz Cecine (svetovna prvakinja optimist 1987. leta).

Po štirih regatah je skupni vrstni red naslednji (v oklepaju uvrstitve na posameznih regatah):

1. De Martino (1-4-1-2) 11 točk; 2. Bogatec (2-2-4-1) 14 točk; 3. Salvà (3-1-6-6) 29,1 točke.

Ob renomirani udeležbi

Turnir Stefanel

Danes se bo v Trstu začel dvodnevni mednarodni košarkarski turnir, imenovan Memorial Carlo Stefanel, v spomin na preminulega očeta predsednika tržaškega društva Stefanela.

Turnir bosta ob 20.30 odprla Stefanel in Phonola iz Caserte, ob 22. uri pa bo tekma med moštvom Pop 84 in

Enimontom iz Livorna. V soboto bosta po istem urniku na sporedu obe finalni tekmi, za 1. in 3. mesto.

Italijanski pokal

Lazio izločen!

RIM — V posticipirani tekmi šestnajstine finala za italijanski pokal je novinec v B ligi Modena poskrbel za veliko presenečenje, saj je kar sredi Rima s 3:1 premagal prvotigaša Lazia in ga izločil iz tekmovanja. Prva tekma v Modeni se je namreč končala brez zmagovalca 0:0. Po голу Bonaldija v 2. min. je Lazio izenačil v 40. min. s tujcem Soso. V drugem polčasu je Brogi doslele zadetek v 60', Sergio pa je pet minut zatem zakrivil avtogol.

Člani in mladinci v tekmah s kranjskim Triglavom Jadranovci na dveh frontah

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

JADRAN FARCO - TRIGLAV KRANJ 71:66 (28:43)
JADRAN FARCO: Oberdan 7 (1:2), Crisma 3 (1:2), Pertot 15 (3:3), Škerk 20 (2:3), Lesica, Sosič 6, Paulina 2, Stanisa 12 (2:2), Smotlak 6 (2:2).

Predvsem z zelo dobro igro v drugem polčasu so jadranovci nadoknadili zamujeno iz prvega dela tekme in tudi zaslužen premagali trdoživ košarkarje Triglava iz Kranja, ki so se predstavili v Repnu kot homogena in borbeno ekipa.

S to zmago so naši predstavniki tudi ohranili prvo mesto na skupni lestvici mladinskega prvenstva Slovenije in s tem spet dokazali, da se lahko povsem enakovredno borijo z vrstniki slovenskih mladinskih ekip.

Glede srečanja v Repnu sta od posameznikov še zlasti zadovoljila Riki Škerk in Martin Pertot, toda tudi drugi so zaslužni za zmago.

PRIJATELJSKA TEKMA ČLANOV

JADRAN TKB - TRIGLAV KRANJ 71:79 (28:45)
JADRAN TKB: Merlin 25, A. Pertot (0:2), V. Sosič 4, Pregarc 20 (4:4), Paulina 2, Crisma 2, Čuk 10, Smotlak 4, Škerk 4 (2:3).

TRI TOČKE: Merlin 5.
Med predprvenstvene priprave jadranovcev sodi nekaj tudi »težkih« tekem. Ena od le-teh je bila gotovo proti Triglavu iz Kranja, ki letos nastopa v 1. B ligi.

Jadranovci so v prvem polčasu preveč bojazljivo igrali in so morali priznati premoč gostov, med katerimi se je zlasti izkazal Horvat (24 točk). V nadaljevanju pa so naši, zlasti pa po zaslugi razigranih Merlina (25 točk) in Pregarca (20), močno reagirali in izgubili le za osem točk. (bl)

PIONIRSKI TURNIR V MARIBORU

KONTOVELCI 2. V MARIBORU
Pred kratkim so se Kontovelci košarkarji udeležili tradicionalnega turnirja prijateljstva za pionirje v Mariboru.

Naši predstavniki so v prvem srečanju tesno premagali moštvo Branika, v drugem pa tesno izgubili z ekipo ŽKK Maribor in tako osvojili drugo mesto.

Resnici na ljubo so Kontovelci bolje igrali prav na srečanju, ki so ga izgubili. Sicer pa je bilo gostovanje za naše mlade košarkarje in za novega trenerja Jureta Krečiča, ki je letos prevzel vodstvo te ekipe, gotovo zelo koristno. Na obeh tekmah pa se je še posebno izkazal Marko Milič, ki je dosegel 27 oz. 24 točk.

IZIDA

ŽKK MARIBOR - KONTOVEL 54:51 (20:30)

KONTOVEL: Colja, Spadoni 4, Spacal, Milič 27, Križman 7, Rizzante, Danieli, Rustja, Štoka 4, M. Starc 3, Škrk 6, B. Starc.

KONTOVEL - BRANIK MB 66:64 (30:32)

KONTOVEL: Spadoni 14, M. Starc, Colja, Križman 26, Rizzante, Danieli, Rustja, Štoka 2, Milič 24, B. Starc, Škrk, Spacal.

LESTVICA: 1. ŽKK Maribor 4; 2. Kontovel 2; 3. Branik Maribor 0.

Pester športni program na novogoriškem koncu

Na novogoriškem koncu se obeta zelo bogat in tudi zanimiv športni konec tedna. V ospredju bo vsekakor državno prvenstvo v kotalkanju, ki ga pripravljajo marljivi člani kluba za umetnostno kotalkanje iz Nove Gorice. To bo sploh prva priložnost, da bodo številni ljubitelji tega športa lahko na domači plošči spremljali nastope in tekmovanje vseh najboljših jugoslovanskih kotalkarjev. Na programu so kar štiri kategorije: od pionirjev in pionirk skupine A pa do članov in članic. Prvenstvo se bo začelo jutri dopoldne s obveznimi liki, popoldne pa čaka nastopajoče kratki program. V nedeljo dopoldne pa bodo vsi izvedli še prosti program, ki je za gledalce tudi najbolj privlačen. Sicer pa bodo slednji prišli na svoj račun že jutri zvečer ko bo imel klub iz Ferrare zanimiv revijski nastop.

Ne glede na vreme pa je jasno, da bodo kajakaši in kanuisti na divjih vodah jutri mokri. Na Soči bo namreč potekalo zaključno tekmovanje slovenskega pionirskega pokala, obenem pa bo tu še republiško prvenstvo za člane v slalomu. Vse se bo dogajalo na progi v bližini Solkana, to je pri starem jezu, kjer je še vsaj malo deroče vode. Prvi start je ob 10. uri. Člani naj bi začeli tekmovanje v slalomu približno ob 12. uri, popoldne pa bodo imeli pionirji in mladinci še spust.

Na teniških igriščih v novogoriškem športnem parku bo jutri in v nedeljo republiško prvenstvo v tenisu za igralke in igralce do 14. leta za pokal Kokte.

Tale pregled končujemo z napovedjo rekreativne prireditve. V nedeljo bo namreč že dvajseti pohod po Biljemskih gričih, ki ga pripravljata ŠD Partizan Bilje in Športna zveza Nova Gorica. Start bo ob 9.30 pri osnovni šoli v Biljah, kjer bo tudi cilj. Za vse pohodnike imajo organizatorji pripravljene posebne obeske, za najštevilčnejše skupine pa tudi pokale. Vpisnina znaša 20 dinarjev. Proga, ki poteka po slikovitih Biljemskih gričih, je dolga približno 12 kilometrov. (Ervin Čurlić)

danes igra za vas - danes igra za vas

Ugo Dornik

Ugo Dornik - letnik 1963 - je pojem košarke pri športnem združenju Dom iz Gorice. Že od same ustanovitve sekcije je namreč Dornik postal njen član, najprej v mladinskih vrstah, kasneje pa članske postave, za katero še danes nastopa. V vseh teh letih je vedno pokazal veliko resnost do dela, čeravno sta njegovi značilnosti odločnost in bojevitost pod koši, zaradi česar je večkrat pregazil za več centimetrov višjega nasprotnika. Prejšnji teden je Jure Krečič pravilno napovedal 8 izidov.

totocalcio

Bari - Torino	2 X
Cesena - Milan	2
Florentina - Sampdoria	1 X 2
Genoa - Roma	1 2
Inter - Bologna	1
Juventus - Atalanta	1 X 2
Lazio - Parma	X 2
Napoli - Cagliari	1
Pisa - Lecce	1
Barletta - Ascoli	X 2
Modena - Foggia	1
Casale - Empoli	X
Spal - Treviso	1

konjske dirke - konjske dirke

V Firencah (galop) ni Hidden Danger (X) otežen, zato se bo gotovo boril za zmago. Kot alternativo velja omeniti Silvermeda (2). Omembno si zasluži tudi konj Mose Gun (1), nedavni zmagovalec podobne dirke.

V Rimu (galop) lahko pripravimo bazo s skupino X, v kateri je Loking Love favorit. Festo Gallieno (1) je že tekmoval v višjih kategorijah. Preseneti lahko Luella (2).

V Padovi (kasaštvo) je favorit Flop (2), odlični drugi na zadnji dirki tris. Inedita (1) je na startu v dobri poziciji. Omembo si zasluži regularni Iron Bi (X).

V Padovi (kasaštvo) naj bi Fathom (X) izkoristil štart ob ograji. Imax (2), nedavni zmagovalec podobne sheme, prav tako računa na zmago. Kljub neugodni štartni številki se bo za zmago potegoval tudi Giungla (1).

V Bologni (kasaštvo) je favorit Eveho (1), ki je ob povratku že zmagal. Glede na formo, naj omenimo tudi konja Inasol (X). Od skupine 2 naj omenimo konja Itpro. Štartna številka mu ni v pomoč.

V Tarantu (kasaštvo) bi lahko bil Fonsilia (2) nedosegljiv »zajec«, saj bo štartal kot prvi. Ievo Migliore (X) je v formi. Med protagonisti bo zanesljivo tudi konj Crubling Epi (1).

DIRKA TRIS

V Firencah bo nastopilo 20 konj. Naši favoriti: št. 4 Lean Bidder; št. 5 Elsa Morante; št. 9 Silnet Charlie. Za sistemiste: št. 8 Silver Skegge; št. 11 April Fool; št. 15 Shalbaya.

totip

1. — prvi	X
2. — drugi	X 2
3. — prvi	1 2
4. — prvi	X
5. — prvi	1
6. — prvi	X 2
7. — prvi	2
8. — prvi	X 1

Jutri v Kranju Rock Master 90

Kot smo že javili, bo v soboto, 15. t. m., v Kranju letošnje drugo tekmovanje v športnem plezanju Rock Master '90, ki bo prava poslastica za ljubitelje alpinizma in športnega plezanja. Nastopili bodo le povabljeni plezalci in sicer pet žensk in deset moških. Svojo udeležbo na tekmi sta potrdila tudi Francoza Jean Baptiste Tribut in Corinne Labrune. Prvi je eden izmed najboljših prostih plezalcev na svetu in obenem predsednik mednarodne zveze prostih plezalcev (ASCI). Labrunova pa je ena izmed treh žensk na svetu, ki so zmogle vzpon z oceno X. Danes ob 20. uri pa bo v kranjskem kinu Center pričakovano predavanje svetovno znanega južnotirolskega alpinista Reinholda Messnerja, za katerega so vstopnice skoro že pošte. Zato bodo skušali, če bo Messner privolil, organizatorji predavanje ponoviti.

Na odbojgarskem turnirju Sloge za Pokal bazoviških žrtev

Tudi ekipa iz ČSFR!

Jutri in v nedeljo bo v organizaciji SZ Sloga in pod pokroviteljstvom Hranilnice in posojilnice na Opčinah v openski telovadnici na sporedu tradicionalni mednarodni ženski odbojgarski turnir za pokal Bazoviških žrtev. Ta turnir pomeni vsako leto v bistvu tudi otvoritev nove sezone, saj gre za prve uradne jesenske tekme. Tokrat se bodo turnirja udeležile štiri šesterke in sicer nabrežinski Sokol Indules, odbojgarski klub Fužinar z Raven na Koroškem, ekipa Dobroslav iz Bratislave in seveda domača Sloga Koimpex.

Ekipa iz Raven je stalni gost Sloginih turnirjev, saj sta športno društvo Fužinar in SZ Sloga že deset let pobratena in uspešno sodelujeta med seboj. Ravne na Koroškem so bile še do nedavnega glavni center ženske odbojke v Sloveniji, Fužinar pa prava kovačnica odbojgarskih talentov. V zadnjih letih so sicer ravenski športni delavci naleteli na nemalo organizacijskih, pa tudi finančnih težav, tako da je tudi ženska odbojka zašla v rahlo krizo, tudi zaradi velikega razmaha te panoge v bližnjih krajih. Zgleda pa, da so na Ravnah vse delo snovali na novo in računajo, da se bo Fužinar kmalu spet vrnil v slovenski vrh.

Slovaška ekipa Dobroslav iz Bratislave bo tokrat prvič pri nas. Slogini odbojgarski delavci so s slovaškimi navezali stike med letošnjimi pripravami prve ženske odbojgarske ekipe, ki so bile avgusta v Bratislavi. Dobroslav nastopa v drugi češkoslovaški odbojgarski ligi, odbojka pa se v tej vzhodnoevropski državi zopet povzpneja v evropski in tudi svetovni vrh, o čemer jasno priča tudi pred nedavnim osvojenju tretje mesto na ženskem mladinskem evropskem prvenstvu.

Zanimanje vlada seveda za nastop naših dveh ligašev. Sokol Indules je s pripravami začel avgusta na Ravnah na Koroškem, v skladu z dogovori med društvi pa je v ekipi prišlo do nekaterih sprememb. Potem ko je Cirila Kralj, dolgoletna nosilna igralka ekipe, prenehaa z aktivnim igranjem, je od SZ Sloga pristopila v nabrežinsko ekipo Jana Drasič in od športnega društva Kontovel Tanja Conestabo. Vse se pod vodstvom trenerja Petra De Waldersteina resno pripravljajo na bližajočo se prvenstvo C-2 lige.

Za domačo Slogo Koimpex bo to prvi uradni nastop v novi sezoni, v kateri bo kot novinec nastopala v C-1 ligi. Igralke trenirajo od začetka avgusta. Glavna sprememba, glede na kader lanske sezone, pa predstavlja prihod Irine Pertot, ki je doslej igrala pri športnem društvu Breg.

Vsekakor so vse ekipe pravzaprav še v začetni fazi svojih priprav, zato je seveda nemogoče napovedati favorita, čeprav je rahla prednost verjetno na strani Dobroslava. Vsekakor smo prepričani, da se nam na Opčinah obetajo zanimivi in kvalitetni spopadi.

SPORED TURNIRJA

Jutri, 15. 9.

17.30 Sokol Indules - Dobroslav Bratislava
19.00 Fužinar Ravne - Sloga Koimpex

Nedelja, 16. 9.

9.30 Sokol Indules - Sloga Koimpex
11.00 Dobroslav - Fužinar Ravne
17.00 Sokol Indules - Fužinar Ravne
18.30 Sloga Koimpex - Dobroslav Bratislava

(Inka)

Tudi pri Shinkai karate klubu

Skrb za mlade

Pri Shinkai Karate klubu se že dve leti ukvarjajo tudi z osnovnošolsko mladino. Mlajša skupina pravzaprav zaobjema, kar se tiče starosti, še dijake prvega oz. drugega razreda srednje šole. Zanimanje do karateja kažejo predvsem dečki, v proces treniranja pa se zdaj vključujejo tudi deklice.

Letos planirajo ločene treninge za začetnike, se pravi za tiste, ki pridejo prvič v stik s to veščino in pa posebne treninge za ostale, ki imajo za seboj eno oz. dve leti vadbe. Ker so treningi namenjeni mlajšim atletom, niso strogo usmerjeni v športni ali agonistični karate. Vsebujejo namreč skupno ogrevanje, ki sestoji iz raznih vaj in iger, preko katerih se razvijajo spretnosti, kot so hitrost, ravnotežje, moč in koordinacija; šele zatem pride na vrsto učenje posameznih tehnik. V glavnem je karate šport obrambe, učimo se predvsem obrambnih vaj; je pa tudi šport koordiniranja kretanj, je šport, pri katerem vsestransko razvijamo telesno mišičevje. Poudarek med treningi je tudi v tem, da se znanje karateja dokazuje le v telovadnici: kdor to pravilo krši, ve, da mu preti izključitev s treningov.

Da si ustvarimo boljše sliko o dejavnosti pionirjev, povejmo še nekaj podatkov o lanskem tekmovalni sezoni, kje so naši karateisti nastopili oz. tekmovali.

Krstni nastop pred gledalci je bil pravzaprav nenavaden, saj je potekal v Kulturnem domu v Trstu. V sklopu zaključnega večera oddaje »Mladi pevci« so karateisti dokazali, kaj zna-

jo. Krajši program je zahteval naporno pripravo - topel aplavz pa je poplačal ves trud. Isti program so »shinkaijevci« gledalcem in mojmstrom karateja pokazali v sklopu »Prve etape Mednarodnega karate turnirja treh dežel«, ki je bil v Zgoniku. Izvedba je bila tokrat prenapeta, stopnja zbranosti je upadla, moč je splahnela, deske so po udarcu ostale cele; vse to pa je bilo (tehnično mnenje) le posledica treme zaradi prisotnosti velikih karate mojmstrov, ki so si z neposredne razdalje ogledali demonstracijo.

Naslednja preizkušnja je bila spet v Zgoniku; prvič so tekmovali tudi beli pasovi. Sodelovali so na turnirju v katah in borbah »Prvi pokal Zgonik«; v jutranjih urah so izvedli obvezne kate, v popoldanskih pa so se preizkusili v napovedani borbi. Vidnejših rezultatov v tej tekmi ni bilo - vsi pa so dojeli, kako se pravilno izvaja kat in lahko pride do višje uvrstitve.

Pred koncem leta sta se dva pogumna atleta prijavila za nastop na karate turnirju Črnuče 90. Udeležba je bila zelo raznolika, bodisi po barvi pasov, bodisi po starosti - če bi bila skupina ločena po stopnjah pasov, bi Štefan Grgič dosegel prvo mesto v skupini belih pasov; Alessio Štoka pa bi se dobro uvrstil v skupini oranžnih pasov. Štoka je nastopil tudi na drugi etapi »Mednarodnega karate turnirja treh dežel v Škofji Loki«, tam pa zasedel 5. mesto v skupini pionirjev do 12. leta.

Konec sezone je bilo še društveno tekmovanje v katah. V skupini višjih pasov je zmagal Alessio Štoka, 2. je bil Martin Guštin, 3. pa Igor Kranjec. V skupini belih pasov sta nastopila le dva, 1. je bil Andrej Guštin, 2. pa Matteo Peric.

Na poslovilnem družabnem večeru po tekmovalstvu so vsi obljubili, da bodo v naslednji sezoni, ki se je začela v ponedeljek, še bolj vestni.

Bodo »shinkaijevci« držali besedo in trenirali letos kot samurajci?

(r. m.)

Na sliki (foto r. m.): (stoje z leve) - Igor Štoka (črni pas), Sergij Štoka (karate mojster 3. dan), Romana Malano (črni pas 2. dan), Štefan Grgič, Matteo Peric, Igor Kranjec, Andrej Guštin, Barbara Scalise, Elena Scalise; (sede) - Davorin Starec, Mattia Umek, Martin Guštin, Alessio Štoka, Alex Prašelj, Bojan Živic.

Sesljski jadrski klub je v nedeljo pripravil tradicionalno tekmovanje

Deskari na regati Čupa Cup 90

Preteklo nedeljo je JK ČUPA ponovno organiziral vsakoletno regato za jadrne deske Čupa Cup. Ta regata je dobro znana med deskarji, ki redno jadrajo po vodah Tržaškega zaliva, ker predstavlja priliko, da se množično srečajo in pomerijo svoje sposobnosti. Regate se lahko udeležijo vsakdo, od začetnika pa do izkušene regatanta.

Ugoden popoldanski veter, ki je ta dan zapihal z jakostjo 6 do 8 vozlov, je omogočil izvedbo dveh lepih preizkušenj. V teh vremenskih pogojih so prvi pripeljali na cilj tisti deskarji, ki so imeli največja jadra (nekateri celo do 11 kv. m) in olimpijske deske II. divizije, ki so v lahmem vetru najhitrejši. V tej kategoriji je v obeh preizkušnjah prvi prijel na cilj znani tržaški deskar Ezio Ferin. Med »funboardi« pa je v obeh preizkušnjah zmagal Čupin deskar Paolo Kralj, ki je ponovno dokazal svojo dobro kondicijo; v ženski kategoriji je zmagala italijanska prvakinja, Tržačanka Maurizia Lenardon.

Po regati se je razvila prijetna družabnost ob okusni večerji, ki jo je spretno pripravil Andrej Sedmak (le-ta se je tokrat bolje izkazal v kuhinji kot na jadrni deski). Ob zaključku so se vsi udeleženci regate - dvajset tekmovalcev in številni njihovi prijatelji - razšli z veseljem v srce, z bogatimi nagradami in z obljubo, da se prihodnje leto ponovno srečajo na lepem Čupin sedežu v Sesljskem zalivu.

Končna lestvica

Kategorija funboard: 1. Paolo Kralj; 2. Massimiliano Lazzari, 3. Paolo Morretti, 4. Andrej Sedmak.

Kategorija II. divizija: 1. Ezio Ferin, 2. Sebastiano Tognon, 3. Aleš Žetko, 4. Adriano Toffolini.

Ženska kategorija: 1. Maurizia Lenardon, Ksenija Marušič. (P. K.)

Posnetek z nedeljske regate jadrnih desk za Čupa Cup 1990

Dve zmagi Sireninih optimistov

Mladi jadranci TPK Sirena so se konec preteklega tedna lepo izkazali na regati, ki jo je ob izteku jadrne šole priredil tržaški YC Hannibal. Na obeh regatah optimistov, sobotni in nedeljski, je zmaga pripadala članu Sirene: v soboto je zmagal Danel Leone, v nedeljo pa Dario Košuta. Ker pa sta za končno lestvico veljala rezultata obeh regat, se je (zaradi slabše uvrstitve v drugi preizkušnji) najboljši Sirenin jadrlec, Danel Leone, uvrstil na šesto mesto, medtem ko je bil Dario Košuta v skupni razvrstitvi enajsti. Mesto pred njim je zasedla tretja predstavnik Sirene Katja Umari.

Regat v Trzinu se je udeležilo skupno 70 optimistov iz skoraj vseh klubov, ki delujejo na območju 11. jadrne cone (od Milj tja vse do Benetk). V glavnem so bili to še neizkušeni jadranci, ki se na jadrni šoli šele seznanjajo z značilnostmi jadrnanja.

Skupno prvo mesto z obeh regat je osvojil Mattia Campo, član SVOG; druga je bila Rita Fragiaco (Hannibal), tretji pa Alessandro Sappada (SVOG).

Sirenini jadranci so imeli, kot rečeno, precej smole, saj so zmagali na obeh regatah, na skupni lestvici pa se niso uvrstili višje od šestega mesta. Prvovrščeni na nedeljski regati, Danel Leone, je namreč zdrknil na lestvici navzdol, ker je bil v nedeljo šele 19., nedeljski zmagovalec Dario Košuta pa je bil v soboto komaj 30. in se je moral zato zadovoljiti s končnim 11. mestom. Katja Umari je jadrala konstantno: osvojila je osmo, oziroma deveto mesto, na končni lestvici pa je bila deseta.

V ekipni razvrstitvi je Sirena osvojila 2. mesto, kar je odlični izid, saj je nastopila le s tremi jadranci, medtem ko jih je za prvovrščeni SVOG tekmovalo kar deset.

katerih so nemirno hiteli ljudje domov. Topel večerni zrak, katerega je božala hladna sapica, je Davida toliko stregnol, da ni čutil več ne spanca ne utrujenosti. Komaj sedaj se je spomnil, da še sploh ni večerjal. Oba sta molčala. Južnjak je bil nekam čudno zatopljen vase, Davidu pa je sedaj ta družba prijala, saj se je čutil ob domačino varen in prav prijetno mu je postajalo. Bil je vendar v tujem in popolnoma neznanem mestu, pa se je vseeno nekako znašel, saj ni bil več sam kot pes, pač pa je imel človeka ob sebi.

Prekrižarila sta več ulic in trgov, naenkrat pa je fant pretrgal molk in kakor sam s seboj dejal: »Sedem let sem tukaj in sedaj moram izginiti. Ni prav, razumeš da ni prav!«

»Ni prav, vem da ni prav,« je odgovoril David, bolj, da bi nekaj rekel kot iz resnično občutene solidarnosti, »po drugi strani pa,« David je s padanjem fantove vzvišene drže in napihjenosti sam pridobival v samozavesti, »krivice se pač dogajajo.« Kakšna banalnost, si je mislil David.

»Krivice,« je avtomatično ponovil fant, »kaj pa veš ti, kaj so krivice. Ti, ki se ubadaš z majhnimi, psihološkimi problemi in misliš, da so to veličastna življenjska končna vprašanja, ki bodo tvojo eksistenco poveljčala..., misliš, da si naredil ne vem kaj, ko si se odločil za to potovanje, - ne pretvarjaj se, prav dobro ti vidim v dušo. Toda vedi, da so tole majhni problemčki tvojega pritlikavega plazenja po tej zemlji. Oh, ne misli, tudi moja eksistenca je majhna in pritlikava, vendar pa ne gradim na njej visokih misli o neskončnosti, o človeški usodi in duhovnem poveljanju, ne, jaz tu živim, se preživljam, tudi kradem, če je to potreba in ne sanjam o veliki, visoki in veličastni duhovni zgradbi v oblakih. Še zavedaš se ne, kako so prazne tvoje misli, kako jih ustvarjaš samo zato, da bi samega sebe prepričal, da plodno živiš, in ob tem niti ne opaziš, da ni vse to tvoje sanjarjenje, tvoja filozofija, nič drugega kot nerazložno jecljanje ničle. Kajti ti si ničla, da bi pregnal svoj dolgčas. Jaz imam druge misli: misliti moram, kako bom živel. In še so me spodili od tod, idioti!«

38.

ODHAJANJA DUŠAN JELINČIĆ

Tokrat je fant bušnil v glasen krohot. Starejša gospa, ki je sedela ob Davidu na podolgovati klopi ob prodajalnici vozovnic in je imela ob sebi veliko kartonasto škatlo, zavezano s tanko belo najlonsko vrvico, se je za trenutek radovedno obrnila proti Davidu, ki je sedaj sedel poleg nje neobglen in razgaljen, nato pa se spet vrnila k svojim pravilom. Ves čas je črnolasi fant stal, David pa je še vedno sedel na klopi, kjer se ga je malo prej loteval spanec.

Črnolasec se je spet stregnol in zresnil: »No, pojdi, pojdi z mano, naredila bova kratek sprehod.«

David ga je začuden, še bolj pa zaskrbljeno, pogledal. Fant je razumel in mu na neizrečeno vprašanje, odgovoril:

»Nič ne skrbi za spanje, jaz že poznam tu tako lepe koticke.«

Kot omamljen mu je David sledil skozi vhodna vrata železniške postaje, nato pa na trg in po širokih mestnih ulicah, po

obvestila

ŠD POLET

prilaga 19. t. m. ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah predavanje "Moderna priprava športnega tekmovalca". Predaval bo psihiatr dr. Janez Rolšek.

ŠD KONTOVEL - PLESNORITMIČNI ODSEK

Zbor ritmičark v novi sezoni bo v torek, 18. t. m., na društvenem športnem igrišču od 15.30 naprej. Vabljeni nove in dosežanje ritmičarke.

SZ SLOGA IN SK DEVIN. - PLANINSKA SEKCIJA organizirata 15. in 16. t. m. vzpon na Krn. Odhod v soboto, 15. t. m., ob 14. uri iz Sestljana z lastnimi avtomobili in društvenim kombijem. Za informacije Viktor Stopar, tel. št. 226283, in Bruno Škerk, tel. št. 200236.

SHINKAI KARATE KLUB

obvešča, da so se pričeli treningi v občinski telovadnici na Proseku, Ul. S. Nazario, in to začasno ob torkih in četrtkih od 18. do 21. ure, razdeljeni po starosti in stopnjah. Za informacije tel. na št. 327342.

ŠD POLET - KOTALKARSKA SEKCIJA

obvešča, da so odprta vpisovanja za nove tečajnike (letnike 1983/84) in tudi za druge ljubitelje kotalkanja. Interesenti naj se javijo na Poletovem kotalkališču od 18. do 20. ure vsak dan, razen sobote in nedelje, (tel. 211758).

ŠD MLADINA

obvešča, da se nadaljujejo skupni treningi smučarjev in rolkarjev ob sredah ob 18. uri. Zbirališče na igrišču Doma A. Sirk. Ker je v polnem teku prvi test, je zaželeno polna udeležba.

ŠK KRAS - ŽENSKI ROKOMET

obvešča, da bo sestanek in zatem prvi trening v ponedeljek, 17. t. m., ob 20. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku. Vabljeni na so še posebno nova dekleta. Za informacije telefonirajte na št. 251005.

OK VAL IN NAŠ PRAPOR

obvešča, da je v teku vpisovanje za tečaj miniodbojke (letniki 1980/81/82/83). Vpisovanje sprejemajo na tajništvo (Giorgio Corva) vsak dan med 13.30 in 15.00. Telefon 521420.

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povleček 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mall oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

petek, 14. septembra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
CEDAD - Ul. Rimatori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja

in tiska

ZTT
Trst

PIG

Cian italijanske
zveze časopisnih
založnikov PIG

Zakon, po katerem bodo investirali 2100 milijard lir, so orisali na posvetu skupnosti Incontro

Nov zakon za preprečevanje aidsa in proti diskriminaciji seropozitivnih

AMELIA — »Aids ni in ne sme biti kuga našega stoletja,« je med svojim govorom na mednarodnem posvetu terapevtskih skupnosti Incontro včeraj izjavil minister za zdravstvo De Lorenzo. Posvet skupnosti Incontro je letos osredotočen na družbenih in zdravstvenih vprašanjih, ki jih postavlja aids. Zato je minister osvetlil predvsem novosti, ki jih prinaša novi zakon za boj proti aidsu.

V Italiji je kar 7.126 obolelih za aidsom (katerim je treba pripisati še 3 tisoč »neprijavljenih« bolnikov). Z virusom so se okužili predvsem mladi med 25. in 34. letom, kar 70 odstotkov narkomanov pa je seropozitivnih. Bolezen pa si žal utira pot tudi med »običajnimi« heteroseksualci.

Zakon, ki ga je orisal De Lorenzo, naj bi torej pripomogel k preprečevanju aidsa. Ministrstvo bo izvedlo novo informativno kampanjo, ki bo naperjena proti emarginirani bolnikov: zakon predvideva, da je zdravstvena oskrba bolnikov obvezna tako v javnih kot zasebnih bolnišnicah, prepo-veduje pa tudi vsakršno diskriminaci-

jo seropozitivnih. Država bo investirala 2.100 milijard lir za zaposlovanje bolničarjev in zdravnikov, za povečanje števila ležišč in za podporo terapevtskim skupnostim. Poskrbeli bodo tudi, da bo na italijanskem tržišču mogoče najti nove brizgalke, ki se po uporabi blokirajo in jih ni več mogoče ponovno uporabiti. »Ni mogoče, da se izredni ukrepi sprejemajo samo ob mundialu,« je zaključil De Lorenzo.

Na posvetu je bil govor tudi o upanju, ki ga navdihujejo nekateri nedavni rezultati. »Z zdravim in delovnim življenjem,« je dejal ustanovitelj skupnosti Incontro Don Gelmini, »je mogoče preprečiti, da bi se infekcija izrodila v bolezen. V naših skupnostih živijo ljudje, ki so že deset let seropozitivni in ki nimajo nikakršnih problemov.« Da je »regresija« virusa mogoča, potrjujejo tudi uradni podatki, po katerih se je v zadnjih letih krepko zmanjšalo število seropozitivnih oseb, ki so dejansko zbolele za aidsom. Leta 1984 jih je zbolelo 90 odstotkov, lani pa 40 odstotkov.

Don Gelmini z ministrom De Lorenzom pred začetkom posveta o aidsu (AP)

Poziv Cossigi za povratek Silvie Baraldini v domovino

RIM — Cossiga naj posreduje pri Bushu, da se bo Silvia Baraldini lahko končno vrnila v Italijo in poravnala svoj dolg s pravico v italijanskih zaporih. Tako zahteva odbor za njeno osvoboditev, ki ga sestavljajo različne politične komponente (KD, KPI, PR) in ki si že nekaj let prizadeva, da bi se Baraldinijeva vrnila v Italijo. V ta namen bi po mnenju odbora morali izvajati Strasbourgsko konvencijo, ki jo je Italija osvojila lani. ZDA je konvencijo osvojila že pred leti, a je ne spoštuje, saj se odvetniki Baraldinijeve zamenjave zavzemajo za njeno ekstradicijo.

Baraldinijevo so v ZDA obsodili na 43 let zapore, ker je sodelovala pri oboroženem ropu in ker je eni od voditelj ekstremistov črnih panterjev pomagala zbežati. Pred kratkim je zbolela za rakom in so jo dvakrat operirali. Problem, so poudarili člani odbora, pa ni zgolj humanitarne, pač pa politične. Za njen povratek bo treba namreč premostiti ovire, katerim botrujejo razlike v pravnem sistemu obeh držav.

Aretirali nevarna kamorista

RIM — Policija je včeraj v predmestju Rima aretirala dva neapeljska kamorista, ki naj bi po mnenju preiskovalcev nameravala koga ugrabiti ali z orožjem napasti. Gre za 32-letnega Patrizia Bastija, ki je viden predstavnik neapeljske skupine znanega bosa Edoarda Continija in 30-letnega Genara Trambarula, ki deluje v sklopu sorodne kamoristične podskupine. Oba sta že stara znanca sodnih organov, saj so jima že sodili za razna zločinska dejanja. Kamorista so policisti zasačili na motorju, ko sta nekoga čakala v zasedi. Med pregledom so našli (foto AP) večjo količino nabojev, dve pištoli in oddajnik. Tudi motor, na katerem sta sedela, in bližnji parkirani avtomobil sta menda bila ukradena.

V tednu dni so našeli kar 63 umorov Pokoli v Južni Afriki

JOHANNESBURG — V Južni Afriki se nadaljujejo krvavi medetnični spopadi. Prejšnjo noč so neznanci ubili dva policista. Prvega so hladnokrvno umorili s strelom v čelo na železniški postaji v kraju Dube. Morilec, ki je bil v spremstvu dveh oseb, je nato padel v spopadu s policijo. Drugi policist je izgubil življenje, med straženjem nekega javnega poslopja v kraju Sinoane. Sicer je položaj iz dneva v dan vse bolj zapleten in dramatičen. Demonstranti so v Sowetu zažgali avtobus in tovornjak, skupina neznancev pa je vrkla v policijsko postajo in odnesla vse policijske uniforme. Glasnik sovetovskih varnostnih organov, podpolkovnik Halgryn je novinarjem dejal, da gre za novo strategijo črnih skrajnežev, ki bi radi nato krivili policijo za številne krvave napade.

Prejšnjo noč so tri osebe izgubile življenje v oboroženem spopadu v Johannesburgu, kjer so neznanci brezglavo streljali na skupnico, ki je čakala na taksi. Medtem je upravi južnoafriškega transportnega podjetja uspelo odpraviti blokado železniške proge, ki pelje v satelitsko mesto Katlehong, kjer so v preteklih dneh vandali s kamenjem poškodovali železniške kompozicije. V zadnjem tednu so oblasti naštele kar 63 umorov, kar zgovorno dokazuje, da se nasilje nenehno širi.

Fiatov Iveco kupil 60 odstotkov delnic španskega obrata ENASA

MADRID — Pred dvema dnevoma je Fiat v Madridu podpisal sporazum o nakupu 60 odstotkov delnic španskega obrata za proizvodnjo tovornjakov in industrijskih strojev ENASA (Empresa nacional de autocamiones). Vest so včeraj istočasno objavili v Madridu in Rimu. Končala so se torej dobro leto trajajoča pogajanja, med katerimi so poleg Fiatovega Iveca sodelovali še zahodnonemški Daimler Benz (Mercedes), švedski Volvo, nizozemski DAF in zahodnonemški MAN.

Španska državna finančna družba INI se je ogrevala prevsem za partnerstvo z zahodnonemškim Daimler Benzom. Bonska vlada, ali bolje rečeno njen urad za preprečevanje monopolov, se je temu uprla, tako da je Fiat ostal najresnejši kandidat in je po predložitvi podrobnega načrta o nadaljnjem razvoju španskega obrata lahko uresničil nakup, ki Fiat uvršča na drugo mesto evropskih proizvajalcev tovornjakov za zahodnonemškim Daimler Benzom.

Ko predsednikova psička Millie postane tudi uspešna pisateljica

Tudi psica je lahko pisateljica! In če je doma pri Bushevih v Beli hiši bo to postal pravi best-seller, saj so do danes prodali kar 135 tisoč izvodov (AP)

CTO

CERTIFICATI DEL TESORO CON OPZIONE

- CTO so 6-letne obveznice s koriščenjem 16. 9. 1990 in zapadlostjo 19. 9. 1996.
- Lastniki imajo možnost zahtevati predčasno izplačilo obveznic med 19. in 29. septembrom 1993 s tem da že med 19. in 29. avgustom 1993 predhodno vložijo zahtevo pri filiali bančnega zavoda Banca d'Italia.
- CTO dajejo letno 12,50% bruto obresti v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.
- Obveznice se nudijo po 97,45% emisij-ski ceni.
- Privatni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 14. septembra do 13.30.

- CTO bodo dodeljeni po marginalnem sistemu (asta marginale); po ponudbi, ki je sestavljena s seštevkom emisijske cene in zneskom »pravice do podpis (diritto di sottoscrizione)«. Ta vrednost je izražena v 5 stotinkah ali mnogokratniku.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi, bo objavljena v časopisih.
- Dodeljene obveznice je treba poravnati 19. septembra, po ceni, ki jo je določila dražba, ne da bi plačali kakršnokoli provizijo.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov.

Rok rezervacije do 14. septembra

Rok izplačila	Maksimalni letni donos bruto %	neto %
3. leto	14,00	12,21
6. leto	13,54	11,82